

ДООПРАЦЬОВАНИЙ ЗВІТ

**ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ПРОЄКТУ
ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА
КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2026 РІК**

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО.....	5
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	7
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ);	20
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	84
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	186
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	189
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	193
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	215
8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)	218
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	219
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	223
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ.....	224
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	226

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12.10.2018 року в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку». Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 01.01.2020 року стратегічна екологічна оцінка повинна здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку.

Необхідно брати до уваги те, що Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2025 рік (далі – Програма) відображає загальні пріоритети та цілі розвитку усієї Одеської області загалом, без посилення на конкретні населені пункти чи території, в межах яких існують певні соціальні, економічні чи екологічні проблеми, які потрібно вирішувати на більш низькому рівні планування, в тому числі на рівні реалізації конкретної планованої діяльності.

В рамках розробки Програми відповідно Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» було оприлюднено Заяву про обсяги СЕО на офіційному вебсайті Одеської обласної державної адміністрації.

У 2026 році головні зусилля органів влади Одеської області будуть зосереджені на забезпеченні стійкості регіону в умовах, що склалися. Це передбачає максимальну мобілізацію ресурсів для економічного відновлення, що включає підтримку бізнесу, залучення інвестицій та створення нових робочих місць. Одночасно, пріоритетом залишається зміцнення обороноздатності та безпеки для жителів області, а також підвищення рівня соціального захисту населення, особливо тих, хто постраждав від військової агресії. Програма також передбачає подальше відновлення пошкодженої інфраструктури та забезпечення надання якісних освітніх, медичних і житлово-комунальних послуг, спрямованих на поліпшення якості життя та добробуту кожного жителя регіону.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015);

- Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 №2697-VIII). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

21.02.2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.06.2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20.03.2018 та 10.04.2018 підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12.10.2018.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

СЕО є «спадкоємицею» оцінки впливу на довкілля (ОВД), проте новим та глибшим кроком у реалізації різнорівневих екологічних політик. Стратегічне екологічне оцінювання документів державного планування здійснюють на ранніх етапах прийняття рішень, що дає змогу, зокрема, чіткіше визначити сферу охоплення ОВД, оптимізувати ОВД конкретних проектів.

Основними перевагами СЕО є запобіжний характер процедури, що дає змогу інтегрувати висновки у програму чи план, попередивши небажані наслідки, та комплексний підхід до оцінки компонентів природного середовища та здоров'я людини. У процес також залучені експерти і громадськість. Отже, можна говорити про системне бачення взаємовпливів середовища і людини, що надзвичайно важливо в контексті сталого розвитку.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», процедура стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2025 рік здійснюється поетапно:

Методологія проведення СЕО складається з шести етапів:

1. Етап – визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки. Заява про визначення обсягу СЕО на вебсайті Одеської обласної державної адміністрації за посиланням

<https://oda.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/zayava-shhodo-vyznachennya-obsyagu-seo-na-2025.pdf>

2. Етап – складання звіту про стратегічну екологічну оцінку:

а) аналітична робота: аналіз контексту планування, аналіз поточного стану довкілля, цільовий аналіз;

б) складання звіту: оцінка наслідків реалізації Стратегії, оцінка альтернативних сценаріїв, рекомендації щодо пом'якшення впливу на довкілля, у т.ч.: здоров'я населення, та заходи із запобігання несприятливому впливу.;

3. Етап – проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

4. Етап – врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій. Підготовка довідки про консультації з органами виконавчої влади та громадськістю, коригування Звіту SEO за результатами консультацій;

5. Етап – інформування про затвердження документа державного планування: Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2025 рік;

6. Етап – моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку включає три рівні:

1. Моніторинг зовнішнього середовища розвитку області. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Одеській області, які є стратегічно важливими для області.

2. Моніторинг процесу реалізації програми по основних показниках.

3. Моніторинг виконання завдань та заходів.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік (далі – Програма) розроблена Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією разом з територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, відповідно до:

– Положень Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179. Положень Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 02 червня 2021 року № 225/2021;

– Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», підготовленої та адаптованої для України у вересні 2017 року, та Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, схвалених 25 вересня 2015 року державами-членами Організації Об'єднаних Націй;

– Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 року № 780;

– Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII;

– Положень Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 року № 483-р;

– Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 року № 271-р.

– Рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 20.

– Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 688-р.

- Стратегія низьковуглецевого розвитку України на період до 2050 року (проект)/
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 р. № 483 – р.
- Регіональна комплексна програма з охорони довкілля Одеської області на 2024-2028 роки затверджена 30 листопада 2023 року № 1044/А-2023.
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».

– Національним планом управління відходами до 2033 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р.

– Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1567-р.

– Державною стратегією управління лісами України до 2035 року, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1777-р.

– Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25 вересня 2015 року № 70/1), серед іншого з урахуванням Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України

на період до 2030 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року № 1190- р "Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні");

– Ріо-Конвенціями та іншими міжнародними угодами природоохоронного спрямування (в тому числі - Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року).

– Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р.

– Операційним планом заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р.

- Закону України від 23.03.2000 № 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;

- Постанов Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету», від 28.06.2024 № 780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки»;

- пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду та основних напрямів розвитку, визначених у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року.

Передбачається, що основна діяльність органів влади регіону буде спрямована на ефективне використання ресурсів для забезпечення стабільного функціонування економіки в умовах воєнного та післявоєнного періоду. Зокрема, планується реалізація комплексу заходів, спрямованих на: створення нових робочих місць шляхом підтримки підприємництва; стимулювання залучення інвестицій; відновлення пошкодженої інфраструктури, екосистем і об'єктів освітньої та соціальної сфери; удосконалення системи надання якісних і доступних освітніх, медичних та соціальних послуг, зокрема для внутрішньо переміщених осіб; підтримку соціальної та професійної адаптації Захисників і Захисниць України; модернізацію житлово-комунального господарства; формування безпечного середовища для мешканців області.

Стратегічні і оперативні цілі та завдання Програми наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
1. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
✓ підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах впровадження бюджетної децентралізації; ✓ підвищення ролі та відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розв'язанні актуальних проблем соціально економічного розвитку районів та територіальних громад області; ✓ створення умов для зменшення диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць; ✓ потреба у поліпшенні результатів господарювання у зв'язку з переорієнтацією ринків збуту продукції реального сектору економіки; ✓ проведення раціональної та ефективної податково-бюджетної політики, дотримання фінансової дисципліни; ✓ забезпечення фінансування та підтримки Сил оборони	⇒ сприяння стійкому економічному та соціальному розвитку районів та територіальних громад; ⇒ підвищення рівня взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення збільшення надходжень до місцевих бюджетів; ⇒ підвищення рівня бюджетної самостійності місцевих бюджетів; ⇒ підвищення мотивації до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів; ⇒ підвищення ефективності використання бюджетних коштів; ⇒ нарощування доходів державного та місцевих бюджетів відповідно до темпів зростання макроекономічних показників області; ⇒ недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері
2. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	
2.1 Промисловість та підприємництво	
✓ відновлення та стабілізація промислового виробництва усіх видів промислової діяльності з їх подальшим стабільним розвитком; ✓ розвиток існуючих та формування нових видів діяльності з вищою доданою вартістю; ✓ створення та розвиток індустріальних парків; ✓ модернізація та технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих технологій; ✓ підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, освоєння нових інноваційних видів високотехнологічної продукції; ✓ диверсифікація ринків збуту; ✓ підтримання державних важелів впливу на розвиток малого та середнього підприємництва; ✓ створення сприятливих умов для розвитку мікро- малого та середнього підприємництва, у тому числі шляхом реалізації оновленої Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області з урахуванням	⇒ сприяння у відновленні хімічної галузі промисловості через приватизацію АТ «Одеський припортовий завод» та ПАТ «Одеський НПЗ»; ⇒ модернізація виробництв на основі впровадження новітніх техніки та технологій за рахунок посилення інноваційної складової розвитку галузей промисловості; ⇒ реалізація механізму бронювання військовозобов'язаних працівників підприємств, що є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення; ⇒ активізація роботи із залучення інвестицій з метою збільшення обсягів виробництва експортоорієнтованої продукції та нарощування виробництва вітчизняних аналогів імпортованих товарів; ⇒ розвиток економічного потенціалу регіону шляхом розбудови інфраструктури та мережі індустріальних парків, створення нових робочих місць, реалізації проєктів розвитку; ⇒ посилення на місцевому рівні реалізації програм: «Доступні кредити 5-7-9%», «Робота», Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області, Програми зайнятості населення; ⇒ вирішення питання щодо відновлення діяльності Одеського нафтопереробного заводу (середньострокова перспектива). ⇒ завершення приватизації АТ «Одеський припортовий завод»; ⇒ створення та розвиток індустріальних парків; ⇒ сприяння в забезпеченні енергоефективності та енергонезалежності бізнесу; ⇒ розвиток кластерних ініціатив;

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
повоєнного відновлення; ✓ вдосконалення правового врегулювання господарських та адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.	⇒ сприяння впровадженню законодавчих нововведень для розвитку та підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва; ⇒ виконання заходів Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області; ⇒ виконання заходів Програми компенсації відсоткової ставки за іпотечними кредитами військовослужбовців Збройних Сил за контрактом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міноборони, Національної гвардії, Держприкордонслужби, осіб рядового і начальницького складу Державної служби України з надзвичайних ситуацій, поліцейських на в Одеській області.
2.3 Агропромисловий комплекс	
✓ підвищення ефективності роботи аграрної галузі економіки шляхом впровадження сучасних ресурсо- та вологозберігаючих, екологічно безпечних технологій виробництва сільськогосподарської продукції; ✓ підвищення ефективності використання зрошувальних земель; ✓ підвищення родючості ґрунтів; ✓ створення сучасної селекційно-насінницької бази аграрного виробництва; ✓ збільшення урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці; ✓ розвиток овочівництва і картоплярства, виноградарства і садівництва; ✓ нащощування чисельності поголів'я худоби та птиці; ✓ розвиток кооперації на селі, створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; ✓ сприяння сталому розвитку малого та середнього бізнесу в аграрній сфері, фінансовій підтримці малого бізнесу та малих аграрних підприємств; ✓ підвищення рівня конкурентоспроможності виробленої продукції, впровадження безвідходних технологій виробництва.	⇒ відновлення всіх меліоративних систем Одеської області; ⇒ координація та/або участь у розрахунках збитків завданих земельному фонду Одеської області внаслідок військової агресії російської федерації на території області; ⇒ забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках; ⇒ вирішення питань наповнюваності Придунайських озер; ⇒ раціональне використання природних ресурсів, особливо земель сільськогосподарського призначення, удосконалення структури посівних площ та впровадження у виробництво елементів науково обґрунтованої системи землеробства передової техніки та технологій вирощування сільськогосподарських культур ⇒ реконструкція та капітальний ремонт зрошувальних систем.
2.4 Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс	
✓ розроблення і впровадження системи заходів щодо захисту і відновлення логістичної інфраструктури; ✓ покращення залізничного та автомобільного сполучення в межах області та з сусідніми державами;	⇒ відновлення, відбудова, модернізація об'єктів транспортної інфраструктури, які були пошкоджені внаслідок російської агресії; ⇒ ремонт та модернізація рухомого складу поїздів, реконструкція залізничних станцій та колій, комплексна реконструкція та оптимізація залізничних припортових станцій;

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ розбудова пунктів пропуску, їх модернізація та розширення з метою прискорення проходження необхідних контрольних процедур через державний кордон, поліпшення якості сполучення та перетинання кордону; ✓ створення конкурентних умов роботи морських портів України, створення умов доступу приватних інвестицій для розвитку морських портів; ✓ відновлення повноцінного функціонування контейнерних ліній та поромного сполучення (суднозаходи в українські порти); ✓ розвиток напрямків залізничних, автомобільних та внутрішніх водних шляхів, включених до індикативних карт мережі TEN-T; ✓ підвищення технологічної спроможності організації мультимодальних перевезень, забезпечення злагодженого функціонування всіх частин ланцюга поставок з використанням декількох видів транспорту; ✓ забезпечення ефективно працюючого, доступного та безпечного ринку надання транспортних послуг; ✓ розвиток транспортної інфраструктури та оновлення рухомого складу транспорту; ✓ підвищення екологічності та енергоефективності транспортних засобів.	⇒ реконструкція аеродромного комплексу Міжнародного аеропорту «Одеса», відновлення інфраструктури та об'єктів, які були пошкоджені внаслідок російської агресії; ⇒ відновлення діяльності Міжнародного аеропорту «Ізмаїл»; ⇒ продовження реалізації інвестиційних проєктів, розвиток інфраструктури морських терміналів у портах Одеської області; ⇒ будівництво пасажирської платформи на станції Чорноморськ-Порт, відновлення руху приміського електропоїзда Одеса – Чорноморськ. ⇒ комплексна реконструкція та оптимізація залізничних припортових станцій Одеської залізниці для збереження пропускної та переробної спроможностей ⇒ розбудова та модернізація пунктів пропуску через державний кордон, прискорення проходження необхідних контрольних процедур на пунктах пропуску через державний кордон, збільшення пропускної спроможності через міжнародні пункти пропуску. ⇒ продовження приватизаційних та концесійних процесів в портах області: Ізмаїльський, Одеський та Чорноморський <i>(середньострокова перспектива)</i>; ⇒ розвиток Першого та Контейнерного терміналів в тилу причалів № 1-6. ДП «Морський торговельний порт «Чорноморськ» ⇒ продовження робіт з відновлення залізничного приміського сполучення Одеса – Чорноморськ <i>(середньострокова перспектива)</i>.

2.5. Дорожньо-транспортне господарство

- ✓ збільшення пропускної спроможності автодороги М-15 «Одеса – Рені», облаштування ділянки дороги Маяки-Удобне *(середньострокова перспектива)*;
- ✓ нове будівництво мостового переходу через річку Дунай для забезпечення автомобільного сполучення між державами Україна, Румунія, Болгарія та Туреччина (Україна, с. Орлівка – Румунія, м. Ісакча);
- ✓ проведення будівельних робіт шляхом нового будівництва, капітального ремонту або реконструкції Р-72 Контрольно-пропускний пункт «Старокозаче» – Білгород-Дністровський, Т-16-15 Контрольно-пропускний пункт «Великоплоске» – Новопетрівка – Цебрикове – Знам'янка – Березівка, Т-16-06 Контрольно-пропускний пункт «Виноградівка» – Болград – /М 15/ та Т-16-31 Контрольно-пропускний пункт «Табаки» – Болград – /М-15/;
- ✓ поліпшення транспортно-експлуатаційного стану мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та споруд на них, а саме: М-05 Київ – Одеса, М-14 Одеса – Мелітополь – Новоазовськ, М-28 Одеса – Южний – /М-14/ з під'їздами, Н-33 Одеса – Білгород-Дністровський – Монаші – /М-15/ з під'їздом до порту Чорноморськ та Р-55 Одеса – Вознесенськ – Новий Буг;
- ✓ добудова мостового переходу через Сухий лиман в с. Малодолинське з підходами на автомобільній дорозі М-27 Одеса – Чорноморськ *(середньострокова перспектива)*;
- ✓ проведення робіт із запобігання руйнуванню дамби Хаджибейського лиману та проїжджої частини автомобільної дороги загальнодержавного значення М-05-01 в обхід м. Одеси

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ початок робіт з будівництва дороги в обхід с. Паланка (<i>середньострокова перспектива</i>); ✓ нове будівництво пункту пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення «Виноградівка – Вулкенешть»; ✓ реконструкція пункту пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення «Рені – Джурджулешти»; ✓ капітальний ремонт пункту пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення «Табаки – Мирне» та «Старокозаче – Тудора»; ✓ реконструкція Іванівського шляхопроводу у м. Одеса; ✓ влаштування елементів системи моніторингу за станом доріг та умовами руху на автомобільних дорогах загального користування державного значення області; ✓ встановлення автономних систем освітлення пішохідних переходів та енергозабезпечення світлофорів	
2.6. Будівництво та житлова політика	
✓ моніторинг стану забезпечення містобудівною документацією територіальних одиниць на регіональному та місцевому рівнях; ✓ вжиття заходів для отримання доступу уповноважених органів містобудування та архітектури до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – ЄДЕССБ), моніторинг стану його наповнення з присвоєнням адресам метаданих ЄДЕССБ; ✓ забезпечення розгляду проєктів містобудівної документації місцевого рівня (комплексних планів територіальних громад, генеральних планів населених пунктів (поєднаних з планами зонування), детальних планів територій); ✓ формування пропозицій для розроблення програм комплексного відновлення суміжних областей, надання вимог державних інтересів для їх подальшого урахування при розробленні проєктів містобудівної документації; ✓ будівництво, реконструкція та капітальний ремонт шкіл, дитячих садків, лікарень, амбулаторій тощо.	
3. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ	
3.1 Реформування відносин власності	
✓ забезпечення масштабної, прозорої приватизації державної власності, оптимізації частки державного сектору економіки; ✓ забезпечення надходження коштів від приватизації та оренди державного майна; ✓ організація управління державною власністю.	⇒ забезпечення надходження коштів від приватизації до Державного бюджету відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань; ⇒ забезпечення надходження коштів до Державного бюджету від оренди державного майна відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань; ⇒ ефективне використання об'єктів державної власності.
3.2 Управління об'єктами комунальної власності	
✓ здійснення обліку майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Одеської області; ✓ здійснення контролю за своєчасною сплатою орендної плати орендодавцями об'єктів комунальної власності; ✓ розроблення та затвердження переліків показників ефективності роботи керівників, використання майна та коштів підприємств, установ і організацій; ✓ підвищення ефективності управління об'єктами комунальної власності.	⇒ підвищення рівня наповнення доходної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області; ⇒ сприяння ефективному використанню та збереженню майна комунальної власності; ⇒ погодження річних фінансових планів та проведення моніторингу фінансової діяльності підприємств, установ, організацій спільної власності територіальних громад Одеської області; ⇒ контроль за збереженням та ефективністю використання майна, переданого в управління підприємств, установ та організацій.

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
3.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг	
✓ підвищення рівня цифрової грамотності серед працівників обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, а також міських, сільських та селищних рад області; ✓ відкриття віддалених робочих місць центрів надання адміністративних послуг на території Одеської області; ✓ забезпечення підключення населених пунктів, де знаходиться хоча б один об'єкт соціальної інфраструктури, до мережі Інтернет через фіксований широкосмуговий доступ із використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку; ✓ забезпечення оперативної взаємодії між структурними підрозділами обласної державної адміністрації та територіальними громадами за допомогою цифрових лідерів, що забезпечує швидкий обмін інформацією та ефективну координацію дій.	⇒ надання координаційної та експертної підтримки органам місцевого самоврядування для забезпечення підключення до широкосмугового Інтернету у сільських населених пунктах, де присутній хоча б один об'єкт соціальної інфраструктури; ⇒ забезпечення інформаційної безпеки радіомовлення та телебачення; ⇒ фахова підтримка органів місцевого самоврядування здійснення підключення закладів загальної середньої освіти до широкосмугового доступу до мережі Інтернет; ⇒ моніторинг та аналітика цифрового покриття, щоб забезпечити рівномірний доступ до Інтернету у всіх населених пунктах області; ⇒ підвищення рівня кібербезпеки критичних об'єктів цифрової інфраструктури – впровадження сучасних систем захисту інформації, резервного копіювання, моніторингу мережевих загроз та навчання персоналу щодо протидії кібератакам.
4. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА	
✓ стимулювання несировинного експорту та підтримка діяльності регіональних товаровиробників; ✓ формування інвестиційно привабливого бізнес-середовища з залученням до співпраці підприємців, галузевих та бізнес-асоціацій; ✓ посилення конкурентних позицій локальних виробників на внутрішньому і зовнішньому ринках товарів і послуг.	⇒ підтримка стійкості регіональної економіки за рахунок залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів в рамках реалізації інвестиційних проєктів у пріоритетних галузях економіки; ⇒ популяризація інвестиційних можливостей індустріальних парків з метою залучення потенційних інвесторів - учасників індустріальних парків; ⇒ забезпечення актуалізації інформації щодо інвестиційних пропозицій територіальних громад для залучення інвестиційних коштів у розвиток території; ⇒ формування сприятливого інвестиційного клімату шляхом налагодження конструктивного діалогу з бізнесом із актуальних питань розвитку підприємництва; ⇒ сприяння діяльності локальних товаровиробників та стимулювання експорту через діючі інструменти державної та регіональної підтримки бізнесу; ⇒ організація та проведення ділових зустрічей, форумів, конференцій «круглих столів», семінарів щодо розвитку бізнесу та презентації інвестиційного/експортного потенціалу області; ⇒ формування регіонального інвестиційного продукту з урахуванням інвестиційних пропозицій територіальних громад області щодо незадіяних виробничих приміщень (майданчики типу brownfield) та вільних земельних ділянок (майданчики типу greenfield);

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
	⇒ сприяння розвитку секторів економіки з високим експортним потенціалом (сільське господарство, переробна і харчова промисловість, послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги, транспортні та ділові послуги); ⇒ залучення коштів міжнародних донорів до розробки та впровадження різноманітних маркетингових інструментів з презентації інвестиційних та експортних можливостей регіону (друкована рекламno-інформаційна продукція, розробка спеціалізованих онлайн-ресурсів, тематичного відеоконтенту тощо); ⇒ залучення представників бізнес-спільноти області до участі у тематичних заходах: інвестиційних форумах, виставках, бізнес-форумах тощо.
5. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	
✓ просування проєктів повоєнного відновлення та пропозицій регіону серед потенційних іноземних партнерів; ✓ залучення міжнародних партнерів та донорів для забезпечення потреб Одеської області; ✓ створення передумов для формування конкурентоспроможного та позитивного міжнародного економічного й інвестиційного іміджу у світовому просторі; ✓ активізація міжнародного співробітництва та розширення географії міжрегіонального партнерства; ✓ євроінтеграція: посилення спроможності територіальних громад до участі в програмах Європейського Союзу, зокрема Interreg.	
6. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ	
✓ оптимізація структури виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів зі збільшенням частки нетрадиційних видів палива та відновлюваних джерел енергії; ✓ скорочення споживання енергоносіїв в бюджетній сфері та житловому фонді, підвищення енергетичної ефективності будівель; ✓ оптимізація системи виробництва та транспортування теплової енергії, зниження її нерационального споживання у кінцевого споживача; ✓ залучення зовнішнього фінансування та європейського досвіду у сферу енергоефективності та енергозбереження, модернізацію технологічного обладнання та здійснення заходів з заміщення традиційних видів палива альтернативними; ✓ впровадження та забезпечення функціонування системи енергетичного менеджменту в установах та закладах бюджетної та соціальної сфери області;	⇒ будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська – Арциз із заміною ТА-2 на ПС 330 кВ «Арциз»; ⇒ розширення мережі енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії з залученням вітчизняних та іноземних інвестицій в розвиток енергетичного сектору; ⇒ реалізації енергоефективних та енергозберігаючих проєктів / заходів спрямованих на зменшення обсягів питомого споживання енергії у нежитлових та житлових будівлях (підвищення рівня енергетичної ефективності); ⇒ реалізація проєктів з заміни та модернізації котлів, заміни аварійних і старих теплових мереж, з метою зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання; ⇒ впровадження технічних та організаційних заходів щодо зниження витрат бюджету на енергоносії та забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами та комунальними підприємствами області; ⇒ розширення мережі об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива з метою зниження витрат бюджету на енергоносії, забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами та заміщення традиційних видів палива альтернативними; ⇒ розвиток генерації електроенергії з відновлюваних джерел шляхом будівництва сонячних

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ підвищення комфортності умов проживання в житлових будинках та зменшення витрат домогосподарств на оплату житлово-комунальних послуг, інвестування ними в енергоефективність власного житла та покращення енергетичних характеристик житлового фонду.	електростанцій в Подільській територіальній громаді.
7. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	
✓ відновлення об'єктів, пошкоджених внаслідок воєнної агресії РФ, а також капітальний ремонт та реконструкції зношених систем водопостачання та водовідведення; ✓ встановлення сучасних систем доочищення питної води на ключових об'єктах водопостачання для приведення її якості до нормативних стандартів; ✓ будівництво Болградського та Суворівського групових водопроводів в Одеській області; ✓ реконструкція КНС-2, самопливного та напірного колекторів, господарсько-побутової каналізації (м. Білгород-Дністровський); ✓ будівництво каналізаційних очисних споруд в м. Кілія; ✓ реконструкція водопровідних очисних споруд в м. Вилкове; ✓ модернізація обладнання на насосних станціях та очисних спорудах з метою зниження енергоспоживання та оптимізації операційних витрат ✓ будівництво нових артезіанських свердловин та ремонт резервуарів для накопичення чистої води з метою зниження залежності від поверхневих джерел та створення резервних потужностей; ✓ забезпечення стабільного функціонування АТ «Одеська ТЕЦ»	
8. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА	
8.1. Розвиток ринку праці та створення робочих місць	
✓ забезпечення надання шукачам роботи своєчасних та якісних послуг, спрямованих на прискорення їх працевлаштування; ✓ надання якісних та своєчасних послуг внутрішньо переміщеним особам та ветеранам війни; ✓ сприяння зайнятості ветеранів війни – учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни; ✓ організація професійного навчання безробітних на базі професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі на базі державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості»; ✓ заохочення роботодавців до збереження існуючих та створення нових робочих місць; ✓ створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, шляхом надання	⇒ організації підприємницької діяльності шляхом надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу; ⇒ створення сприятливих умов для соціальної адаптації, працевлаштування та професійної реалізації ветеранів війни, військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, а також членів їхніх сімей; ⇒ залучення до активних програм/напрямів зайнятості внутрішньо переміщених осіб з метою їх адаптації до ринку праці; ⇒ впровадження стимулюючих механізмів (компенсаційних програм) для роботодавців, які створюють нові робочі місця або працевлаштовують представників вразливих категорій населення; ⇒ залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт, які провадяться, для виконання робіт, що мають оборонний характер, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, що виникли в період воєнного стану.

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
мікрогрантів/грантів різним категоріям населення для започаткування або розвитку власного бізнесу.	
8.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати	
⇒ налагодження ефективної співпраці відповідних територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади щодо здійснення контролю своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці, виконання роботодавцями умов колективних договорів та галузевих угод у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати; ⇒ проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців щодо недопустимості використання робочої сили з порушенням трудового законодавства; ⇒ посилення роботи щодо забезпечення додержання мінімальних гарантій з оплати праці та у сфері боротьби з тіньовою зайнятістю, проведення правової роз'яснювальної роботи.	
8.3. Соціальне забезпечення	
⇒ розгалуження системи надання соціальних послуг у громадах області; ⇒ підтримка осіб та дітей з інвалідністю, інших незахищених верств населення, осіб, які отримали інвалідність внаслідок війни, членів родин загиблих (померлих) ветеранів війни; ⇒ виконання державних програм щодо забезпечення житлом окремих категорій громадян; ⇒ забезпечення виконання рішень Уряду щодо покладання на органи Пенсійного фонду України повноважень з адміністрування державних соціальних допомог; ⇒ дотримання вимог законодавства з питань пенсійного та соціального страхування в частині призначення, проведення перерахунків та виплати пенсій, страхових виплат, житлових субсидій, пільг тощо.	
8.4. Ветеранська політика	
⇒ адаптація Захисників та Захисниць України Одеської області до цивільного життя, їх інтеграцію в суспільство; ⇒ створення єдиної системи обліку отриманих послуг ветераном, формування ветеранських просторів, впровадження системи помічника ветерана та наповнення дорожньої карти ветерана забезпечення ВПО місцем тимчасового проживання; ⇒ сприяння у започаткуванні учасниками бойових дій власної справи шляхом надання мікрогрантів/грантів на створення або розвиток власного бізнесу; ⇒ організація професійного навчання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю на базі професійно технічних навчальних закладів, у тому числі на базі державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості».	
8.5. Підтримка внутрішньо переміщених осіб	
✓ впровадження ефективних механізмів задоволення базових потреб ВПО та забезпечення доступу до послуг; ✓ посилення здатності громад сприяти адаптації ВПО та ефективно реагувати на нові виклики; ✓ забезпечення ВПО місцем тимчасового проживання; ✓ раціональне використання ресурсів громад і бюджетів усіх рівнів, а також підтримка осіб, які мають намір повернутися до покинутого місця проживання; ✓ виконання державних програм щодо забезпечення житлом ВПО.	
9. ГУМАНІТАРНА СФЕРА	
9.1. Охорона здоров'я	

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ забезпечення доступності та якості медичних послуг для населення області, переміщених осіб та ветеранів; ✓ реконструкція КНП «Одеська обласна клінічна лікарня»; ✓ Завершення будівництва нового лікувального корпусу КНП «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради»; ✓ підвищення рівня обізнаності населення з ключових питань збереження здоров'я: фізичного, ментального, репродуктивного; ✓ зміцнення матеріально-технічного та кадрового потенціалу закладів охорони здоров'я ✓ розвиток мережі центрів ментального здоров'я; ✓ розгалуження мережі реабілітаційних сервісів; ✓ раннє виявлення онкологічних, серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань та удосконалення системи надання медичної допомоги при цих захворюваннях, зниження рівня інвалідизації та смертності; ✓ профілактика інфекційних та неінфекційних захворювань ✓ підвищення охоплення наркозалежних замісною терапією, розгалуження мережі сайтів ЗПТ.	
9.2. Освіта	
✓ відновлення приміщень пошкоджених закладів освіти; ✓ створення безпечних умов для всіх категорій учасників освітнього процесу; ✓ забезпечення рівного доступу до здобуття дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти з урахуванням потреб та індивідуальних можливостей здобувачів освіти; ✓ трансформація мережі закладів загальної середньої освіти, розбудова мережі профільних ліцеїв; ✓ впровадження реформи системи шкільного харчування; ✓ реалізація заходів Концепції «Нова українська школа» у закладах загальної середньої освіти; ✓ підтримка дітей (осіб) з особливими освітніми потребами в освітньому процесі; ✓ збереження та розвиток мережі закладів позашкільної освіти області; ✓ реалізація завдань державної молодіжної політики в Одеській області; ✓ розвиток сучасної молодіжної інфраструктури; ✓ оновлення та розвиток матеріально-технічної бази закладів професійної, фахової передвищої та вищої освіти області; ✓ розвиток людського капіталу через гнучку систему професійної підготовки; ✓ цифровізація освітнього процесу закладів освіти області, використання новітніх інформаційних технологій.	
9.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді	
✓ активізація роботи щодо розширення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей в усіх громадах області; ✓ забезпечення роботи єдиної інформаційно-аналітичної системи ЄІАС «Діти», ведення електронного банку даних дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, потенційних усиновителів, опікунів (піклувальників), прийомних батьків та батьків-вихователів; ✓ збільшення кількості усиновлення із закладів інституційного догляду, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу; ✓ повернення тимчасово евакуйованих (переміщених) за кордону дітей до сімейних форм виховання; ✓ запровадження та організація функціонування послуг патронату над дитиною, що надаватимуться сім'єю патронатного вихователя.	
9.4. Культура	
✓ відновлення пошкоджених внаслідок збройної агресії російської федерації проти України закладів культури та об'єктів культурної спадщини;	

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ цифрова трансформація у сфері культури: продовження роботи з цифровізації музейних колекцій, бібліотечних фондів та нематеріальної культурної спадщини, що забезпечує збереження, доступність та популяризацію культурної спадщини Одеського регіону; ✓ продовження роботи щодо розвитку української культури як основи консолідації української нації та зміцнення її ідентичності; ✓ створення умов для забезпечення населення доступом до якісних культурних послуг: реалізація флагманських проєктів «Культура без бар'єрів» та «Цифрова безбар'єрність» з метою забезпечення фізичної, інформаційної доступності закладів культури та мистецтва для всіх громадян, включаючи людей з інвалідністю.	
9.5. Фізична культура і спорт	
✓ розвиток системи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації, розвиток спорту ветеранів війни та адаптивних видів спорту; ✓ реалізація проєктів та заходів із залучення всіх верств населення до регулярних занять фізичною культурою і спортом; ✓ підтримка резервного спорту та спорту вищих досягнень.	
9.6. Туристично-рекреаційна галузь	
✓ позиціонування Одеської області як ключового туристичного центру Півдня України, що поєднує культурну спадщину, гастрономію, природні ресурси та сучасні туристичні сервіси; ✓ розвиток ветеранського туризму як соціально-реабілітаційного напрямку та створення Одещини як всеукраїнського центру ветеранського відновлення і відпочинку; ✓ підтримка та промоція місцевих громад, крафтових виробників, гастрономічних брендів і культурних ініціатив через туризм; ✓ формування позитивного іміджу туристичної Одещини через співпрацю з медійними особами, тревел-блогерами та гастроекспертами.	⇒ налагодження співпраці з національними тревел-блогерами, журналістами, гастроекспертами та інфлюенсерами; ⇒ наповнення та оновлення регіонального туристичного додатку «OdesaGuide», інтеграція нових функцій (аудіогід, штучний інтелект на основі консьєрж-сервісу); ⇒ реалізація міжрегіональних програм обміну та відпочинку для ветеранів та військовослужбовців; ⇒ підтримка та просування регіональних фестивалів, культурних подій, майстрів та гастрономічних ініціатив; ⇒ сприяння проведенню всеукраїнських фестивалів як інструментів відновлення та єднання громад; ⇒ забезпечення просування гастрономічної складової Південного регіону та промоцій локальних сортів вина.
9.7. Розвиток громадянського суспільства	
✓ забезпечення впровадження ефективних процедур участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики, вирішенні питань місцевого значення; ✓ створення належних умов для інституційного розвитку інститутів громадянського суспільства; ✓ стимулювання участі інститутів громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку Одеської області; ✓ створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці.	⇒ упровадження інструментів діалогу як підходу до вирішення чутливих питань; ⇒ удосконалення механізмів і процедур залучення інститутів громадянського суспільства та суб'єктів господарювання до процесу розроблення регуляторних актів; ⇒ популяризація переваг створення інститутів громадянського суспільства для спільного вирішення громадянами проблемних питань, захисту прав та інтересів, реалізація суспільно корисної діяльності, а також роз'яснення реєстраційних процедур; ⇒ сприяння організації навчання представників інститутів громадянського суспільства; ⇒ сприяння підвищенню рівня обізнаності громадян, представників бізнесу, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування про роль інститутів громадянського суспільства.
10. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	

Оперативні цілі (пріоритетні напрямки)	Основні заходи виконання (ключові кроки реалізації Програми) на 2026 рік
✓ подальший розвиток заповідної справи в Одеській області з створення нових територій та об'єктів ПЗФ для збільшення екологічної мережі, створення належних умов охорони, збереження та розвитку існуючих об'єктів ПЗФ; ✓ реалізація державної політики у системі моніторингу довкілля на території Одеської області, зокрема державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря; ✓ розвиток системи управління відходами в Одеській області і сміттєпереробної інфраструктури; ✓ опрацювання питань фіксування збитків навколишньому природному середовищу на території області внаслідок військової агресії рф, у т.ч. на території і об'єктах ПЗФ; ✓ координація реалізації в області державної політики з адаптації до зміни клімату; ✓ зменшення негативного впливу скидів з каналізаційних очисних споруд на стан водних ресурсів шляхом будівництва (реконструкції, ремонту) каналізаційних очисних споруд на території Одеської області; ✓ ліквідація джерел фактичного і потенціального забруднення довкілля відходами; ✓ опрацювання питань реалізації Планів управління водними ресурсами та Водної стратегії України на період до 2050 року; ✓ інформування громадськості про стан довкілля.	⇒ реалізація природоохоронних заходів Регіональної комплексної програми Одеської області з охорони довкілля на 2024 - 2028 роки; ⇒ посилення нагляду (контролю) спеціально уповноваженими на це органами виконавчої влади з метою забезпечення додержання вимог законодавства про охорону довкілля місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами; ⇒ підготовка необхідних матеріалів і документів для створення нових територій та об'єктів ПЗФ, для охорони та розвитку існуючих; ⇒ розробка документації із землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів ПЗФ та внесення відомостей до Державного земельного кадастру; ⇒ затвердження та впровадження Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря зони Одеська; ⇒ встановлення та дотримання режимів роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем у басейні річок Причорномор'я та суббасейні нижнього Дунаю, утримання і експлуатація згідно правил гідротехнічних споруд на водних об'єктах; ⇒ виявлення, облік та проведення необхідних операцій з відходами, власник яких не встановлений, в межах відповідних територій; ⇒ системне інформування громадськості про стан довкілля в області; ⇒ координація розрахунків збитків, завданих навколишньому природному середовищу внаслідок військової агресії рф, на території області; ⇒ реконструкція очисних каналізаційних споруд повної біологічної очистки м. Арциз Одеської області; ⇒ виконання заходів з поліпшення гідрологічного стану Куяльницького лиману; ⇒ ліквідаційний тампонаж гідрогеологічних свердловин Одеської області; ⇒ паспортизація водойм Одеської області; ⇒ реконструкція дамби шлюз Репіда - ІСРЗ на 97 км р. Дунай та проведення протиерозійних заходів на оз. Ялпуг на ділянці с. Озерне Ізмаїльського району Одеської області; ⇒ розширення входу Кислицького рукава річки Дунай та розчищення двох островів ⇒ опрацювання питання фінансування та реалізації проєктів ремонту насосних, дамб, каналів дренажної системи Молдавська ДРЕС на території України (Кучурганському водосховищі).

2. ХАРАКТЕРИСТИКУ ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Характеристика поточного стану довкілля Одеської області, скорочено наведена у даному звіті відповідно до даних Екологічного паспорту Одеської області за 2024 рік та Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2024 році. Із зазначеними документами у повному обсязі можна ознайомитися на сайті Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА за посиланням <https://ecology.od.gov.ua/zvity/>.

2.1 Адміністративний устрій

Одеська область – найбільша за територією область України, розташована на південному заході країни (Рис.1). Одна з найрозвиненіших областей країни в економічному, туристичному, культурному та науковому напрямках. На півночі та сході межує (за годинниковою стрілкою) з Вінницькою, Кіровоградською та Миколаївською областями, омивається водами Чорного моря, на півдні – з Румунією, на заході – із Молдовою.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 623-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області», затверджено перелік спроможних територіальних громад, яким передбачено функціонування на Одещині 91 територіальної громади (ТГ) – 19 міських ТГ, 25 селищних ТГ та 47 сільських ТГ.

Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» утворено в Україні 136 районів, у т. ч. в Одеській області – 7 (таблиця 2.1.1).

Таблиця 2.1.1

№	Назва району	Адміністративний центр району	Площа, км ²	Населення, осіб (на 01.01.2022)	Щільність населення осіб/км ²	К-ть міст	К-ть населених пунктів	К-ть громад
1	 Березівський район	м. Березівка	5549,8	104969	18,91	1	226	16
2	 Білгород-Дністровський район	м. Білгород-Дністровський	5155,0	196618	38,14	2	134	16
3	 Болградський район	м. Болград	4518,0	144377	31,96	2	99	10
4	 Ізмаїльський район	м. Ізмаїл	3131,1	204745	65,39	4	52	6
5	Одеський район	м. Одеса	3922,8	1378490	351,4	5	155	22
6	Подільський район	м. Подільськ	7056,5	220786	31,28	4	299	12

№	Назва району	Адміністративний центр району	Площа, км ²	Населення, осіб (на 01.01.2022)	Щільність населення осіб/км ²	К-ть міст	К-ть населених пунктів	К-ть громад
7	 Роздільнянський район	м. Роздільна	3572,2	101407	28,39	1	209	9

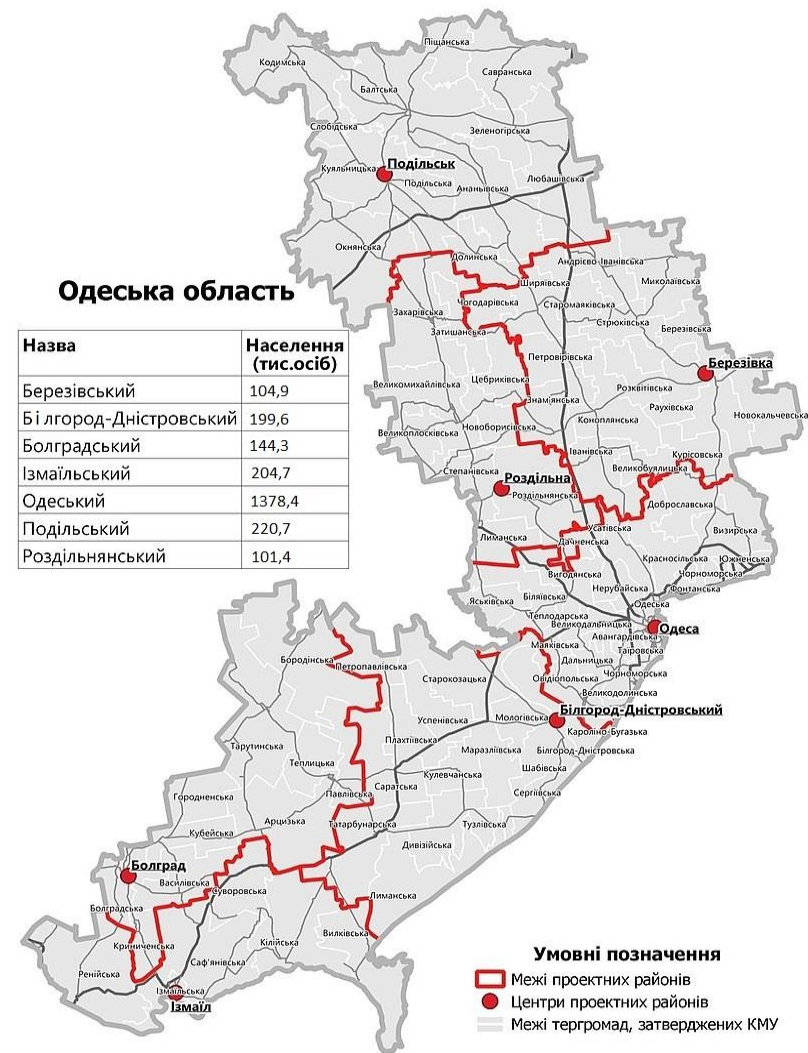

Рис.1 – Межі території Одеської області

2.2 Фізико-географічне розташування

Область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла річки Дунай до Тилігульського лиману, а від моря на північ на 250 км.

На півночі Одеська область межує з Вінницькою та Кіровоградською, на сході – з Миколаївською областями, на заході – з Молдовою, а на південному заході – з Румунією. Всього в межах області пролягає 1362 кілометри державного кордону України. Площа Одеської області становить 5,5% території України.

Геополітичне розташування Одещини обумовлене як вигідним транспортно-географічним розміщенням, так і зростаючою активізацією її участі у великих європейських міжрегіональних організаціях - Асамблеї європейських регіонів і Робітничої співдружності придунайських країн. Будучи частиною морського фасаду країни, Одеська область значною мірою сприяє активній участі України в роботі країн-членів Чорноморського економічного співробітництва.

2.3 Природно-кліматичні умови

Клімат області вологий, помірно континентальний. У цілому клімат поєднує риси континентального і морського. Зима м'яка, малосніжна і нестійка; середня температура січня від -2°C на півдні до -5°C на півночі. Для весни характерні похмура погода, тумани у зв'язку з охолоджуючим впливом моря. Літо переважно спекотне, сухе; середня температура липня від 21°C на північному заході до 23°C на півдні, максимальна до $36-39^{\circ}\text{C}$ (в останні роки і більше). Осінь тривала, тепліше весни, в основному хмарна.

Середньорічна температура коливається від $8,2^{\circ}\text{C}$ на півночі до $10,8^{\circ}\text{C}$ на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік, головним чином випадають влітку (часто у вигляді злив). Число годин сонячного сяйва приблизно 2200 на рік. Тривалість вегетаційного періоду 168-210 діб із загальною сумою температур від 28°C до 34°C .

Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух, курних бурь, суховіїв.

2.4 Стан атмосферного повітря

Сучасне виробництво висуває нові складні проблеми, зокрема збереження чистоти одного з найважливіших компонентів біосфери – повітряної оболонки. Останнім часом фактори антропогенного забруднення атмосфери набули глобального характеру.

Кліматичні особливості Одеського регіону, значне збільшення автомобільного парку, його старінням та поганий стан доріг, збільшення інтенсивності потоку на дорогах стали причиною високого рівня забруднення атмосферного повітря. Негативний вплив на довкілля мали викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами виробничими підприємствами. Майже три чверті усіх викидів забруднюючих речовин нашого регіону (75 %) спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 25 % – підприємствами переробної промисловості. Також, однією з основних причин забруднення є використання суб'єктами господарювання

паливних генераторів через тривалу відсутність електропостачання у області, пов'язану з пошкодженням енергетичної інфраструктури внаслідок вибухів від ракет та дронів рф.

Стан атмосферного повітря в області задовільний, окрім міста Одеси. Протягом року в регіоні Одеси часто спостерігається високий атмосферний тиск, що погіршує розсіювання та створює умови до критичного накопичення у приземному повітрі шкідливих домішок, як від стаціонарних джерел, так і від пересувних транспортних засобів. Фіксуються концентрації деяких шкідливих речовин що перевищують гранично допустимі нормативи.

Одеська область – регіон, що виділяється у господарському комплексі України своїми транспортно-розподільчими функціями, розвинутою промисловістю, інтенсивним сільськогосподарським виробництвом. Протягом 2024 р. в атмосферне повітря потрапило 27.416 тис. т забруднюючих речовин, що на 0.389 тис. т (або на 1,4%) менш ніж у 2023 р., та на 0.204 тис. т (або на 1 %) більше ніж у 2022 р.

Загальна кількість підприємств, що у процесі діяльності впливають на стан атмосферного повітря складає понад 3000 суб'єктів господарювання.

До переліку екологічно-небезпечних об'єктів (найбільших забруднювачів) відносяться наступні підприємства Одеської області:

- ВНС «Головна» «Інфоксводоканал»; ВНС «Південна» «Інфоксводоканал»; ВНС «Котовська» «Інфоксводоканал»; ВНС «Столбова» «Інфоксводоканал»; ВНС «Жевахова гора» «Інфоксводоканал»; ВНС «Шкодова гора» «Інфоксводоканал»; ВНС «Західна» «Інфоксводоканал» – очистка та подача води;
- ПАТ «Одеський припортовий завод» - виробництво міндобриг та переробка аміаку;
- ТОВ «СОЮЗ»; ТОВ «РАФ» - розміщення ТПВ;
- КП «Білгород-Дністровськводоканал»; АТ «Котовськводоканал»; ПАТ «Ізмаїльський целюлозо-картонний комбінат»; ТДВ «Арцизький завод залізобетонних виробів» - міські очисні споруди;
- Одеська дільниця КС-15 Миколаївського управління магістрального аміакопроводу – транспортування аміаку;
- Магістральні газопроводи Одеське лінійно-виробниче управління магістральних газопроводів; Аміакопровід «Тольяті-Горлівка-Одеса» МДП «Трансаміак»; Нафтопровід «Снігурівка Одеса»; Одеське районне нафтопровідне управління: дільниця 10 км магістрального нафтопроводу «Снігурівка -Одеса»; дільниця 145 км магістрального нафтопроводу «Снігурівка -Одеса»; дільниця 177 км магістрального нафтопроводу «Снігурівка -Одеса»; дільниця 277 км магістрального. нафтопроводу «Кременчук-Херсон»; дільниця 45-46 км магістрального нафтопроводу «Снігурівка -Одеса»; Нафтопровід «Одеса-Броди»; МНТ (морський нафтовий термінал) «Південний» філії МН «Дружба» ПАТ «Укртрансфанта»; ГКС «Березівка» Одеське лінійно-виробниче управління магістральних газопроводів» УМГК «Прикарпаттрасгаз» – транспортування вибухонебезпечних речовин;
- ПАТ «Одеський нафтопереробний завод» - переробка та зберігання вибухопожежонебезпечних речовин;
- МНТ «Південний» Філія «Південні магістральні нафтопроводи» ПАТ «Укртрансфанта» - Переробка вантажів та зберігання вибухопожежонебезпечних речовин;

- ГКС «Ананьїв»; ГКС «Тарутине» - зберігання вибухопожежонебезпечних речовин;
- Газопроводи «Кривий Ріг-Одеса»; «Одеса-Кишинів-Рибниця», «Роздільна-Ізмаїл», «Ананьїв-Тирасполь», «Шебелинка-Дніпропетровськ-Одеса», «Шебелинка-Дніпропетровськ-Кривий Ріг-Ізмаїл» - транспортування газоподібного палива.

Майже три чверті усіх викидів забруднюючих речовин нашого регіону (70,4%) спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 15,9% – підприємствами переробної промисловості.

Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднювалось повітря від стаціонарних джерел, були метан (72 % від сумарних обсягів), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (8,1%), оксид вуглецю (9,1%), діоксид азоту (4,3%), діоксид сірки (2,3%), неметанові леткі органічні сполуки (1,9%), аміак (1,8%). Більше половини усіх викидів забруднюючих речовин області припадало на м. Одеса.

Негативний вплив на довкілля мають викиди діоксиду вуглецю. Це парниковий газ, який затримує інфрачервоне випромінювання земної поверхні, що призводить до глобального потепління на планеті.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2024 рік та два попередніх наведена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	3	4	4
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	126	148	119
другої групи	24	41	25
третьої групи	102	107	94
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис. т	27.211	27.805	27.416**
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	0.817	0.834	0.823

Загальна довжина залізничної мережі області майже 1100 км, її обслуговує 100 залізничних станцій. Одещину перетинає також 7 автомагістралей. Внаслідок інтенсивного руху транзитного автотранспорту через населені пункти, а також в зв'язку із збільшенням кількості

транспортних засобів у місцевих жителів, спостерігається забруднення атмосферного повітря викидами вихлопних газів. Вихлопні гази містять певну кількість (залежно від палива, типу двигуна та його технічного стану) токсичних і шкідливих компонентів не тільки для людського організму, а й для всього довкілля.

Зменшення цього впливу можливе шляхом удосконалення схем руху, будівництвом об'їзних шляхів, розташування майданчиків для паркування автомобілів, покращення якості пального, покращення якості автодоріг.

Якість атмосферного повітря в населених пунктах. Моніторинг за станом атмосферного повітря у м. Одеса здійснювався пересувною екологічною лабораторією КП «Муніципальний центр екологічної безпеки» Одеської міської ради в затверджених точках контролю, розміщених на перехрестях транспортних магістралей міста, на кордонах санітарно-захисних зон потенційно-небезпечних об'єктах м. Одеси, в прибережній зоні, а також в парках і скверах, відповідно до затвердженого плану графіку.

Спостереження проводилися з автоматичним відбором проб та вимірами концентрацій газоаналізаторами за 6 забруднюючими речовинами (оксид вуглецю, озон, сірководень, діоксиду сірки, пил, діоксиду азоту) на протязі року раз на місяць в 24 точках контролю.

В прибережній зоні, а також в парковій зоні міста моніторинг показав мінімальний вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

За інформацією Гідрометеорологічного центру Чорного та Азовського морів екологічна обстановка у багатьох районах міста Одеси залишалась незадовільною, а концентрація деяких шкідливих речовин перевищувала граничнодопустимі. Однією з причин забруднення є використання багатьма підприємствами та приватними підприємцями електрогенераторних установок із-за тривалої відсутності електропостачання у місті.

Найбільший рівень забруднення повітря основними та специфічними речовинами спостерігався у північній та північно-західних промислових зонах міста.

Рівень забруднення повітря у м. Одеса (ІЗА= 9,61) вищий за середній по Україні (ІЗА по Україні дорівнює 7,1). Високий рівень обумовлений значним рівнем забруднення повітря формальдегідом (ІЗА = 4,97), пилом (ІЗА = 1,33), діоксидом азоту (ІЗА = 1,27), сажею (ІЗА = 1,04), фенолом (ІЗА = 1,00).

Середній вміст формальдегіду у 3,0 рази перевищує середньодобову граничнодопустиму концентрацію, діоксиду азоту - 1,25 рази, пилу – 1,3 рази, фенолу, сажи – 1,0 рази, діоксид сірки, фториду водню – 0,8 раз, оксид вуглецю – 0,9 раз, оксиду азоту – 0,5 раз.

В цілому по місту порівняно з 2022 роком загальний рівень забруднення трохи зменшився. Спостерігалось незначне зменшення концентрацій діоксиду сірки, діоксиду азоту, сірководню, фториду водню, фенолу, формальдегіду. Концентрація пилу, оксиду вуглецю, сульфатів, сажі мали рівний хід.

З метою оцінки можливого впливу забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я населення в населених пунктах області ДУ «Одеський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» проводився постійний моніторинг за станом його якості.

У 2023 році моніторингові дослідження атмосферного повітря здійснювались на визначення 27 забруднюючих речовин на території житлової забудови 47 населених пунктів, у тому числі на території 17 сільських населених пунктів.

В ході здійснення державного гігієнічного моніторингу було проведено 3524 лабораторних дослідження, у тому числі на території житлової забудови міст Одеса, Ізмаїл, Подільськ, Білгород-Дністровський, Роздільна, Южне, Кілія, Біляївка, Балта, Березівка, Овідіополь, Рені, Болград, Любашівка було відібрано та досліджено 3312 проб.

Перевищення максимально разових граничнодопустимих концентрацій було виявлено по вмісту пилу, оксид вуглецю, діоксину азоту, сірчаному ангідриду у 18 пробах у містах Одеса, що становить 0,5 %. По іншим інгредієнтам перевищень гігієнічних нормативів у 2023 році не встановлено.

На території сільських населених пунктів було досліджено 212 проб атмосферного повітря перевищень нормативів у 2023 році не встановлено.

Громадськості відкрито онлайн доступ до результатів вимірювань на офіційному веб-сайті: <http://ecology.odessa.gov.ua> у розділі «Моніторинг довкілля».

Радіаційне забруднення атмосферного повітря

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998р. № 391 для визначення радіаційної обстановки запроваджено щоденний моніторинг експозиційної дози гамма-випромінювання на території м. Одеси та районів області.

У м. Одесі було встановлено 30 контрольних точок. В районних центрах виміри проводилися у містах проживання і відпочинку населення не менше ніж у 10 контрольних точках населеного пункту.

Середні значення потужності експозиційної дози гамма-випромінювання коливаються від 0,07 до 0,15 мкЗв/годину, що не перевищує допустимі рівні.

Радіаційний фон на території області складає 11-14 мкР/год., що відповідає природному фону багаторічних спостережень.

2.5 Водні ресурсів

Водні ресурси області складаються з запасів підземних та поверхневих вод. Запаси поверхневих вод на території області розподіляються нерівномірно. Північна та центральна частини території характеризуються обмеженими запасами води, а південь та захід, які тяжіють до річок Дністер та Дунай, мають великий запас води.

За наявною інформацією на території Одеської області нараховується 3147 водозаборів, які належать 2236 водокористувачам. Загальна кількість водопунктів складає 5951, у тому числі артезіанських свердловин – 5748, шахтних колодязів – 193, джерельних каптажів – 9.

За підсумками 2024 року загальна протяжність водопровідних мереж в Одеській області становить 16041,411 км, з них у незадовільному стані – 3486,962 км, що становить 21,7 % від загальної протяжності. Протяжність каналізаційних мереж складає 1970,574 км, з них у незадовільному стані – 857,226 км, що становить 43,5 % від загальної протяжності.

Однак, забезпеченість підземними водами якісною питною водою у цілому по області становить близько 30 %. Питне водопостачання області майже на 80 % забезпечується за рахунок поверхневих джерел, тому якість води у поверхневих водних об'єктах є вирішальним чинником санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. Одеський водопровід одержує воду з поверхневих джерел річки Дністер, Ізмаїльський район з ріки Дунай, Болградський район з озера Ялпуг. Всі інші населені пункти користуються водою з підземних джерел.

У 2024 році забір води з природних джерел складає 690,516 млн. м³, що на 602,754 млн. м³ менше ніж у 2023 році.

Водопостачання від загального обсягу використаної прісної води становить 204,292 млн. м³ та розподіляється наступним чином:

- питні та санітарно-гігієнічні потреби – 62,542 млн. м³;
- виробничі потреби – 35,277 млн. м³;
- зрошення – 102,403 млн. м³;
- сільськогосподарські – 1,558 млн. м³.

Загальний обсяг водовідведення у 2024 році склав 113,546 млн.м³, у тому числі у поверхневі водні об'єкти 111,558 млн. м³.

Скид забруднених стічних вод у водні об'єкти склав 10,262 млн. м³, з них недостатньо очищених- 3,296 млн.м³, без очищення – 6,966 млн. м³.

У порівнянні з 2023 роком зменшився скид забруднених стічних вод на 3,286 млн.м³.

На території Одеського регіону за особливостями водокористування та умовами водозабезпеченості у межах існуючих річкових басейнів можна виділити п'ять водогосподарських районів, а саме:

1. Північний водогосподарський район охоплює територію Подільського району (колишні Ананьївський, Балтський, Кодимський, Подільський, Окнянський, Любашівський і Савранський адміністративні райони). На території зазначених районів налічується 1079 артсвердловин, з них 786 (73 %) знаходяться у незадовільному технічному стані. Підземні джерела районів є основним джерелом водопостачання і оцінюються, як придатні для питного водокористування.

2. Центральний водогосподарський район охоплює території Березівського району та Роздільняського району (колишні Великомихайлівський, Миколаївський, Захарівський та Ширяївський адміністративні райони). На території зазначених районів налічується 1155 артсвердловин, з них 796 (69 %) знаходяться у незадовільному технічному стані. Мінералізація підземних вод, головним чином верхньосарматських (розвідані горизонти, на які бурять свердловини для споживання води на питні потреби) водоносних горизонтів артезіанського басейну підвищена, але вони являються єдиним джерелом водопостачання.

3. Приміський (Придністровський) водогосподарський район охоплює території міст Одеса, Чорноморськ, Південне, Теплодар, Білгород-Дністровський та Білгород-Дністровського, Одеського, Роздільняського районів (колишні Біляївський, Лиманський, Іванівський, Овідіопольський та Роздільнянський адміністративні райони). Забір води для питного водопостачання здійснюється з річки Дністер та підземних водоносних горизонтів. На території зазначених районів налічується 2338 артсвердловин, з них 1397 артсвердловин (60 %) знаходяться у незадовільному технічному стані.

4. Південно-Західний водогосподарський район охоплює територію Болградського та Білгород-Дністровського району (колишні Арцизький, Саратський, Тарутинський і Татарбунарський адміністративні райони) та характеризується у цілому незадовільною водогосподарською ситуацією та відсутністю надійних джерел водопостачання – розвідані підземні води мають високу мінералізацію. На території зазначених районів налічується 796 артсвердловин, з них 470 (59 %) знаходяться у незадовільному технічному стані.

5. Придунайський водогосподарський район охоплює територію міста Ізмаїл та Болградського, Ізмаїльського районів (колишні Болградський, Ізмаїльський, Кілійський і Ренійський адміністративні райони). Забір води для питного водопостачання здійснюється з річки Дунай та підземних водоносних горизонтів. На території зазначених районів налічується 296 артсвердловин, з них 204 (69 %) знаходяться у незадовільному технічному стані.

За даними статзвітності № 2 ТП-водгосп (річна) «Звіт про використання води» у 2024 році в Одеській області забрано 690,516 млн.м³ води із природних водних об'єктів, у тому числі 22,985 млн.м³ з підземних джерел.

Забір, використання та відведення води, млн.м³

Таблиця 4.1.2.1

Показники	Одиниця виміру	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн. м³	667,633	1293,270	690,516
у тому числі:				
поверхневої	млн. м ³	639,735	1265,054	663,669
підземної	млн. м ³	23,129	24,552	22,985
морської	млн. м ³	4,637	3,640	3,816
лиманської	млн. м ³	0,131	0,024	0,047
Використано свіжої води, усього	млн. м³	175,379	193,799	204,292
у тому числі на потреби:				
питні і санітарно-	млн	64,458	65,998	62,542

гігієнічні	. м ³			
виробничі	млн . м ³	32,259	32,963	35,277
зрошення	млн . м ³	73,013	89,810	102,403
сільськогосподарські	млн . м ³	1,908	1,896	1,558
інші	млн . м ³	3,744	5,029	2,513
Втрачено води при транспортуванні	млн . м ³	46,722	49,768	50,951
	% до забраної води	6,998	3,848	7,379
Скинуто зворотних вод, усього	млн н. м ³	95,715	104,972	113,546
у тому числі:				
у підземні горизонти	млн . м ³	0,022	0,001	0,061
у накопичувачі	млн . м ³	*	*	*

на поля фільтрації	млн . м ³	*	*	*
не віднесених до водних об'єктів	млн . м ³	2,227	2,294	1,922
у поверхневій воді об'єкти	млн . м ³	93461	102,673	111,558
Скинуто зворотних вод у поверхневій воді об'єкти,				
усього	млн н. м ³	93,461	102,673	111,558
з них:				
нормативно очищених, усього	млн . м ³	72,372	71,495	73,223
у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн . м ³	72,260	71,358	73,069
на спорудах фізико- хімічного очищення	млн . м ³	0,014	0,009	0,024
на спорудах механічного очищення	млн . м ³	0,098	0,009	0,024
нормативно чистих без	млн	16,350	17,630	28,074

очистки	. м ³			
забруднених, усього	млн . м ³	4,740	13,548	10,262
у тому числі:				
недостатньо очищених	млн . м ³	2,892	2,871	3,296
без очищення	млн . м ³	1,911	10,677	6,966

Забір, використання та відведення води в поверхневі водні об'єкти, млн. м³

Таблиця 4.1.2.2

Назва водного об'єкту	Забрано води із природних водних об'єктів (всього)	Викори стано води	Водовідведення у поверхневі водні об'єкти	
			Всього	З забруднених зворотних вод
Басейн річки Дунай				
р. Дунай	*	*	20,3811	6,778
Грабовський	*	*	-	-

лиман				
Стенківсько- Жебріянівськи плавні	*	*	-	-
Басейн річок Причорномор'я				
р. Аккаржанка	*	*	-	-
р. Алкалія	*	*	-	-
р. Анчокрак	*	*	0,066	0,066
р. В.Куяльник	*	*	0,489	0,489
Карналіївське водосховище	*	*	-	-
р. Когильник	*	*	0,032	0,032
р. Тилігул	*	*	0,084	0,084
Хаджибейськи й лиман	*	*	43,975	0,409
р. Хаджидер	*	*	0,001	-
р. Чага	*	*	0,146	0,146
р. Сарата			0,030	0,030
Басейн Чорного моря				

Чорне море	*	*	30,967	-
Сухий лиман	*	*	-	-
Шаболатський лиман	*	*	-	-
Куяльницький лиман	*	*	0,042	-
Басейн річки Дністер				
р. Дністер	*	*	0,348	0,348
Дністровський лиман	*	*	1,329	1,329
р. Кучурган	*	*	0,447	-
р. Ягорлик	*	*	0,011	0,011

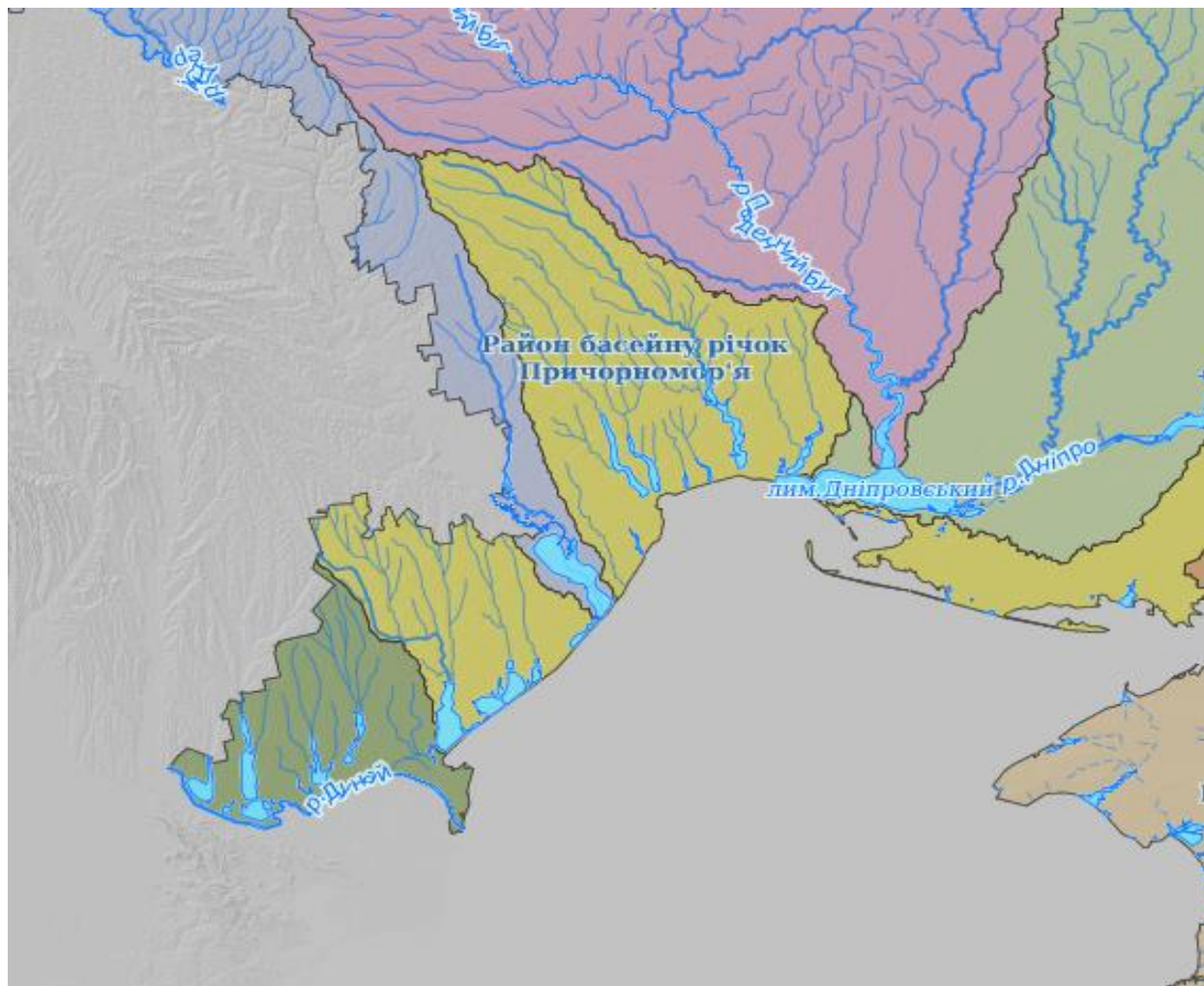

Рис.2 – Викопіювання з Геопорталу Державний водний кадастр України

На території Одеської області налічується 132 підприємства, які скидають стічні води в поверхневі водойми, у тому числі 24 господарства, які здійснюють скид в канали зрошувальних систем. Основними забруднювачами являються: ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал», КП «Чорноморськводоканал», КП «Водоканал» м. Арциз, КВЕП «Подільськводоканал», КП «Білгород-Дністровськводоканал», Затоківське

ВУЖКГ, КП «Балтаводоканал», ПАТ «Целюлозно-картонний комбінат», МКП «Теплодарводоканал» та інші. Основними забруднювачами поверхневих вод є підприємства житлово- комунального господарства. Скид стічних вод від яких у 2023 році складає 102,673 млн.м³.

Інструментально-лабораторний контроль якості поверхневих вод

Назва водного об'єкту	Кількість державних моніторингових створів спостереження, од		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у тому числі з перевищенням ГДК			
Басейн р. Дністер					
р. Дністер	2	2	24	624 (фізико-хімічні) та 1464 (пріоритетні)	6 (БСК ₅)**
р. Ягорлик	1	1	12	312 (фізико-хімічні) та 732 (пріоритетні)	1 (ХСК), 1 (мінералізація), 1 (флуорантен), 1 (бензо(b)флуорантен), 1 (бензо(k)флуорантен), 1 (бензо(g,h,i,)перілен)
р. Білочі	1	1	12	312 (фізико-хімічні) та 732 (пріоритетні)	3 (ХСК), 1 (БСК ₅), 1 (залізо загальне), 2 (флуорантен), 2 (бензо(b)флуорантен), 2 (бензо(k)флуорантен), 2 (бензо(g,h,i,)перілен)
Кучурганське водосховище	2	2	24	624 (фізико-хімічні) та 1464 (пріоритетні)	17 (ХСК), 14 (БСК ₅), 24 (мінералізація) **

р. Турунчук	1	1	12	312 (фізико-хімічні) та 732 (пріоритетні)	3 (ХСК)**
Дністровський лиман*	1	1	12	732 (пріоритетні)	1 (бензо(б)флуорантен), 1 (бензо(к)флуорантен), 1 (бензо(г,х,і,)перілен)
р. Кучурган	1	1	4	104 (фізико-хімічні) та 244 (пріоритетні)	4 (мінералізація), 3 (ХСК), 4 (БСК ₅), 1 (NH ₄)**
Басейн р. Дунай					
р. Дунай*	8	8	96	960 (фізико-хімічні) та 5856 (пріоритетні)	4 (ХСК), 3 (БСК ₅), 3 (NH ₄), 1 (феноли), 1 (кадмій), 1 (свинець)
водосховище Ялпуг*	2	2	24	312 (фізико-хімічні) та 1464 (пріоритетні)	9 (ХСК), 5 (БСК ₅), 11 (мінералізація) 1 (алахлор), 1 (бензо(б)флуорантен), 1 (бензо(к)флуорантен), 1 (бензо(г,х,і,)перілен)
водосховище Кугурлуй*	1	1	12	2074 (пріоритетні)	1 (цибутрин), 1 (бензо(б)флуорантен), 1 (бензо(к)флуорантен), 1 (бензо(г,х,і,)перілен)
водосховище Китай*	1	1	12	671 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
водосховище Кагул*	1	1	12	671 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
водосховище Катлабух*	2	2	24	1464 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
р. Великий Ялпуг	1	1	9	234 (фізико-хімічні) та 549 (пріоритетні)	5 (ХСК), 7 (БСК ₅), 9 (мінералізація), 1 (NH ₄), 1 (залізо заг.),

					1 (цибутрин)
р. Киргиз-Китай	1	1	7	182 (фізико-хімічні) та 427 (пріоритетні)	7 (ХСК), 5 (БСК ₅), 7 (мініралізація), 4 (NH ₄) **
р. Карасулак*	1	1	11	671 (пріоритетні)	3 (бензо(b)флуорантен), 2 (бензо(k)флуорантен), 2 (бензо(g,h,i,)перілен)
р. Нерушай*	1	1	12	732 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
р. Ташбунар	1	1	1	61 (пріоритетні)	1 (флуорантен), 1 (бензо(b)флуорантен), 1 (бензо(k)флуорантен), 1 (бензо(g,h,i,)перілен), 1 (циперметрин)
озеро Саф'яни*	1	1	7	427 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
Басейн річки Південний Буг					
р. Кодима	1	1	12	732 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
Басейн річок Причорномор'я					
р. Каплань	1	1	7	182 (фізико-хімічні) та 427 (пріоритетні)	2 (ХСК), 7 (мініралізація) **
р. Чага	1	1	9	234 (фізико-хімічні) та 549 (пріоритетні)	4 (флуорантен), 1 (бензо(a)пірен), 5 (бензо(b)флуорантен), 5 (бензо(k)флуорантен), 5 (бензо(g,h,i,)перілен), 5 (ХСК), 7 (БСК ₅), 3 (NH ₄), 9 (мініралізація) 1 (залізо заг.)
р. Когильник	1	1	12	312 (фізико-хімічні) та 732 (пріоритетні)	11 (ХСК), 11 (БСК ₅), 7 (NH ₄), 12 (мініралізація) **

р. Сарата	1	1	9	234 (фізико-хімічні) та 549 (пріоритетні)	3 (ХСК), 1 (БСК ₅), 4 (NH ₄), 9 (мінералізація)**
р. Хаджидер*	2	2	24	312 (фізико-хімічні) та 1464 (пріоритетні)	9 (ХСК), 9 (БСК ₅), 9 (мінералізація), 4 (NH ₄), 1(залізо заг.), 3 (флуорантен), 2 (бензо(а)пірен), 4 (бензо(б)флуорантен), 4 (бензо(к)флуорантен), 4 (бензо(г,х,і,)перілен); низький розчинений кисень (у серпні)
Водосховище Сасик*	1	1	12	732 (пріоритетні)	1 (бензо(б)флуорантен), 1 (бензо(к)флуорантен), 1 (бензо(г,х,і,)перілен)
р. Алкалія*	1	1	12	732 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
р. Великий Куяльник	1	1	4	244 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **
р. Тилігул*	1	1	12	732 (пріоритетні)	1 (бензо(б)флуорантен), 1 (бензо(к)флуорантен), 1 (бензо(г,х,і,)перілен)
Хаджибейськ ий лиман*	1	1	12	732 (пріоритетні)	1 (мідь), 1 (кадмій), 1(цинк) **
Тилігульськи й лиман*	1	1	12	732 (пріоритетні)	не виявлено перевищень ЕНЯ _{мах} **

* фізико-хімічні дослідження води по пунктах спостереження: р. Дунай (32 км, с. Ліски, Кислицький рукав, 89,9 км, 94 км), р. Хаджидер (с. Сергіївка), р. Алкалія, Хаджибейський лиман, водосховище Сасик, водосховище Катлабух (с. Кислиця та смт Суворове), р. Тилігул, Тилігульський лиман, водосховище Кагул, р. Карасулак, водосховище Ялпуг (с. Коса), водосховище Кугурлуй (с. Н. Некрасівка), озеро Саф'яни, водосховище Китай, р. Нерушай, Дністровський лиман виконувались лабораторією Дунайської гідрометеорологічної обсерваторії.

****** вміст досліджуваних пріоритетних та специфічних речовин не перевищував максимально-допустимих концентрацій. Для визначення хімічного стану масивів поверхневих вод враховувались перевищення екологічних нормативів якості, а саме максимально-допустимих концентрацій (ЕНЯмах) та середньорічних допустимих концентрацій (ЕНЯср).

У 2023 році лабораторія моніторингу вод Південного регіону БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю здійснювала щомісячний відбір проб та фізико-хімічні дослідження по питних та транскордонних пунктах, а також проводила відбір та екстракцію 43 проб води для виконання досліджень на вміст пріоритетних та специфічних забруднюючих речовин, які проводились у лабораторії моніторингу вод Західного регіону (м. Івано-Франківськ).

2.6 Земельні ресурси, ґрунти та надра

Головне природне багатство області – її земельні ресурси, що представлені переважно чорноземними ґрунтами з високою природною родючістю. У сполученні з теплим степовим кліматом вони формують високий агропромисловий (сільськогосподарський) потенціал регіону.

Земельні ресурси області площею 3 331,38 тис. га характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння, за призначенням і використанням розподіляються:

- землі сільськогосподарського призначення складають 2 588,18 тис. га (77,69 %), з них: рілля - 2 077,042 тис. га (62,35 %), виноградники - більше 80 тис. га;
- землі громадського призначення - 30,5 тис. га;
- землі оздоровчого призначення - 2,0 тис. га;
- землі рекреаційного призначення - 4,5 тис. га;
- землі лісгосподарського призначення, ліси та інші лісовкриті площі - 223,4 тис. га (6,7 %);
- землі водного фонду 210,73 тис. га (6,33 %), в тому числі природні водотоки (річки та струмки) - 15,3 тис. га, озера та лимани - 167,2 тис. га, ставки - 12,1 тис. га, штучні водосховища - 7,6 тис. га, штучні водостоки (канали, колектори, канами) - 8,4 тис. га;
- землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики - 31,7 тис. га.
- порушені землі віднесено 2,4 тис. га, з них не використовуються - 1,5 тис. га:
- землі транспорту та зв'язку - 25,1 тис. га;
- землі під твердими побутовими відходами - 0,5 тис. га, з яких більша частина не відповідає екологічним нормам.

Виходячи з кількості, найактуальнішим є питання ефективного використання та охорони земель сільськогосподарського призначення. Результати контролю охорони земель вимагають невідкладних науково обґрунтованих заходів, спрямованих на підвищення родючості ґрунтів та отримання екологічно чистих продуктів харчування.

В області щорічно виконуються заходи в рамках реалізації Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р.

Структура земельного фонду регіону наведена в таблиці 2.6.1.

Категорія земель та види земельних угідь	2022		2023		2024	
	всього, тис.га	% до загаль-ної площі території	всього, тис.га	% до загаль-ної площі території	всього, тис.га	% до загаль-ної площі території
				7	10	11
всього, тис.га				100,00	3331,38	100,00
% до загаль-ної площі території				75,56	2588,18	75,56
1	6	7	6	62,34	2077,04	62,34
Загальна територія, у т.ч.	3 331,38	100,00	3 331,38	0,82	27,18	0,82
1. Сільсько-сподарські угіддя	2 588,22	75,56	2 588,22	2,47	82,29	2,47
рілля	2 077,04	62,34	2 077,04	12,06	401,67	12,06
перелоги	27,18	0,82	27,18	6,71	223,41	6,71
багаторічні насадження	82,29	2,47	82,29	6,01	200,20	6,01
сіножаті і пасовища	401,67	12,06	401,67	4,02	134,14	4,02
2. Ліси та інші лісовкриті площі	223,41	6,71	223,41	2,31	76,97	2,31
з них вкриті лісовою рослинністю	200,20	6,01	200,20	0,93	31,03	0,93
3. Забудовані землі	134,14	4,02	134,14	8,33	277,65	8,33
4. Відкриті заболочені землі	76,97	2,31	76,97	93,67	3120,65	93,67
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	31,03	0,93	31,03	6,33	210,73	6,33

Найважливішою і найбільш поширеною ґрунтоутворюючою породою на території області є ліс (рис.3). У лісостеповій частині ґрунтовий покрив досить різноманітний. Але більшу частину Одеського лісостепу вкривають середньогумусні чорноземи (вміст гумусу 5-8%). У багатьох містах трапляються невеличкими острівцями опідзолені сірі і деградовані ґрунти. У долинах рік поширені піщані алювіально-лучні ґрунти. Різноманітність ґрунтів у лісостеповій частині області пояснюється тим, що в минулому ґрунти тут утворилися, як під лісовою, так і під трав'янистою рослинністю. Для всіх ґрунтових комплексів одеського лісостепу характерна природна родючість.

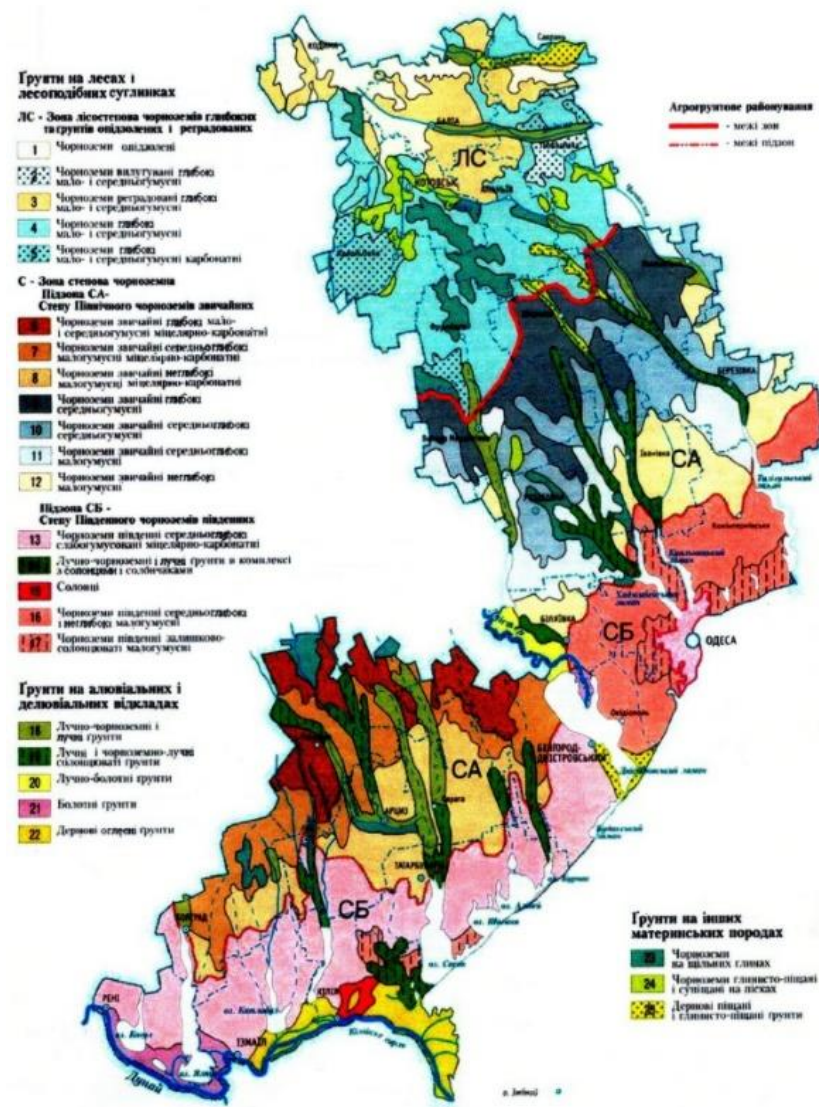

Рис.3 – Карта ґрунтів Одеської області

Степ займає більшу частину території області, ґрунтознавці поділяють його на південний, або сухий (приморська смуга) і центральний. Центральний степ на півночі межує з лісостепом. На півдні його межа проходить по лінії Роздільна – Березівка. Тут на лесових материнських породах найбільш поширений звичайний середньогумусний чорнозем, який відрізняється від типового меншим гумусним горизонтом, вміст гумусу в ньому 6-7,5%. У південному, або сухому степу на вододілах найбільш поширений звичайний південний малогумусний чорнозем (вміст гумусу 4-4,5%). Південні чорноземи на захід від Одеси мають товщу гумусних горизонтів 55-60см. У задністровській частині області більшу частину території займають також південні чорноземи. У крайньому північно-західному кутку її досить поширені глибокі середньогумусні чорноземи. На південний схід до лінії с. Червоноармійське (Болградський район) – Нова Іванівка-Роща (Тарутинський район) – Старокозаче поширені звичайні малогумусні чорноземи. У прибережній смузі від озера Сасик до Дністровського лиману ґрунти в основному солонцюваті. У заплавах Дунаю і Дністра поширені мулуваті-болотні в комплексі з торфово-болотними.

Мінерально-сировинна база області майже на 80 % складається із сировини для виробництва будівельних матеріалів. Найбільш важливими видами є: цементна сировина, керамзитова сировина, камінь будівельний, вапняк для опіку, піски.

Найбільше розповсюдження мають тверді нерудні корисні копалини місцевого значення: піски, суглинки, гравій, галька, граніти, які використовуються як будівельні матеріали чи сировина для їх виробництва. За даними Причорноморського ДРГП на території області налічується 145 родовищ корисних копалин, що застосовуються у будівництві та знаходяться на Державному балансі родовищ корисних копалин, з яких розробляються лише 45 родовищ.

Деградація земель – природне або антропогенне спрощення ландшафту, погіршення стану, складу, корисних властивостей і функцій земель та інших органічно пов'язаних із землею природних компонентів (Закон України «Про охорону земель»).

Відповідно до інформації структурних територіальних підрозділів Головного управління Держгеокадастру в Одеській області станом на 01.01.2023 площа деградованих земель по Одеській області складає 33,0 тис. га. Протягом 2022 року на території Одеської області роботи щодо консервації земель не проводились у зв'язку з відсутністю фінансування.

Важливість питання ефективного використання та охорони земель сільськогосподарського призначення у Одеській області є одним з найактуальніших, адже в області понад 2,5 млн га сільськогосподарських угідь, у тому числі більш 2 млн га ріллі, більше 80 тис. га виноградників. Контроль щодо охорони земель вимагає невідкладних науково обґрунтованих заходів, спрямованих на підвищення родючості ґрунтів та отримання екологічно чистих продуктів харчування. Так, з метою організації сільськогосподарського виробництва і впорядкування сільськогосподарських угідь у межах землеволодінь та землекористувань для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища і покращання природних ландшафтів за заявою землевласників або землекористувачів розробляються проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь (ст. 52 Закону України «Про землеустрій»).

2.7 Поводження з відходами

З метою вирішення питання несанкціонованих сміттєзвалищ Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації забезпечує координацію роботи в частині збору та оброблення інформації територіальних громад щодо проведення роботи з виявлення та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ з урахуванням вимог ст. 25-26 Закону України «Про управління відходами».

Відсутність роздільного збирання відходів робить у багатьох випадках тверді побутові відходи рівнозначними з промисловими за характером та наслідками впливу на довкілля та здоров'я населення. Морфологічний склад побутових відходів з кожним роком ускладнюється, включаючи в себе все більшу кількість екологічно небезпечних компонентів та речовин. Проблема екологічної небезпеки твердих побутових відходів торкається всіх стадій поводження з ними, починаючи зі збирання і транспортування та закінчуючи підготовкою до використання утильних компонентів, знищенням або похованням фракцій, які не використовуються.

Серед небезпечних відходів, що утворилися протягом року, значна кількість відходів свинцю, міді, нафтопродуктів та нафтошламів, відпрацьованих формувальних сумішей, осадків з відстійників після реагентного або коагуляційного очищення, важких металів, відпрацьованих каталізаторів тощо.

Дані щодо операцій поводження з небезпечними відходами впродовж 2021-2023 років в Одеській області наведено у табл. 8.1.1.

Утворення та поводження з відходами

Таблиця 3.6

№ з/п	Показники	2021	2022	2023
1	2	3	4	5
1	Утворено відходів I- IV класів небезпеки,	370,1	195,1	193,9
2	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	2,3	0,7	0,9
3	Утилізовано відходів I- IV класів небезпеки,	9,2	10,8	3,6
4	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	6,1	7,2	2,7
5	Спалено відходів I- IV класів небезпеки,	43,3	39,9	32,7
6	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	2,5	4,6	2,1
7	Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти відходів I- IV класів небезпеки,	647,7	480,9	513,6
8	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	0,0	0,0	0,0

Примітка: інформація наведена за даними Головного управління статистики в Одеській області

Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення). До категорії надзвичайно небезпечних належать ртуть та ртутьвміщуючі відходи. На регіональному досвіді простежується можливість успішного вирішення проблеми ртутьвміщуючих відходів, у першу чергу, люмінесцентних ламп. Так, для впорядкування поводження з відпрацьованими люмінесцентними лампами, що є відходами I класу небезпеки через вміст ртуті, на базі ліцензованих підприємств створюються системи централізованого збирання, зберігання і вивезення на

переробку цього виду небезпечних відходів. Однак, питання про централізоване вивезення ртутьвміщуючих відходів, яке вирішене у м. Одеса, в районах вирішено лише частково.

В цілому в Одеській області створені та експлуатуються потужності з утилізації та знешкодження небезпечних відходів виробництва та споживання.

Всього експлуатується 1 демеркурізаційна установка ТОВ «НБК «Укрекопром» та 2 комплекси по термічному знешкодженню небезпечних відходів (інсинераторів) та комплекс по термічному знешкодженню небезпечних відходів ТОВ «Утільвторпром».

Також, серйозною проблемою залишалась проблема зберігання та безпечного поводження з непридатними хімічними засобами захисту рослин (далі - ХЗЗР), які залишились на території Одеської області з радянських часів.

Умови їхнього зберігання та тара не відповідають чинним нормам безпеки, технічний стан місць зберігання з часом погіршується. Подальше розташування таких небезпечних речовин в області призводить до забруднення довкілля, створює загрозу життю та здоров'ю людей. Ситуація вимагає вжиття невідкладних заходів щодо їх безпечного збирання, перевантаження, перевезення та видалення/утилізації

Одним із складних та проблемних місць накопичення ХЗЗР був бункер могильника біля села Алтестове Одеського району Одеської області, побудований у 1978 році Одеським морським торговельним портом, який на той час перебував у підвідомчому підпорядкуванні Чорноморського морського пароплавства і Міністерства морського флоту СРСР. На цьому об'єкті розміщено і обліковується 147,0 тонн отрутохімікатів (ДДТ) із затонулого в Одеській затоці 1972 року теплохода «Моздок». Сьогодні підтримання об'єкта в експлуатаційному стані залишилось за Державним підприємством «Одеський морський торговельний порт», який належить до сфери управління Міністерства інфраструктури України та залишається в державній власності.

В умовах воєнного стану заходи з ліквідації зазначеного об'єкта були терміновими. Тому розпорядженням голови облдержадміністрації від 16 лютого 2023 року № 112/А-2023 (зі змінами) затверджено Регіональну комплексну програму з охорони довкілля Одеської області на 2023 рік, якою передбачено виконання заходу «Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин біля с. Алтестове отрутомогильник, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) та тари з під них».

06.10.2023 Департаментом укладено договір № 19 з та ТОВ «НБК УКРЕКОПРОМ» про надання послуг із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, видалення відходів виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, включно з відходами пестицидів та гербіцидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності чи не придатні для використання за призначенням (код А4030) біля с. Алтестове отрутомогильник в кількості 147 тонн.

Роботи за вищезазначеним договором були виконані у повному обсязі ТОВ «НБК УКРЕКОПРОМ» у грудні 2023 року. Крім того, станом на 30 липня 2024 року було завершено виконання послуги із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, видалення відходів виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, включно з відходами пестицидів та гербіцидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності чи не придатні для використання за призначенням на території Подільського, Березівського, Білгород-Дністровського,

Болградського, Ізмаїльського, Одеського, Роздільнянського районів Одеської області, на яких розташовувались ще 49 складів, загальною кількістю 311,3756 тонн.

На території Одеської області, за даними щорічної звітності за формою № 1-ТПВ, кількість змішаних твердих побутових відходів, зібраних та перевезених підприємствами виконавцями послуг за 2023 рік складає 3,491 млн. м³/ 872,9 тис.т, кількість змішаних твердих побутових відходів захованих на полігонах та звалищах за 2023 рік складає 3,320 млн. м³/ 830,2 тис.т.

Послугами з вивезення ТПВ охоплено 69 % населення.

Згідно з даними звітності за формою 1-ТПВ в області діють 91 підприємства, що надають послуги у сфері управління ТПВ, з яких: 69 підприємства комунальної форми власності, 1- з часткою комунальної форми власності, 21 - приватної форми власності.

Роздільне збирання окремих компонентів ТПВ запроваджено в області в 44 населених пунктах. Тобто більша кількість ТПВ заховується у змішаному (невідсортованому) вигляді на полігонах ТПВ.

За даними Департаменту житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації кількість сміттєзвалищ складає 628 од, загальною площею 1 046,32 га.

Департаментом екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації до 09.07.2023 вівся реєстр місць видалення відходів. Станом на 09.07.2023 року до реєстру МВВ було внесено 530 місць видалення відходів, з них 516 звалищ твердих побутових відходів загальною площею 1274,93 га.

Актуальною та гострою проблемою є питання незадовільного стану майже всіх полігонів та порушень правил їх експлуатації відповідно до норм чинного законодавства.

На території Одеської області майже всі сміттєзвалища не відповідають нормам екологічної безпеки (в т. ч. вимогам ДБН В.2.4-2-2005) та потребують реконструкції відповідно до нормативно-правових документів.

Більша частина сміттєзвалищ експлуатуються з наступними порушеннями:

- відсутні проекти полігонів, документи щодо введення в експлуатацію, інструкції з експлуатації МВВ, щорічні технологічні плани організації робіт із заховання відходів,
- не здійснено належне приймання і контроль відходів;
- майже на всіх сміттєзвалищах відсутній дноізолюючий захисний екран, що призводить до потрапляння небезпечних шкідливих речовин у ґрунти та підземні горизонти;
- відсутні споруди щодо збирання та утилізації біогазу;
- не здійснюється збирання та знезараження фільтрату;
- не здійснюються спостереження за станом забруднення ґрунтів, підземних вод та атмосферного повітря в районі полігону;
- відсутні дані про реальні обсяги накопичених відходів;
- відсутній належний збір та вивезення ТПВ з населених пунктів, що призводить до утворення великої кількості несанкціонованих сміттєзвалищ.

Побутові відходи, які утворюються в місті Одеса та прилеглих територіях, вивозяться на Одеське міське звалище ТПВ-1 «Дальницькі кар'єри».

Сміттєзвалище розташоване близько 3 км від с. Великий Дальник Одеського району та близько 2,5 км від с. Нова Долина Одеського району, загальною площею 96,2 га.

Полігон ТПВ-1 «Дальницькі кар'єри» експлуатується ТОВ «КЛІАР-СІТІ».

На сміттєзвалище приймаються тверді побутові та промислові відходи, що вивозяться з території м. Одеса, Іллічівського порту та прилеглих населених пунктів самовивезенням І (по талонам). Полігон експлуатується з початку 1974 року.

На державному рівні не розроблено типового проєкту полігону твердих побутових відходів для невеликого населеного пункту. А саме в цих місцях несанкціоновані звалища набувають не тільки досить великих розмірів, а й накопичують небезпечні речовини і матеріали.

Однією з побічних, але дуже актуальних проблем полігонів побутових відходів, є попадання і накопичення токсичних відходів за рахунок порушення підприємствами правил поводження з ними.

Основні показники поводження з відходами, тис. т

Таблиця 3.7

№ з/п	Показники	2021	2022	2023
1	Утворено	370,1	195,1	193,9
2	Одержано від інших підприємств	-	-	-
3	Спалено	43,3	39,9	32,7
3.1	у тому числі з метою отримання енергії	-	-	-
4	Використано (утилізовано)	9,2	10,8	3,6
5	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	647,7	480,9	513,6
6	Передано іншим підприємствам	-	-	-
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	-	-	-
8	Наявність на кінець звітної року у сховищах організованого складування та на території підприємства	-	-	-

Примітка: інформація наведена за даними Головного управління статистики в Одеській області

Інформація про кількість сміттєзвалищ (полігонів)

Таблиця 3.8

№ з/п	Назва одиниці адміністративно-територіального устрою регіону	Кількість
-------	--	-----------

1	2	3
	Сміттєзвалища (полігони)	
1	Березівський район	138
2	Білгород-Дністровський район	93
3	Болградський район	74
4	Ізмаїльський район	43
5	Одеський район	35
6	Подільський район	129
7	Роздільнянський район	48
Всього		560

2.8 Культурна спадщина

Культурна спадщина Одеської області станом на 2025 рік

Станом на звітний період мережа закладів культури і мистецтва Одеської області складає 1 472 установи.

В ході агресії російської федерації проти України протягом 2022-2025 років пошкоджено 42 об'єкти культури: 7 публічних бібліотек, 14 будинків культури, 10 музеїв, 4 театри, обласна філармонія, 6 закладів мистецької освіти. За рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством, відновлено 14 закладів культури.

Особлива увага світової спільноти прикута до **Одеси** після внесення **Історичного центру міста** до Списку **Світової спадщини ЮНЕСКО** в січні 2023 року. Цей статус підкреслює універсальну цінність архітектурного ансамблю міста. Однак, в умовах повномасштабної агресії, збереження цього спадку є **критично важливим** та вимагає значних зусиль. У 2025 році на перший план виходить **відновлення** пам'яток, пошкоджених внаслідок обстрілів. Уряд України схвалив законопроект про ратифікацію **грантової угоди з Італійською Республікою**, яка передбачає виділення значних коштів (грант у розмірі 27,5 млн євро) на реставрацію ключових об'єктів, зокрема **Одеської обласної філармонії, Одеського художнього музею, Музею західного і східного мистецтва та Літературного музею**. На місцевому рівні також виділяються кошти та розробляються програми, як-от "Незламна Одеса", для фінансування першочергових робіт із захисту та відновлення.

У місті Одеса пошкоджено 182 пам'ятки культурної спадщини (місцевого та національного значення), з них тільки за 2025 рік – 43 пам'ятки, загальна кількість частково відновлених біля 80.

За рахунок коштів міжнародного благодійного фонду ALIPH проведено невідкладні стабілізаційні та консерваційні роботи на об'єктах культури, які були пошкоджені у січні 2025 року, зокрема Одеська обласна філармонія та музей «Іноземні письменники в Одесі», відділ Одеського літературного музею – розроблено дефектний акт та кошторис на проведення поточного ремонту. З обласного бюджету виділено 1 770,3 тис. грн на відновлювальні роботи будівлі музею.

У межах Конференції з питань відновлення України (URC2025), підписано Грантову угоду між Урядом України та Урядом Італійської Республіки щодо реалізації програми «Відновлення та збереження культурної спадщини Одеського регіону». Згідно з домовленостями, уряд Італії надає Україні 32,5 млн євро для реставрації 6 об'єктів культурної спадщини міста Одеса.

На території м. Одеса та Одеської області розташовані більше 4500 пам'яток культурної спадщини які презентують період від античності до ХХ ст. Найбільшою є концентрація архітектурних пам'яток в центральній частині Одеси, де розташовані такі визначні пам'ятки як Одеський національний академічний театр опери та балету, Потьомкінські сходи, ансамбль Приморського бульвару, Воронцовський та Шахський палади, палади Абаза та Гагаріних, які одночасно є популярними туристичними об'єктами. Не менш цікавими є палади на території області – Палац Курисів в с. Курисове Лиманського району та Палац-садиба Дубицьких в с. Василівка Біляївського району.

Найбільш визначною архітектурною пам'яткою на території області є комплекс Акерманської фортеці (XIV-XVI ст.) в м. Білгород-Дністровський.

Не менш цікавими є й культові споруди-пам'ятки такі як Мала мечеть в Ізмаїлі, унікальні для південної України дерев'яні храми в Балтському та Кодимському районі, середньовічні Вірменська та Грецька церкви в Білгород-Дністровському та Миколаївська церква в Кілії.

У 2025 році продовжувалась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини.

2.9 Об'єкти природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд області (далі – ПЗФ) має в своєму складі 131 територію та об'єкт, загальна площа яких становить 166978,4471 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 5,01 %.

За категоріями об'єкти ПЗФ Одеської області представлені наступним чином: 1 біосферний заповідник (Дунайський біосферний заповідник), 3 національних природних парки (Нижньодністровський, «Тузловські лимани», «Куяльницький»), 1 зоопарк, 1 ботанічний сад, 2 регіональних ландшафтних парки («Ізмаїльські острови», «Тилігульський»), 45 заказників, 25 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 49 пам'яток природи і 4 заповідних урочища.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у Одеській області станом на 01.01.2025

№ п	Назва об'єкта ПЗФ	Тип		Площа, га	Адміністративне розташування та	Найменування підприємства,	Рішення, згідно з якими	Наявність форми 1	Наявність
--------	-------------------	-----	--	-----------	------------------------------------	-------------------------------	----------------------------	----------------------	-----------

1.	"Петрівський"	загально - зоологіч ні		340,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада, Красносільське лісництво кв. 1-5, урочище "Петрівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500
2.	"Острів Зміїний"			232,00	Ізмаїльський район, о. Зміїний	Одеське обласне комунальне підприємство «Острівне»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
	Разом:			572,00			
1.	"Савранський ліс"	ланд- шафтні		8397,00	Подільський район, Савранське лісництво, кв. 1-40, Слюсарівське лісництво, кв.1-3, 5-16, 19-71, Осичанське лісництво, кв.1-34	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанови Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500, від 07.01.1985 №5
2.	"Озеро Картал"			2141,20	Ізмаїльський район, Ренійська міська територіальна громада за межами сіл Орлівка та Новосільське	Ренійська міська рада	Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019
3.	"Озеро Кагул"			1411,00	Ізмаїльський район, Ренійська міська територіальна громада, за межами сіл Орлівка, Нагірне та міста Рені	Ренійська міська рада	Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019
	Разом:			11949,20			

1.	"Коса стрілка"	орніто-логічні		394,00	Березівський район, Куріовська сільська територіальна громада, біля с. Куріове (Петрівка), Петрівський державний аграрний технікум	Петрівський державний аграрний технікум	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500, від 07.01.1985 №5
	Разом:			394,00			
1.	"Дальницький"	ботанічні		1204,00	Одеський район, Великодолинське лісництво кв. 1-15, урочище «Дальницьке»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500
2.	"Староманзирський"			227,00	Болградський район, Бородінська селищна територіальна громада, Бородинське лісництво, кв.1-2, урочище «Старий Манзир» та територія біля. Лісне "Аксакал"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500 , Указ Президента України від 02.01.2022 №6/2022
3.	"Долинський"			815,00	Подільський район, Долинське лісництво кв. 24-30, 35-45, 47-51, 53-59, 61, урочище «Глибокий яр»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
4.	"Павлівський"			403,00	Роздільнянський район, Павлівське лісництво кв. 50-58, урочище «Соша»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
	Разом:			2649,00			
	Разом по заказникам:			15 564,2			
		Пам'ятки природи					

1.	"Михайлопільський яр"	ботанічна		5,50	Березівський район, Коноплянська сільська територіальна громада, біля села Михайлопіль	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»**	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 21.03.1984 №139
2.	Одеські катакомби	геологічна		4,67	м. Одеса, вул. Картамишівська, 27/29	Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова	Розпорядження Ради Міністрів Української РСР від 07.08.1963 №1180-Р
	Разом:			10,17			
Ботанічні сади							
1.	Ботанічний сад ОНУ			16,00	м. Одеса, Французький бульвар, 48/50, 87	Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 22.07.1983 №311
	Разом:			16,00			
Зоологічні парки							
1.	Одеський зоологічний парк			6,50	м. Одеса, Новоціпний ряд, 25	Одеська міська рада	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 22.07.1983 №311
	Разом:			6,50			
Парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва							
1.	"Кардамичівський"			49,00	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Новоселівська сільська рада), Великомихайлівське лісництво, кв. 75, урочище Кардамичево	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 29.01.1960 №105
	Разом:			49,00			

	Всього загальнодержавного значення			19 об'єктів 127 170,7567 га			
		Території та об'єкти ПЗФ місцевого значення					
		Регіональні ландшафтні парки					
1.	"Ізмаїльські острови"			1366,00	Ізмаїльський район, острови дельти Кілійського гирла р. Дунай: Татари, Великий Даллер, Малий Даллер	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI
2.	"Тилігульський"			13954,00	Березівський та Одеський райони	Одеська обласна рада	Рішення Одеської обласної ради від 25.11.1997 №176-XXII
	Разом:			15320,00			
		Заказники					
1.	"Верхній ліс"	ланд- шафтні		380,00	Березівський район, Іванівська селищна територіальна громада (Северинівська сільська рада), Северинівське лісництво, кв. 9-17	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	"Заводовський"			93,00	Березівський район, Раухівська селищна територіальна громада (Заводівська сільська рада), Березівське лісництво, кв. 3-5, урочище "Заводовка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493

3.	"Фрасино"			421,00	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Стоянівська і Комарівська сільські ради), на відстані 20 км від смт. Великомихайлівка, Великомихайлівське лісництво, кв. 1-8, урочище "Фрасино"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
4.	"Діброва болотного дуба"			21,40	Одеський район, Ясківська сільська територіальна громада (Троїцька сільська рада), Біляївське лісництво, кв. 9, д. 22, 26, 29, 32, 34, 35	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	"Шептереди"			1016,00	Роздільнянський район, Захарівська (Йосипівська) сільська рада, Павлівське лісництво кв. 23-42, урочище «Шептереди»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1978 №742, від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
6.	"Діброва Могилевська"			45,00	Болградський район, Бородінська селищна територіальна громада (Лісненська сільська рада), Бородинське лісництво, кв.3, урочище «Могилевське»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

7.	"Осинівський"			531,00	Березівський район, Ширяївська селищна територіальна громада (Осинівська сільська рада), Осинівське лісництво, кв. 13-20	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
8.	"Діброва Манзирська"			101,00	Болградський район, Бородинська селищна територіальна громада (Лісненська сільська рада), Бородинське лісництво, кв.4, урочище «Манзирське»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
9.	"Лиманський"			65,00	Білгород- Дністровський район, Старокозацька сільська територіальна громада (Семенівська сільська рада), Старокозацьке лісництво, кв. 7-8	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
10.	"Березівський"			1534,00	Подільський район, Кодимська міська територіальна громада, Будейське лісництво, кв. 76-106, урочище "Березівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1040-V
11.	"Бендзарський ліс"			30,00	Подільський район, Балтська міська територіальна громада (Бендзарівська сільська рада), урочище "Бендзарський ліс"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI

12.	"Даничево"			354,00	Подільський район, Піщанська сільська територіальна громада (Піщанська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 47-51	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
13.	Новомиколаївський			315,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада (Новомиколаївська сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
14.	"Каїрівський"			150,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада (Каїрівська сільська рада), Красносільське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
15.	"Тополине"			68,00	Болградський район, Болградське лісництво, кв. 28	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII
16.	"Виноградівка"			297,00	Болградський район, Болградське лісництво, кв. 25-27	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII
17.	"Лунг"			1452,85	Ізмаїльський район, Саф'янівська сільська територіальна громада (Старонекрасівська, Багатянська, Кислицька сільські ради)	Аграрний рибогосподарський кооператив "Придунайська нива"	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII, від 29.12.2004 №551-IV
18.	"Лузанівський ліс"			116,6680	Одеський район, Фонтанська сільська територіальна громада (Крижанівська і Фонтанська сільські ради), Красносільське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 06.06.2008 №541-V

19.	"Баранівський ліс"			385,00	Ізмаїльський район, Ізмаїльська міська територіальна громада, м. Ізмаїл, Ізмаїльське лісництво, кв. 1-9 та 13- 17, урочище "Баранівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №799-V, від 17.12.2021 №372-VIII
20.	"Чогодарівський"			46,65	Березівський район, Чогодарівська сільська громада, с. Чогодарівка	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №665-V
21.	"Тарутинський степ"			5200,00	Болградський район, Бородинська селищна територіальна громада (Веселодолинська сільська рада)	Бородінська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 26.04.2012 №445-VI
22.	"Селіванівський"			80,00	Подільський район, Ананьївська міська територіальна громада (Ананьївська Перша сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.11.2012 №631-VI
23	"Ряснопіль"			50,00	Березівський район, Новокальчевська сільська територіальна громада	Новокальчевська сільська рада, Державний навчальний заклад "Березівський професійний аграрний ліцей"	Рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 №374-VIII
24	"Схили до Лунга"			11,21	Ізмаїльський район, Саф'янівська сільська територіальна громада	Саф'янівська сільська рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII
25	"Коло глея"			45,00	Одеський район, Овідіопольська селищна територіальна громада	Овідіопольська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII
26	"Чигринська балка"			579,18	Березівський район, Раухівська селищна територіальна громада	Раухівська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII

	Разом:			13 387,9614			
1.	"Жовтневий"	ентомол огічні		15,00	Болградський район, Василівська сільська територіальна громада (Жовтнева сільська рада)	Василівська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682
2.	"Коритнівський"			25,00	Подільський район, Балтська міська громада, біля с. Коритне	Балтська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682
	Разом:			40,00			
1.	"Сосновий ліс"	лісовий		8,40	Подільський район, Слюсарівське лісництво, кв.74, д. 6,7,8,9	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
	Разом:			8,40			
1.	"Лісничівка"	ботанічн і		3176,00	Подільський район, Лісничівське лісництво, кв. 1-52	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	"Ліски"			107,00	Ізмаїльський район, Вилківська міська територіальна громада (Вилківська міська рада), Вилківське лісництво, кв. 7, д. 1-18	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1978 №742, від 01.10.1993 №496-XXI
3.	"Костянська балка"			28,00	Роздільнянський район, Роздільнянська міська територіальна громада (Кіровська сільська рада) і Одеський район, Дачненська сільська територіальна громада (Єгорівська сільська рада)	Роздільнянська міська рада, Дачненська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №666-V

4.	"Калинівський"			92,00	Одеський район, Візирська сільська територіальна громада (Калинівська сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
5.	"Новопавлівський"			118,43	Березівський район, Старомаяківська сільська територіальна громада (Миколаївська сільська рада)	Старомаяківська сільська рада	Рішення Одеської обласної ради від 26.04.2012 №446-VI
	Разом:			3521,43			
1.	"Тилігульський пересип"	орніто- логічний		390,00	Одеський, Юженська міська територіальна громада (Сичавська сільська рада), пересип Тилігульського лиману і прилегла акваторія лиману й моря	Регіональний ландшафтний парк "Тилігульський"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
	Разом:			390,00			
	Разом по заказчикам:			16 712,398			
Пам'ятки природи							
1.	Джерело "Кішево"	гідро- логічні		0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада, с. Кам'яне	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	Джерело "Гайдамацька криниця"			0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада (Савранська селищна рада), Осичанське лісництво, кв. 13, вид. 21	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

3.	Джерело "Огруд"			0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада (Дубинівська сільська рада), с. Дубинове	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
4.	Джерело "Канава"			0,20	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 30, діл. 11	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	Джерело "Слобідка"			0,20	Подільський район, Слобідське лісництво, урочище "Слобідка", кв. 34, вид. 13	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
6.	Джерело "Зустріч"			0,20	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 8, вид. 2	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
Разом:				0,63			
1.	"Гребеники"	геологіч на		0,30	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Гребениківська сільська рада)	Великомихайлівська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
Разом:				0,30			
1.	Діброва "Арцизька"	ботанічн і		2,00	Болградський район, Арцизька міська територіальна громада (Арцизька міська рада), Арцизьке лісництво, кв. 7, діл.6	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

2.	"Віковий дуб"			0,02	Подільський район, Піщанська сільська територіальна громада (Гербинська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 9, діл. 2	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
3.	"Перша діброва червоного дуба"			1,70	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 16, вид. 4	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
4.	"Діброва Лабушна"			0,60	Подільський район, Балтська міська територіальна громада (Козацька сільська рада), Лісничівське лісництво, кв. 65, діл. 15, урочище "Лабушне"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	"Друга діброва червоного дуба"			1,30	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 17, вид. 11	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
6.	"Віковий дуб"			0,15	м. Одеса, пров. Матросова, 1/3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
7.	"Пушкінський платан"			0,01	м. Одеса, Приморський бульвар, 1	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

8.	"Новоіванівський"			2,00	Болградський район, Арцизька міська територіальна громада, с. Новоіванівка, Новоіванівське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
9.	"Суворовський"			1,00	м. Одеса, вул. Героїв оборони Одеси, 92-а	Благодійна організація "Школа ОР-CAMEAX"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
10.	"Акація біла"			0,015	м. Одеса, сквер ім. Старостіна	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
11.	"Акація біла"			0,02	м. Одеса, ріг вулиць Старопортофранківськ ої і Розкидайлівської	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
12.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, вул. Пастера, 13	Одеська національна наукова бібліотека	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
13.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, санаторій "Одеса"	Санаторій "Одеса"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
14.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, сквер ім. Мечникова	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
15.	"Дуб білий"			0,02	м. Одеса, Обсерваторний пров., 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI

16.	"Суворовський"			0,20	м. Одеса, Фонтанська дорога, 25	Благодійний фонд "Дитяче село АСТР"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
17.	"Дуб звичайний"			0,04	м. Одеса, Обсерваторний пров., 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
18.	"Дуб звичайний"			0,02	м. Одеса, вул. Ясна, 4	ТОВ "Прімадом"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
19.	"Дуб звичайний"			0,02	м. Одеса, Фонтанська дорога, 30/32	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
20.	"Кедр річковий»"			0,02	м. Одеса, санаторій ім. В.П. Чкалова, Французький бульвар, 85	Державний заклад "Спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій імені В.П. Чкалова"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 № 493
21.	"Каштан кінський"			0,015	м. Одеса, вул. Гаванна, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
22.	"Каштан кінський"			0,01	м. Одеса, вул. Новосільського, 70	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
23.	"Липа американська"			0,02	м. Одеса, вул. Отрадна, 3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
24.	"Платан західний"			0,02	м. Одеса, сквер ім. Старостіна	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493

25.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Пале-Рояль	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
26.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Пале-Рояль	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №494
27.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, Сабанєєв міст, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234
28.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
29.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
30.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
31.	"Софора японська плакуча"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

32.	"Тис ягідний"			0,02	м. Одеса, Обсерваторний пров., 3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
33.	"Тополя канадська"			0,015	м. Одеса, вул. Дюківська, 12	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
34.	"Тополя канадська"			0,02	м. Одеса, вул. Торгова, 17	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
35.	"Казковий"			0,6152	Подільський район, Куяльницька сільська територіальна громада, смт. Борщі, вул. Польова, 1	Борщівська загальноосвітня школа-садок №2 I-III ступенів	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1039-V
36.	"Тополя чорна"			0,20	м. Одеса, Шампанський пров. (напроти котельної)	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
37.	"Слюсарівський віковий дуб"			0,02	Подільський район, Слюсарівське лісництво, кв.36, вид. 4	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 23.02.2007 №183-V
38.	"Дуб Лемме"			0,011	м. Одеса, вул. Чорноморська, 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1042-V
39.	"Липа Лемме"			0,014	м. Одеса, вул. Чорноморська, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1042-V
40.	"Груша адамівська"			0,01	Березівський район, Іванівська селищна територіальна громада, с. Адамівка	гр. Салоїд М.І.	Рішення Одеської обласної ради від 09.11.2012 №630-VI
	Разом:			10,2552			
	Разом по пам'яткам:			11,1852			
Парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва							
1.	Парк ім. Шевченко	Т.Г.		44,3597	м. Одеса, вул. Маразліївська, 1	Одеська міська рада Комунальне підприємство "Парки Одеси"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської

							обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2009 №860-V
2.	«Парк «Дюківський сад»			26,6653	м. Одеса, вул. Розкидайлівська, 56	Одеська міська рада ТОВ "Центр "Катюша"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 29.05.2009 №860-V
3.	Савицький парк			19,326	м. Одеса, вул. Млинова, 32-б	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 № 667-VIII
4.	Парк "Міський сад"			1,86	м. Одеса, вул. Дерибасівська, 22	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	Парк Лузанівка			25,77	м. Одеса, Миколаївська дорога, 172-а	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 №667-VIII, рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 № 667-VIII
6.	Дендропарк "Перемоги"			48,9205	м. Одеса, просп. Шевченка, 14	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської

							обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI
7.	Дендропарк "Студентський"			4,25	м. Одеса, вул. Левітана, 46-б	Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу Одеської національної академії харчових технологій	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, рішення Одеської обласної ради від 16.06.2017 №418-VII
8.	Парк санаторію ім. Чкалова			18,00	м. Одеса, Французький бульвар, 85	Державний заклад «Спеціалізований (спеціальний) санаторій імені В.П. Чкалова» Міністерства охорони здоров'я України	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
9.	Парк інституту ім. В.П. Філатова			6,0945	м. Одеса, Французький бульвар, 49/51	Державна установа "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова" Академії медичних наук України	Рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №667-V
10.	Парк "Аркадія"			10,17	м. Одеса, Французький бульвар, 40	Державний заклад «Український медичний Центр реабілітації матері та дитини» Міністерства охорони здоров'я України	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
11.	Парк санаторію ім. Горького			8,28	м. Одеса, Фонтанська дорога, 165	Дочірнє підприємство "Клінічний санаторій ім. Горького" Закритого акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України "Укрпрофоздоровниця"	Рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №798-V
12.	Парк "Дністер"			10,00	Одеський район, Біляївська міська територіальна громада, м. Біляївка, водопровідна станція Дністер	Біляївська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
13.	Парк дитячого санаторію "Хаджибей"			32,60	Одеський (Біляївський) район, Нерубайська сільська територіальна громада с. Холодна	Державний заклад «Дитячий спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій «Хаджибей»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від

					Балка, дитячий санаторій "Хаджибей", к. 2		02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №800-V
14.	Болградський міський сад			19,10	Болградський район, Болградська міська територіальна громада, м. Болград, узбережжя озера Ялпуг	Болградська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 №667-VIII
15.	"Міський сад"			1,50	Ізмаїльський район, Ізмаїльська міська територіальна громада, м. Ізмаїл, просп. Незалежності	Ізмаїльська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №802-V
16.	"Червоноармійський дендропарк"			55,00	Болградський район, Кубейська сільська територіальна громада с. Кубей (Червоноармійське)	Кубейська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
17.	"Валекруч-Негай"			936,00	Болградський район, Кубейська сільська територіальна громада с. Кубей (Червоноармійське)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
18.	"Сергіївський"			18,00	Подільський (Котовський) район, Куяльницька сільська територіальна громада, Подільське (Котовське) лісництво, кв. 37-53, урочище "Валекруч-Негай"	Сергіївська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
19.	"Коханівка"			260,00	Білгород-Дністровський район, Сергіївська селищна територіальна громада, смт. Сергіївка	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

20.	"Ракуловський парк"			4,10	Подільський (Ананьївський) район, Ананьївська міська територіальна громада, біля с. Коханівка, Ананьївське лісництво, кв. 24-30, урочище "Посадка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
21.	"Мар'їн гай"			48,00	Подільський (Балтський) район, Піщанська сільська територіальна громада (Шляхівська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 62, д. 14, урочище "Ракулянський парк"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
22.	"Гетманівський дендропарк"			2,40	Березівський (Миколаївський) район, Андрієво-Іванівська сільська територіальна громада, с. Андрієво-Іванівка, Андрієво-Іванівське лісництво, кв. 16, 18, урочище "Мар'їн гай"	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
23.	"Юннатський"			1,20	Подільський (Савранський) район, Савранська селищна територіальна громада (Савранська селищна рада), с. Гетьманівка	Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання	Розпорядження Одеської обласної ради від 02.06.1997 №18/Р-97
24.	"Дендропарк "Таїровський"			24,40	м. Одеса, вул. Тініста, 2, Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання	Таїровська селищна рада, ННЦ "Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова, ДП "Дослідне господарство "Таїровське"	Рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 №373-VIII

	Разом:	1625,996					
Заповідні урочища							
1.	"Чабанка"	1662,00			Подільський (Кодимський) район, Будейське лісництво, кв. 1-36	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1041-V
2.	"Байтали"	1753,00			Подільський (Ананьївський) район, Ананьївська міська територіальна громада, біля с. Жеребкове, Жеребківське лісництво, кв. 7-31, урочище "Байтали"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
3.	"Кішево"	2844,00			Подільський (Балтський) район, Піщанська сільська територіальна громада (Гербинська сільська рада), Піщанське лісництво, кв.1-46, урочище "Кішево"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
4.	"Дністровські плавні"	8377,00			Одеський (Біляївський та Білгород-Дністровський) район, Біляївське лісництво, кв. 20, 23-24, 26-31, землі запасу Одеського (Білгород-Дністровського) району	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 02.12. 2022 №488-VIII
	Разом:	14 636					
	Всього місцевого значення	112 об'єктів 48 940,9726 га					
	Всього загальнодержавного та місцевого значення	131 об'єкт 176 111,7293 га					

На територіях та об'єктах ПЗФ охороняються більше 194 видів представників рослинного і 382 види тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

У північних районах заповідні території представляють переважно дубово-ясеневі і соснові ділянки лісу, паркові насадження колишніх панських маєтків, де ще збереглися історико-культурні об'єкти (парк «Гетьманівський» у селі Гетьманівка). У центральній, східній і західній частинах області окрім лісових насаджень у природно-заповідному фонді зберігаються ділянки типчаково-ковилово-різнотравного степу, притаманного даній місцевості в минулому.

На півдні - це гирлові ділянки найбільших рік України Дунаю і Дністра з їх своєрідним ландшафтом і унікальною острівною системою та мережа причорноморських лиманів (Тилігульський лиман, Тузловська група лиманів (Шагани-Алібей-Бурнас), водосховище Сасик, придунайські озера Кугурлуй і Картал). Ці території включені до світової мережі водно-болотних угідь міжнародного значення, первісні природні комплекси яких зберігаються в Дунайському біосферному заповіднику, Нижньодністровському національному природному парку, національному природному парку «Тузловські лимани», регіональних ландшафтних парках «Ізмаїльські острови» і «Тилігульський», заказнику місцевого значення «Лунг».

На заповідних територіях дельти Дунаю зустрічаються 63 % птахів, зареєстрованих на території України та 42 види птахів, занесених до Червоної книги України і Європейського Червоного списку.

Із загальної кількості територій та об'єктів ПЗФ Одеської області 7 є юридичними особами і мають відповідні адміністрації (Дунайський біосферний заповідник, Нижньодністровський національний природний парк, національні природні парки «Тузловські лимани», «Куюльницький», регіональний ландшафтний парк «Тилігульський», Одеський зоологічний парк та Ботанічний сад Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова), 37 територій та об'єктів знаходиться у віданні державних лісгосподарських підприємств, а решта об'єктів знаходиться у віданні установ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України та органів місцевого самоврядування.

Відповідно до міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі у Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Рамсарської та Бернської конвенцій, Законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Департаментом проводилась робота щодо створення нових заповідних об'єктів. У 2024 році створено:

- ландшафтний заказник місцевого значення «Чигринська балка» площею 579,18 га на території Раухівської селищної ради Березівського району, рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Схили до Лунга» загальною площею 11,2134 га на території Саф'янівської сільської територіальної громади Ізмаїльського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Коло глея» загальною площею 45 га на території Овідіопольської селищної територіальної громади Одеського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII.

До складу екологічної мережі Одеської області включено землі природно-заповідного фонду (ядра екомережі), землі лісового і водного фонду, землі оздоровчого, рекреаційного призначення, території та землі, які є місцями мешкання і зростання об'єктів тваринного і рослинного світу, занесених в Червону і Зелену книги України, водно-болотні угіддя, малопродуктивні і деградовані сільськогосподарські землі як сполучні, буферні і відновлювальні елементи екомережі, яри та балки, пасовища і сіножаті.

Рішенням Одеської обласної ради від 20.05.2011 № 136-IV затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі Одеської області, яка була розроблена Південним науковим центром Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України під науковим керівництвом Одеського національного університету імені І.І. Мечникова в рамках науково-дослідної роботи «Розробка регіональної схеми формування екологічної мережі».

За рахунок коштів обласного бюджету у 2012, 2020 роках були проведені роботи щодо деталізації регіональної схеми формування екологічної мережі Одеської області.

На виконання вимог Порядку включення територій та об'єктів до переліку територій та об'єктів екологічної мережі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1196, Департаментом забезпечено включення до Переліку територій та об'єктів екологічної мережі Одеської області територій та об'єктів ПЗФ та водно-болотних угідь міжнародного значення.

З міжнародних елементів екомережі на території Одеської області проходять 2 коридори - Нижньо-Дунайський природний регіон (М1) та Азово-Чорноморський (М2). З елементів національної екомережі України - V природних коридорів: Азово - Чорноморський (І), Прибережно - Дністровський (ІІ), Південно - Український (ІІІ), Галицько - Слобожанський (ІV) та Прибережно - Бузький (V). З елементів регіонального рівня запропоновано виділити 14 коридорів: Кодимсько - Савранський (1), Кодимсько - Слобідсько - Байтальський (2), Слобідсько - Ягорлицький (3), Кучурганський (4), Велико-Куяльницький (5), Тилігульський (6), Нижньо-Дунайський (8), Ялпuzький (9), Катлабузький (10), Киргиз - Китайський (11), Сасик - Когильницький (12), Хаджидерський (13) та Чорноморський прибережно - морський (14).

Рішенням Одеської обласної ради від 20.05.2011 № 136-IV затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі Одеської області, яка була розроблена Південним науковим центром Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України в рамках науково-дослідної роботи «Розробка регіональної схеми формування екологічної мережі». Протягом 2011-2012 років за рахунок коштів обласного бюджету були проведені науково-дослідні роботи на тему: «Деталізація регіональної схеми формування екологічної мережі Одеської області» для 14 районів Одеської області. У 2020 році в рамках Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20.12.2019 №1165-VII за рахунок коштів обласного бюджету було виконано роботу «Розроблення деталізованої схеми екологічної мережі Одеської області в крупних масштабах (1:50000) для 7 районів Одеської області».

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 №1196 «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі» та з метою формування, збереження і раціонального використання екологічної мережі Одеської області Департаментом екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації забезпечено формування Переліку територій та об'єктів екологічної мережі Одеської області.

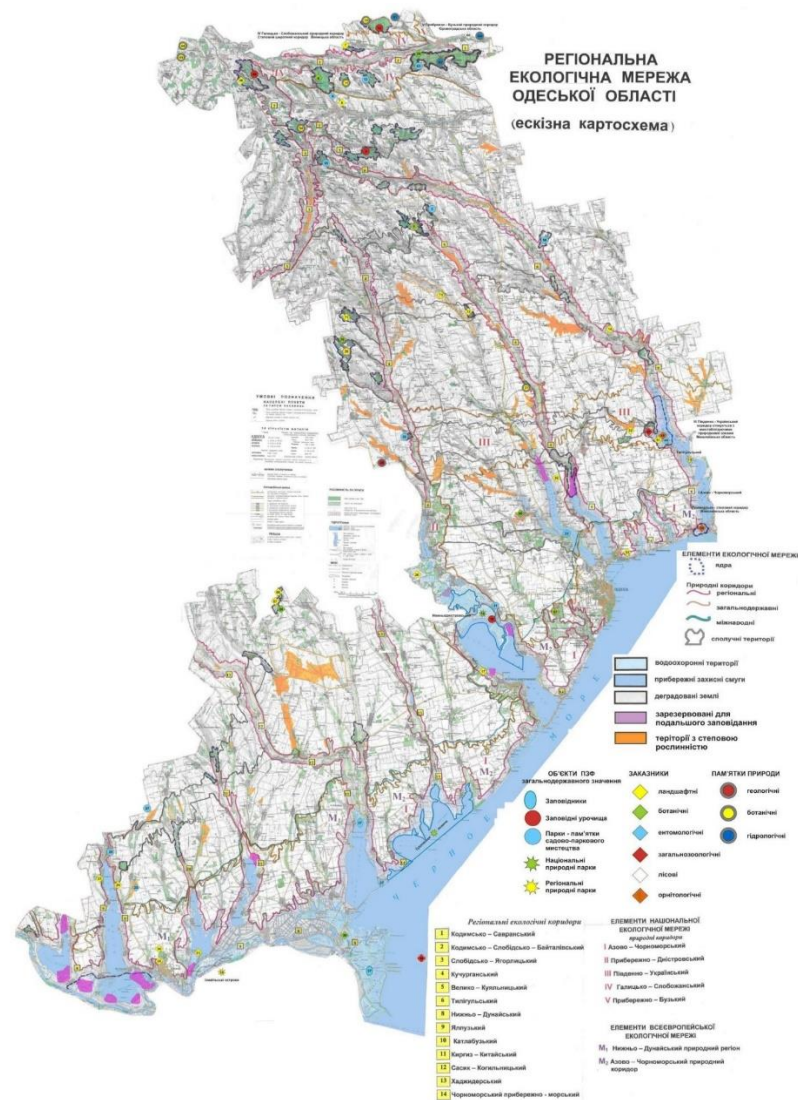

Рис.4 – Схема екологічної мережі Одеської області

Для збереження природної фауни, флори та типів природних оселищ створена Смарагдова мережа (Emerald Network) Європи.

Територія Одеської області, що входить до Смарагдової мережі наведена на *рис. 7*:

1. *Nyzhniopodilskiyi* (код території UA0000341), 5138,1 га (кількість видів птахів: 3; кількість інших видів: 6; кількість типів природних оселищ: 13; біогеографічний регіон: Степовий).
2. *Savranskyi Lis* (код території UA0000257), 8510 га, (кількість видів птахів: 28; кількість інших видів: 6; кількість типів природних оселищ: 3; біогеографічний регіон: Континентальний).
3. *Serbyno* (код території UA0000196), 1641 га (кількість видів птахів: 32; кількість типів природних оселищ: 2; біогеографічний регіон: Континентальний).
4. *Kuchurhanskyi* (код території UA0000154), 1676 га (кількість видів птахів: 32; кількість інших видів: 5; кількість типів природних оселищ: 4; біогеографічний регіон: Степовий).
5. *Tylygulskyi Lyman* (код території UA0000138), 23243 га (кількість видів птахів: 32; кількість інших видів: 9; кількість типів природних оселищ: 17; біогеографічний регіон: Степовий).
6. *Kuialnytskyi Lyman* (код території UA0000143), 8439 га (кількість видів птахів: 70; кількість інших видів: 5; кількість типів природних оселищ: 7; біогеографічний регіон: Степовий).
7. *Khadzhybeiskiyi* (код території UA0000222), 3286 га, (кількість видів птахів: 64; кількість інших видів: 6; кількість типів природних оселищ: 6; біогеографічний регіон: Степовий).
8. *Svitlogirsk-Altestove creeks* (код території UA0000308), 2696,2 га (кількість видів птахів: 3; кількість інших видів: 6; біогеографічний регіон: Степовий).
9. *Dniester liman cliffs* (код території UA0000350), 926,7 га (кількість видів птахів: 3; кількість інших видів: 4; біогеографічний регіон: Степовий).
10. *Dnistrovskyi Lyman* (код території UA0000141), 38641 га (кількість видів птахів: 67; кількість інших видів: 17; кількість типів природних оселищ: 14; біогеографічний регіон: Степовий).
11. *Tarutynskyi Steppe* (код території UA0000137), 6176 га (кількість видів птахів: 37; кількість інших видів: 6; кількість типів природних оселищ: 3; біогеографічний регіон: Степовий).
12. *Besarabskyi Kolkhikum* (код території UA0000158), 4723 га (кількість видів птахів: 36; кількість інших видів: 12; кількість типів природних оселищ: 3; біогеографічний регіон: Степовий).
13. *Tuzlovski Lymany National Nature Park* (код території UA0000140), 27778 га (кількість видів птахів: 80; кількість інших видів: 12; кількість типів природних оселищ: 19; біогеографічний регіон: Степовий).

14. *Sasyk Lyman*(код території UA0000151), 18984 га, (кількість видів птахів: 76; кількість інших видів: 13; кількість типів природних оселищ: 13; біогеографічний регіон: Степовий).

15. *Danube Biosphere Reserve*(код території UA0000018), 50213 га, (кількість видів птахів: 89; кількість інших видів: 33; кількість типів природних оселищ: 37; біогеографічний регіон: Степовий).

16. *Systema Dunaiskykh Ozer*(код території UA0000142), 52807 га (кількість видів птахів: 72; кількість інших видів: 18; кількість типів природних оселищ: 11; біогеографічний регіон: Степовий).

17. *Izmailski Ostrov*(код території UA0000182), 3552 га (кількість видів птахів: 54; кількість інших видів: 13; кількість типів природних оселищ: 19; біогеографічний регіон: Степовий).

2.10 Тваринний та рослинний світ

Одеська область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла Дунаю до Тилігульського лиману (довжина морської берегової лінії в межах області перевищує 300 км) і тягнеться від моря на північ, в глиб суші на 200-250 км. У пониззі великих річок (Дунай, Дністер) і лиманів, на морських узбережжях і в шельфовій зоні розташовані високоцінні й унікальні природні комплекси, водно-болотні угіддя, екосистеми, що формують високий біосферний потенціал регіону, який має національне і міжнародне значення.

Територією Одещини протікають 1143 річки (з них 3 великих – Дунай, Дністер, Південний Буг), всі вони належать до басейну Чорного моря. Живлення річок переважно дощове та снігове з весняною повинню. Інший характер живлення має Дністер, який бере свій початок у Карпатах.

В заплавах Дунаю та Дністра розташовані великі прісноводні озера: Кагул, Ялпуг, Катлабуг, Китай, Кучурган, Саф'ян. Всього нараховується 30 озер, 68 водосховищ та 997 ставків. В межах області розміщені 15 лиманів, що займають пониззя великих річкових долин. Найбільшими серед них є Дністровський, Тилігульський, Аджалицький (Григорівський), Великий Аджалицький, Дофінівський, Куяльницький, Хаджибейський, Сухий, Будацький, Бурнас, Алібей, Шагани, Сасик.

Навколо озер і лиманів, на ділянках лісового фонду мешкає велика кількість рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України та міжнародних червоних списків (285 видів тварин, віднесених до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (м. Бонн, 1979 р.), 163 види, які знаходяться під охороною Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (м. Берн, 1979 р.) та 59 видів тварин, що охороняються Конвенцією про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) (м. Вашингтон, 1973 р.), окремі вікові дерева та їх групи, визначні та цінні.

Ландшафтне різноманіття території представлене наступними типами ландшафтів: вододільні хвилясті низовинні дренажні розчленовані рівнини позальодовикових областей, схилі вододільні хвилясті лісові рівнини, надзаплавні-терасові вирівняні переважно на лісових породах, заплавні голоценові, складені алювіальними та дельтовими відкладами, заплавнотерасові плоскі з солонцями та солончаками з високим рівнем мінералізованих ґрунтових вод, ландшафти балково-яружної мережі.

Значна частина області знаходиться у степовій зоні, представленій степовими природними комплексами – типовими різнотравно-типчаково-ковиловими та типчаково-ковиловими степами. Разом з тим, внаслідок їх 67 розорювання, типові степові природні комплекси зазнали найсильнішого антропогенного тиску, перетворені у ріллю, фрагментовані. Степова рослинність, представлена лучними ковилово-різнотравними степами, збереглась на незначних фрагментах території, непридатних для сільського господарства, а також у складі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, та у складі зарезервованих для заповідання природоохоронних територій.

Одеська область є малолісною та лісодефіцитною. На одного мешканця області припадає лише 0,1 га лісу. Загальна лісистість становить близько 6 %.

Площа лісових ділянок в області складає 220,1 тис. га, з них 203,9 га – вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки. Із загальної площі лісових ділянок захисні насадження займають площу 183,1 тис. га або 83% з них полезахисні лісові смуги - 49,8 тис. га.

Лісова рослинність сконцентрована в основному у північних районах Одеської області, які територіально відносяться до лісостепової зони і представлена переважно штучними насадженнями.

Біологічне різноманіття втрачається під час забудов, розорювання землі, меліорації, спорудження водосховищ, створення мереж транспортної інфраструктури та здійснення інших видів господарської діяльності. Скорочуються території, зайняті природною рослинністю, що призводить до виникнення загрози втрати гено- та ценофонду.

Питання охорони та збереження біорізноманіття є актуальними для Одеської області. Це обумовлено низкою особливостей місцевості, насамперед таких, як незначна площа природних біотопів, швидкі темпи їх трансформації та деградації, зростаючий рівень рекреаційного навантаження, недостатня забезпеченість охороною природних територій, недосконала законодавча база, яка не враховує специфіку місцевих екологічних умов.

Основними загрозами біологічного та ландшафтного різноманіття є: викиди в атмосферне повітря; забруднення поверхневих та підземних вод; ґрунтова та повітряна ерозія; підтоплення територій; поширення агроландшафтів; нерівномірна забудова території тощо.

Екологічна безпека регіону розглядається як сукупність процесів і заходів щодо створення достатніх умов для збереження, раціонального використання та відтворення природних ресурсів і природно-територіальних комплексів як середовища для життєдіяльності населення, що є однією з найважливіших категорій сталого розвитку.

2.11 Демографічна ситуація

Оперативна чисельність наявного населення на 01.01.2025 становила 2 495 900 осіб.

В умовах російського воєнного вторгнення в Україну Одеська область продовжує приймати внутрішньо переміщених осіб.

Всього на обліку з 2014 року по сьогоднішній день перебувають 220 698 внутрішньо переміщених осіб, в тому числі 49 400 дітей. З початку повномасштабного вторгнення до Одеської області перемістилося 180 336 осіб з яких 41 226 дітей.

Державну допомогу сьогодні отримують понад 50 тисяч осіб.

На 01.10.2025 в наявних місцях компактного поселення проживає 475 внутрішньо переміщених осіб.

Продовжується робота щодо забезпечення додаткових місць для розміщення ВПО, відкриття нових та дообладнання існуючих МТП.

В області створено Координаційні центри підтримки цивільного населення при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 83 територіальних громадах.

Також в області створено ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 43 територіальних громадах.

На 01.10.2025 в Одеській області за даними Єдиного державного реєстру ветеранів зареєстровано 68 944 особи з них: 72 029 учасників бойових дій; 7 393 особи з інвалідністю внаслідок війни; 6 543 члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; 2 651 член сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України; 5 осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; 4 957 учасників війни.

2.12 Здоров'я населення

За останні роки відбулося оновлення мережі лікувально-профілактичних закладів Одеської області. На 01.10.2024 загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 150. З них:

- першого рівня надання медичної допомоги – 64 заклади, серед яких 51 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 307 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини та 289 фельдшерсько-акушерських пунктів та фельдшерських пунктів;
- другого рівня – 51 заклад серед яких центральні, багатопрофільні, міські та районні лікарні;
- третього рівня – 15 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування, з яких:
 - 1 диспансер;
 - 4 центрів;

- 1 станція переливання крові;
- 3 спеціалізованих будинки дитини;
- 2 психіатричні лікарні;
- 1 багатопрофільний шпиталь ветеранів;
- 3 лікарні (дитяча, обласна клінічна, обласний клінічний медичний центр).

Інші заклади – 20 закладів (санаторії, заклади МОЗ України, навчальні заклади).

Надають медичну допомогу 7 678 лікарів, 10 685 фізичних осіб середнього медичного персоналу, 6 488 молодшого медичного персоналу.

Екстрену медичну допомогу в області надають 186 бригад екстреної медичної допомоги КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради.

Воєнний стан формує нові пріоритетні виклики в сфері охорони здоров'я, пов'язані, як з новими видами тілесних ушкоджень, появою мінно-вибухових травм, вогнепальних поранень та контузій, колосальним навантаженням психологічного характеру в умовах гострого дефіциту кадрового потенціалу та збільшення потреб населення у психологічній підтримці, реабілітації та соціальному супроводі.

У контексті медичної підтримки одним з пріоритетів протягом останніх двох років стала медична реабілітація. Протягом найближчого часу найбільш потрібними будуть санаторно-курортне лікування, протезування, лікування складних травм/хвороб за кордоном, лікування акубаротравми (контузії) та ПТСР, психологічна реабілітація не лише осіб, що безпосередньо постраждали від повномасштабної агресії російської федерації проти України, а й членів їх родин. Для забезпечення населення якісною реабілітаційною допомогою у надкластерних та майже всіх кластерних закладах функціонують реабілітаційні відділення.

В рамках реформування системи МСЕК в закладах охорони здоров'я створено і функціонують 62 експертних команди з оцінки повсякденного функціонування особи.

Протягом 9 місяців 2025 року зареєстровано зниження рівня захворювання на туберкульоз на 9,5% в порівнянні з аналогічним періодом 2024 року, показник захворюваності на туберкульоз склав 56,03% на 100 тис. населення.

Підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, зокрема туберкульозу, ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів проводиться на постійній основі шляхом виступів фахівців в медіа та висвітлення інформації на інтернет-ресурсах спеціалізованих закладів охорони здоров'я, Центру контролю та профілактики хвороб.

З метою створення імунного прошарку населення проводяться заходи з активного пропагування необхідності проведення планової імунопрофілактики для дитячого та дорослого населення. Нажаль, нестабільне забезпечення імунобіологічними препаратами (зокрема живої вакцини для профілактики поліомієліту) негативно впливає на рівень виконання плану профілактичних щеплень.

З метою підвищення рівня охоплення наркозалежних замісною терапією (далі – ЗПТ) протягом 9 місяців 2025 року впроваджується робота сайтів ЗПТ на базі закладів охорони здоров'я первинної ланки. В Одеській області всього для обслуговування на 9 таких сайтах залучено 1 352 наркозалежних, в тому числі протягом 2025 року – 417 пацієнтів вперше включені до програми ЗПТ.

В закладах охорони здоров'я області впроваджено систему інфекційного контролю відповідно до норм чинного законодавства.

З метою підвищення рівня прихильності пацієнтів з комбінованою патологією (ВІЛ + туберкульоз, ВІЛ + наркозалежність, туберкульоз + наркозалежність, ВІЛ + туберкульоз + наркозалежність) лікуванню запропонованими сучасними методами лікування таких пацієнтів в Одеській

області проводиться за декількома сучасними методиками із залученням технологічних засобів зв'язку та соціального супроводу з боку неурядових організацій. Забезпечено консультування за принципом «рівний – рівному».

На території області здійснюють тестування на ВІЛ 102 заклади державного та не державного підпорядкування. В області широко впроваджено тестування з використанням швидких тестів на ВІЛ, в тому числі комбінованих тестів для виявлення ВІЛ1/2, гепатиту С, гепатиту В та сифілісу.

КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб» Одеської обласної ради» виступає закладом, що надає висококваліфіковану спеціалізовану медичну допомогу населенню області з різними формами захворювання на туберкульоз, ВІЛ-інфекцію та ко-інфекцію ВІЛ/ТБ, організаційно-методичну допомогу лікувально-профілактичним закладам області та регулює їх роботу щодо раннього виявлення та ефективного лікування хворих на туберкульоз та ВІЛ-інфекцію.

2.13. Надра.

Одеська область не відрізняється великою різноманітністю корисних копалин. В основному – це сировина для будівельних матеріалів. Найбільше розповсюджені тверді нерудні корисні копалини місцевого значення – піски, суглинки, гравій, галька, граніти, які використовуються як будівельні матеріали або ж сировина для їх виробництва, і добуваються переважно в Біляївському, Роздільнянському, Комінтернівському, Б-Дністровському та Красноокнянському районах. З інших корисних копалин виявлені чи попередньо розвідані: нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін. Одещина має широкий спектр мінеральних вод, але їх запаси підраховані лише частково. На території області налічується п'ять родовищ мінеральних вод: Одеське (м.Одеса), Куяльницьке (Біляївський р-н), Сергіївське (Б-Дністровський р-н), КароліноБугазьке (Б-Дністровський р-н) та Чорноморське (Овідіопольський р-н). На території області найбільше поширені корисні копалини для виробництва будівельних матеріалів. Широке розповсюдження, невелика глибина залягання та простий спосіб розробки робить їх привабливими для промислового видобутку. На ділянці, що підлягає проектуванню родовища корисних копалин практично відсутні.

У разі незатвердження документа державного планування негативного впливу на поточний стан довкілля не очікується та залишиться без змін.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Географічне розташування та кліматичні особливості території

Одеська область утворена 27 лютого 1932 року. До її складу входять 7 адміністративних районів, 19 міст, 33 селища, 1 122 сільських населених пункта, 91 територіальна громада. Населення області становить 2 354,4 тис. осіб. Адміністративний центр регіону – м. Одеса - одне з найбільших міст України, важливий транспортний, індустріальний, науковий, культурний і курортний центр з населенням 1 011,5 тис. осіб (на 01.01.2025).

Одеська область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла Дунаю до Тилігульського лиману і тягнеться від моря на північ, в глиб суші до 250 км. На півночі Одеська область межує з Вінницькою та Кіровоградською, на сході - з Миколаївською областями, на заході - з Республікою Молдова, на південному заході - частина державного кордону України з Румунією. Усього в межах області пролягають 1 362 кілометри державного кордону. Площа Одеської області складає 5,5 % території України (33,3 тис. кв км). Північна частина області розташована в лісостеповій, а південна - в степовій зоні. Клімат вологий, помірно-континентальний, поєднує риси континентального і морського. Середньорічна температура коливається від 8,2°C на півночі до 10,8°C на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік. Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух та суховіїв.

Одеська область - малолісна, лісодефіцитна, тому створення лісових насаджень є основною задачею державних лісогосподарських підприємств. Для доведення лісистості Одеської області до оптимальної науково-обґрунтованої – 12 %, при якій ліси найефективніше впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси та протидіють ерозійним процесам, необхідно створити 100 тис. га нових лісових насаджень. Збільшення лісистості області від 6 % до 12 % планується здійснювати за рахунок еродованих земель та схилів. Основна мета заліснення - припинення інтенсивних процесів вітрової та водної ерозії.

Одеська область є частиною морського фасаду України. Вона розташована на перетині найважливіших міжнародних водних шляхів: Дунайський водний шлях після завершення будівництва у 1992 році каналу Дунай-Майн-Рейн є найкоротшим виходом із країн Європи в Чорне море, далі - у Закавказзя, Середню Азію, на Близький Схід, ріка Дністер зв'язує регіон з Молдовою, а Дніпро - з Центральною Україною.

Геополітичне положення Одещини обумовлене як вигідним транспортно-географічним розміщенням, так і зростаючою активізацією її участі у великих європейських міжрегіональних організаціях - Асамблеї Європейських Регіонів і Робітничої Співдружності Придунайських країн. Одеська область значною мірою сприяє активній участі України в роботі країн-членів Чорноморського Економічного Співробітництва.

Розвідані попередньо чи оцінені прогнозно понад 160 родовищ корисних копалин (піски, суглинки, гравій, галька, граніти, вапняк, нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін.), але основна частина розвіданих родовищ знаходиться на орних землях.

До місцевих корисних копалин, які використовуються в промисловості, відносяться і мінеральні підземні води. Найбільш відома лікувальна хлоридно-натрієва мінеральна вода «Куяльник», видобуток якої ведеться в межах Одеського промвузла. Забір води здійснюється на трьох свердловинах № 19, 20, 21 родовища мінеральної води «Куяльник» в м. Одеса, глибина свердловин 75 метрів. Столові слабомінералізовані води видобуваються в містах Ізмаїл, Балта, Білгород-Дністровський, селищі Окни та інших.

Чорне море та лікувальні грязі Куяльницького лиману створюють винятково високий рекреаційний потенціал Одещини. У пониззі великих річок (Дунай, Дністер) і лиманів, на морських узбережжях і в шельфовій зоні розташовані високоцінні й унікальні природні комплекси, водно-болотні угіддя, екосистеми, що формують високий біосферний потенціал регіону, який має національне і міжнародне значення.

Головне природне багатство області – її земельні ресурси, що представлені переважно звичайними та південними чорноземними ґрунтами з високою природною родючістю. У сполученні з теплим степовим кліматом вони формують високий агропромисловий (сільськогосподарський) потенціал регіону. Природні умови сприятливі для вирощування озимої пшениці, кукурудзи, ячменю, проса, соняшнику.

Природно-кліматичні умови

Область характеризується **вологим помірно континентальним кліматом** зі змішаним континентально-морським впливом. Середньорічна температура коливається від 8,2°C на півночі до 10,8°C.

Зимовий період (середня температура січня: від -2°C на півдні до -5°C на півночі) є м'яким, нестабільним та малосніжним. Навесні спостерігається похмура погода з високою ймовірністю туманів через морський вплив. Літо спекотне і сухе (середня температура липня: від 21°C на північному заході до 23°C на півдні, максимальна до 36-39°C, тоді як осінь є більш тривалою, теплою і хмарною порівняно з весною.

Річна кількість атмосферних опадів становить 340-470 мм на рік, причому максимум опадів припадає на літо (зливовий характер). Загальна тривалість сонячного сяйва складає приблизно 2200 годин на рік. Тривалість вегетаційного періоду 168-210 діб супроводжується сумою активних температур від 28°C до 34°C. Домінуючі вітри: північні/південно-західні взимку та північно-західні/північні влітку. Слід зазначити, що **південна половина території має підвищену кліматичну ризикованість** через часті посухи, суховії та курні бурі.

Соціальний та економічний розвиток області

Одеська область - високорозвинений індустріальний регіон, промисловість якого відіграє значну роль у структурі реального сектору економіки регіону. У 2024 році в області здійснювали виробничу діяльність понад 170 значних за обсягами промислових підприємств.

Основними галузями, які формують структуру промислового виробництва області є харчова промисловість; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; машинобудування; виробництво готових металевих виробів; виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції.

В харчовій промисловості базові підприємства зосереджені в олійножировій, консервній, молочній та виноробній галузях.

Машинобудівний комплекс представлений підприємствами з виробництва електронної та оптичної продукції, електричного устаткування, сільгосптехніки, машин та устаткування для перероблення сільгосппродуктів, побутової техніки. Підприємства з виробництва готових металевих виробів виробляють конструкції з листового матеріалу, з металів чорних; профілі холоднодеформовані; радіатори опалення; сталеві канати, дріт, цвяхи, легкі металеві пакування.

Основні види продукції хімічної та фармацевтичної промисловості: сірчанокисла мідь, миючі засоби, лікарські препарати, хімічні реактиви, водно-дисперсійні та лакофарбові матеріали.

АТ «Одеський припортовий завод» має стратегічне значення для економіки і безпеки держави, і функціонував як єдиний технологічний комплекс з виробництва й перевантаження хімічної продукції (аміак, карбамід) на експорт. У вересні 2021 року підприємство зупинило свою виробничу діяльність.

Обласна державна (військова) адміністрація у межах повноважень вживає усіх можливих заходів для збереження як виробничих потужностей, так і виробничого персоналу заводу.

Легка промисловість представлена підприємствами з шиття одягу та виробництва взуття.

Підприємствами з виробництва іншої неметалевої продукції (виробництво будматеріалів) виготовляється керамічна цегла, цемент, залізобетонні вироби та конструкції, товарний бетон, бетонні суміші та використовуються місцеві будівельні матеріали для забезпечення житлового будівництва в регіоні та суміжних галузей реального сектору.

У 2024 році індекс промислової продукції позитивний. Гарні результати відслідковуються на переробних підприємствах, особливо з виробництва харчових продуктів; готових металевих виробів; хімічних речовин і хімічної продукції, машинобудування.

Наростили обсяги виробництва підприємства з виготовлення олії, вина, томатної пасти, деяких молочних та макаронних виробів, джему, печива, плит, черепиці блоків, цегли, збірних елементів конструкцій з цементу, бетону або штучного каменю для будівництва, бетонних розчинів.

Знизились обсяги з виробництва яловичини, хліба, томатного та яблучного соку, овочів та фруктів консервованих, засобів мийних та для чищення, конструкцій, виготовлених з листового матеріалу, з металів чорних.

Водночас розглядаються перспективи для розвитку промисловості Одеської області. Одним із перспективних напрямків є розвиток переробної промисловості. Потрібно створювати продукцію з доданою вартістю. Це стосується у першу чергу підприємств з виробництва продовольчих товарів.

Також пріоритетом є розвиток овочівництва та садівництва для створення та ефективного функціонування переробних плодово-овочевих підприємств. Для цього в регіоні є родючі землі, однак необхідно реконструювати та модернізувати меліоративні зрошувальні системи.

Перемогти у війні буде важко без функціонування бізнесу, який дозволяє українцям забезпечувати себе та підтримувати Збройні сили. При надходженні звернень від приватних та державних підприємств щодо проблемних питань функціонування обласною військовою адміністрацією надається всебічне сприяння в їх вирішенні незалежно від форм власності.

В Одеській області створено шість індустріальних парків на території яких передбачено розвиток різних видів діяльності, зокрема: переробної промисловості та виробництва харчових продуктів, легкої промисловості, машинобудування, транспортно-логістичної діяльності, розвиток альтернативних джерел енергії.

На різних стадіях створення перебуває ще п'ять індустріальних парків, які були ініційовані територіальними громадами області, зокрема Одеською міською радою («Одеський інноваційний парк», ІП «Куліндорово»), Визирською сільською (ІП «Визир»), Суворівською селищною (Агротехнопарк «Буджак»), Болградською міською (ІП «Болград Індастрі») радами.

Атмосферне повітря.

Атмосферне повітря є одним з основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища.

Одеська область – регіон, що виділяється у господарському комплексі України своїми транспортно-розподільчими функціями, розвинутою промисловістю, інтенсивним сільськогосподарським виробництвом. Протягом 2024 р. в атмосферне повітря потрапило 27.416 тис. т забруднюючих речовин, що на 0.389 тис. т (або на 1,4%) менш ніж у 2023 р., та на 0.204 тис. т (або на 1 %) більше ніж у 2022 р.

Кліматичні особливості Одеського регіону, значне збільшення автомобільного парку, його старіння та поганий стан доріг, збільшення інтенсивності потоку на дорогах стали причиною високого рівня забруднення атмосферного повітря. Негативний вплив на довкілля мали викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря, які утворювались внаслідок виробничої діяльності підприємств. Майже три чверті усіх викидів забруднюючих речовин нашого регіону -76,61% спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 9.12 % – підприємствами переробної промисловості.

Екологічна обстановка в Одеській області задовільна. Якщо розглядати у середньому за рік, то для Одеси більш властивим є антициклонічне поле атмосферного тиску, яке на жаль, не сприяє очищенню атмосферного повітря, а навпаки, є дуже сприятливим для накопичення у приземному повітрі шкідливих домішок, як від більш високих стаціонарних джерел, так і від пересувних транспортних засобів. Концентрація деяких шкідливих речовин перевищують нормативи гранично допустимих викидів.

Динаміка викидів в атмосферне повітря, тис. т.

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис.т.			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв.км, кг	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяг викидів на одиницю ВРП
	Всього	у тому числі				
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами			
2018	129,4	37,4	92,0	3884, 3	54,3	-
2019	126,8	33,1	93,7	3806,2	53,3	-
2020	123,8	42,6	81,7	3716,2	52,3	-
2021	130,4	35,9	94,5	3914,3	55,5	-
2022*	-	27,211	-	._**	._**	-
2023*	-	27,947	-	._**	._**	-

2024*	-	27.416**	-	***	***	-
-------	---	----------	---	-----	-----	---

Радіаційний стан. Станом на 20 серпня 2025 року, радіаційний фон в Одеській області знаходиться у своїх звичних межах і становить 0,079-0,150 мкЗв/год (найменший та найбільший показники за останні 24 години). Заміри здійснюються різними способами, від онлайн станцій моніторингу до щоденних ручних замірів відповідними державними установами на стаціонарних постах спостереження.

Відходи. В цілому в Одеській області створені та експлуатуються потужності з утилізації та знешкодження небезпечних відходів виробництва та споживання. Але, існуючих потужностей недостатньо. Система збору небезпечних відходів не розвинута в сільській місцевості. Проблема детоксикації та утилізації мулових осадів стічних вод каналізаційних очисних споруд не знаходить свого ефективного вирішення в регіоні через високий вміст органічних речовин, токсичних солей важких металів, нафтопродуктів, хлорованих та поліциклічних вуглеводнів. Щорічно на кожного мешканця міст області налічується 25-30 кг осаду у перерахунку на суху речовину. Тільки на очисних спорудах СБО —Північна та —Південна м. Одеси кожного року утворюється більше 35 тис. т осаду.

Водні ресурси.

Довжина морської берегової лінії Одеської області сягає 300 км. У межах області розташовані 1134 малих річок і струмків, 15 прісноводних та морських лиманів, 68 водосховищ, 45 озер.

Річкова мережа області належить басейнам Чорного моря, Дністра, Дунаю, Південного Бугу. На території області налічують близько 200 річок довжиною понад 10 км. Головні річки: Дунай (з Кілійським гирлом), Дністер (з притокою Кучурган), Кодима і Савранка (притока Південного Бугу).

На узбережжі знаходиться велика кількість лиманів, найбільші - Дністровський, Хаджибейський, Тилігульський, Куяльницький, Будацький, Тузлівські лимани. У приморській смузі багато прісноводних озер (у тому числі 8 Придунайських озер: Ялпуг, Кугурлуй, Катлабуг, Китай, Кагул, Картал, Саф'яни) і солоних озер (Сасик, Шагани, Алібей, Бурнас).

Водопостачання Одеської області здійснюється як з поверхневих джерел, так і за рахунок підземних джерел.

До водних об'єктів області, які мають категорію лікувальних, відносяться, зокрема, такі відомі родовища пелоїдів лиманів Сасик, Бурнас, Алібей, Шагани, Будацького, Тилігульського, Куяльницького і Хаджибейського, а також родовища мінеральних вод Одеське, Куяльницьке, Чорноморське.

Водні ресурси області складаються з запасів підземних та поверхневих вод. Запаси поверхневих вод на території області розподіляються нерівномірно. Північна та центральна частини території характеризуються обмеженими запасами води, а південь та захід, які тяжіють до річок Дністер та Дунай, мають великий запас води.

За наявною інформацією на території Одеської області нараховується 3 147 водозаборів, які належать 2 236 водокористувачам. Загальна кількість водопунктів складає 5 951, у тому числі артезіанських свердловин – 5 748, шахтних колодязів – 194, джерельних каптажів – 9.

Загальна протяжність водопровідних мереж в Одеській області становить 10 162,1 км, з них у незадовільному стані – 3 053,3 км, що становить 30,05 % від їх загальної протяжності. Протяжність каналізаційних мереж складає 1 886,4 км, з них у незадовільному стані – 857,3 км, що становить 45,4 % від їх загальної протяжності.

Водні об'єкти регіону

Водні об'єкти	Кількість одиниць	Примітка
1	2	3
Усього	1280	
З них передано в оренду, зокрема:	157	
Водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	13	
Стаків	144	
Озер	3	
Замкнених природних водойм	-	

Динаміка водокористування

Показники	Од и́ниця виміру	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	4	5	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн м³	667,633	1 293,270	690,516

у тому числі:				
поверхневої	млн . м ³	639,735	1 265,054	663,669
підземної	млн . м ³	23,129	24,552	22,985
морської	млн . м ³	4,637	3,640	3,816
Використано свіжої води, усього	млн . м ³	175,379	193,799	204,292
у тому числі на потреби:				
питні і санітарно-гігієнічні	млн . м ³	64,458	65,993	62,542
виробничі	млн . м ³	32,259	32,963	35,277
зрошення	млн . м ³	73,013	125,037	102,403
Втрачено води при транспортуванні	млн . м ³	46,722	49,768	49,768
	% до забраної води	7,0	3,85	5,1
Скинуто зворотних вод, усього	млн . м ³	95,715	104,972	113,546

Скинуто зворотних вод у поверхневій воді об'єкти,				
усього	млн . м ³	93,461	102,673	111,558
з них:				
нормативно очищених, усього	млн . м ³	72,372	71,495	73,223
у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн . м ³	72,260	71,358	73,069
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн . м ³	0,014	0,009	0,024
на спорудах механічного очищення	млн . м ³	0,098	0,128	0,130
нормативно чистих без очистки	млн . м ³	16,350	17,630	28,074
забруднених, усього	млн . м ³	4,740	13,548	10,262
у тому числі:				
недостатньо очищених	млн . м ³	2,892	2,871	3,296
без очищення	млн . м ³	1,911	10,677	6,966

Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний 2024 рік

Таблиця 13

Місце спостереження за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітрат-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриди	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Басейн річки Дністер																	
р. Дністер, 20 км, м. Біляївка, питний в/з м. Одеса, кордон з Республікою Молдова	83	2,52	398	91,4	40,5	0,137	5,334	0,015	14,0	8,41	2,090	0,001	0,306	-	0,281	0,131	0,011
р. Дністер, 16 км, с. Маяки, кордон з Республікою Молдова	72	2,61	406	119,4	36,7	0,114	5,564	0,016	11,4	7,76	2,507	0,000	0,326		0,163	0,129	0,005
р. Кучурган, 6 км, с. Степанівка, кордон з Республікою Молдова	104	4,34	2634	858,1	597,1	0,207	3,879	0,029	73,0	6,39	5,875	0,001	0,932		0,435	0,176	0,007

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Турунчук, с. Троїцьке, кордон з Республікою Молдова	90	2,64	496	143,2	41,4	0,208	4,988	0,017	10,9	7,39	2,773	0,000	0,238		0,175	0,127	0,002
р. Білоч, 15 км, с. Шершенці, кордон з Республікою Молдова	89	2,78	737	119,6	38,4	0,076	21,885	0,015	12,5	6,61	1,717	0,000	0,459		0,120	0,149	0,001
р. Ягорлик, 20,2 км, с. Артирівка, кордон з Республікою Молдова	90	4,03	799	130,1	62,0	0,096	15,533	0,016	15,0	7,14	4,284	0,000	0,212		0,074	0,069	0,014
Кучурганське водосховище, с. Кучурган, кордон з Республікою Молдова	96	3,91	2643	934,4	646,7	0,087	3,024	0,025	68,4	7,77	3,107	0,001	0,52		0,217	0,091	0,007

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Когильник, 131 км с. Серпневе, кордон з Республікою Молдова	77	3,3	2124	716	277,4	1,112	9,134	0,019	44,4	5,11	4,133	0,0006	0,668		0,102	0,515	0,0025
р. Чага, 66 км, с. Петрівка, кордон з Республікою Молдова	91	2,55	2097	761,8	282,4	0,556	7,497	0,022	42	6,43	3,408	0,0003	1,379		0,56	0,423	0,0018
р. Сарата, 94 км, с. Міняйлівка, кордон з Республікою Молдова	91	3,62	2896	1032,4	678,9	0,38	5,008	0,022	51	7,31	2,249	0,0004	0,52		0,203	0,161	0,0109
р. Хаджидер, 68 км, с. Чистоводне, кордон з Республікою Молдова	87	4,09	2458	887,8	408,9	0,305	3,254	0,024	53	6,38	5,383	0,0006	0,481		0,219	0,118	0,0035

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Каплань, 19 км, с. Крутоярівка, кордон з Республікою Молдова	70	2,77	2357	970,1	361	0,404	21,259	0,018	36,2	6,89	3,492	0,001	0,329		0,121	0,329	0,0029
р. Хаджидер, с. Сергіївка**		2,85	6612	2914,9	1328	0,462	123,31		208,7	8,49	1,03	0,0008				0,025	0,0037
водосховище Сасик, с. Борисівка**			2050	510,4	626,2	0,188	1,482			10,6	0,026	0,0005				0,079	0,0058
р. Алкалія, с. Монаші**		6,07	4037	1467,5	893,3	0,499	2,153		178,4	9,12	0,077	0,006				0,126	0,0026

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Великий Куяльник (біля с. Петровівка)												0,0002					0,0088
р. Тилігул. с. Вікторівка**		3,98	2173	515,1	362,7	0,329	3,329		180,7	4,9	0,258	0,0008				0,016	0,0048
Хаджибейськ ий лиман (за межами Алестове)*			8334	1631,5	3235,4	0,596	0,988			8,2	0,339	0,002				0,058	0,021

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Хаджибейськ ий лиман (за межами м. Одеса)*			7981	1526	3124,6	0,687	3,075			8,89	0,536	0,0004				0,489	0,015
Тилігульськи й лиман (с. Мар'янівка)*			36242	31488	19112	0,236	17,069			7,89	0,885	0,00				0,012	0,077
р. Когильник (біля с. Білолісся)*		2,76	4805	2390,4	364,7	0,548	29,746		115,9	7,78	0,0068	0,0006				0,103	0,003
р. Сарата (с.Камчик)*		24,63	7129	30421	1475,7	3,104	17,994		551	7,73	0,343	0,0006				1,203	0,025

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітрат-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Дунай, 163 км, м. Рені, кордон з Румунією	39	3,14	372	49,5	47	0,104	5,449	0,02	14,7	8,05	2,253	0,0037	0,322		0,218	0,111	0,002
р. Дунай, 48 км, м. Кілія, питний водозабір	59,4	2,84	362	46,2	50,5	0,1	4,268	0,018	10,0	8,65	2,275	0,0027	0,352		0,207	0,102	0,00
р. Дунай, 20 км, м. Вилкове, питний водозабір, кордон з Румунією	53,2	2,75	363	56	48,83	0,139	5,811	0,023	12,6	8,44	2,08	0,0002	0,29		0,178	0,108	0,001
р. В. Ялпуг, 5,4 км, с. Табаки, кордон з Республікою Молдова	63	4,25	2994	855,3	642,9	0,16	4,374	0,021	60,4	6,82	3,692	0,0006	0,963		0,378	0,14	0,018

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
водосховище Ялпуг, питний в/з м. Болград	47	3,48	975	228,6	227,5	0,047	3,698	0,02	19,9	10,26	1,659	0,0003	0,262		0,081	0,073	0,005
р. Киргиз- Китай, 49 км, с. М. Ярославець, кордон з Республікою Молдова	149	2,85	2990	1163,4	312,6	0,246	18,81	0,02	64,3	4,72	5,6	0,0004	2,188		0,382	0,35	0,002
р. Дунай, 94 км	40	3,06	365	41,2	49	0,101	4,724	0,016	10,9	7,47	2,992	0,001	0,271		0,191	0,193	0,001
р. Дунай, 89,9 км	63	2,71	369	46,4	49,6	0,084	4,883	0,018	15	8,07	3,142	0,00	0,353		0,169	0,107	0,001
р. Дунай, 32 км	33	2,94	383	71,1	44,9	0,044	3,923	0,018	13,7	8,4	2,616	0,00	0,37		0,163	0,111	0,001

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Дунай, 60 км (Кислицький рукав)*		2,23	329	31,7	29,8	0,102	5,14		14,3	8,67	0,116	0,00				0,056	0,0007
р. Дунай, с.Ліски*		2,44	332	33,2	28,8	0,106	5,055		14,2	9,22	0,117	0,005				0,0057	0,0007
водосховище Кагул, с. Нагірне*		3,99	577	77	112,5	0,152	0,767		64,6	9,35	0,028	0,00				0,017	0,0038
водосховище Ялпуг, с. Коса	52,7	3,56	968	218,6	229,3	0,044	2,866	0,02	30	9,68	3,325	0,00	0,315		0,132	0,049	0,000
водосховище Кугурлуй, с. Нова Некрасівка*		3,44	971	237,5	175,8	0,150	0,468		66,1	2,43	0,055	0,00				0,014	0,0007

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітраг-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриги	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р.Карасулак*		5,15	4536	1847	8483	0,521	19,027		163	10,69	0,071	0,0003				0,331	0,002
водосховище Катлабух, с- ще Катлабуг*		8,93	1401	367,2	294,1	0,35	0,73		141,9	9,68	0,065	0,0004				0,024	0,007
водосховище Кугурлуй, с. Кислиця*		10,26	1191	314,9	239,4	0,452	0,811		126,1	9,08	0,003	0,0007				0,021	0,009
водосховище Китай, с. Червоний Яр*	19,91	3481	1463,4	651,6	0,55	1,405		312,9	9,33	0,055	0,016					0,017	0,007
р. Нерушай (с. Баштанівка)*		2,57	5224	2644,2	621,8	0, 596	103,98		129,9	8,68	0,061	0,0005				0,223	0,002

Місце спостережен ня за якістю води	Забруднююча речовина																
	Завислі речовини	БСК ₅	Мінералізація	Сульфати	Хлориди	Амоній-іони	Нітрат-іони	Нафтопродукти	ХСК	Розчинений кисень	Фосфати	Цинк**	Марганець	Фториди	Залізо	Нітриди	Мідь**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
канал Дунай-Сасик	51,2	3,53	980,2	209,2	289	0,083	2,853	0,02	18,9	8,45	2,467	0,009	0,428		0,158	0,095	0,002
озеро Саф'яни (с.Саф'яни)*		9,7	2506	927,5	522,3	0,463	0,914		156,3	7,56	0,032	0,0003				0,018	0,0018

Примітка. * У пунктах Дністровський лиман (смт Овідіополь та с. К.-Бугаз), р.Дунай (32 км, 94 км, 89,9 км, Кислицький рукав, с. Ліски), вод-ще Катлабуг (с. Катлабуг та с.Кислиця), в-ще Кагул, в-ще Китай, в-ще Кугурлуй (с. Н.Некрасівка), р. Тилігул, р. Алкалія, р. Карасулак, р.Нерушай, оз. Саф'яни, Тилігульський лиман, Хаджибейський лиман (с. Алтестово та м. Одеса), р. Хаджидер (Сергіївка) , р. Сарата (с.Камчик), р.Когильник (а/л міст), озеро Бурнас, Шагани, Алібей, р. М.Куяльник, водосховище Сасик та Куяльницький лиман фізико-хімічні дослідження проводились лабораторією Дунайської гідрометеорологічної обсерваторії

** визначення вмісту металів (мідь, цинк) проведено у лабораторії моніторингу вод Південного регіону

Результати державного моніторингу вод

Таблиця 14

Назва водного об'єкту	Кількість державних моніторингових створів спостереження, од		Відібрано та проаналізо вано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у тому числі з перевище- нням ГДК			
Басейн р. Дністер					
р. Дністер	2	2	24	696 (фізикохімічні) та 1514 (пріоритетні забруднюючі речовини)	ХСК (9), БСК5 (7), ортофосфати (7), рН (6), залізо (6), марганець (16)**
р. Ягорлик	1	1	12	348 (фізикохімічні) та 757 (пріоритетні)	БСК5 (2), ортофосфати (3), СПАР (1), марганець (10), нікель - перевищення середньорічної концентрації ЕНЯср
р. Білочі	1	1	12	348 (фізикохімічні) та 757 (пріоритетні)	ортофосфати (2), залізо (2), марганець (10), розчинений кисень нижче норми (2)**
Кучурганське водосховище	2	2	24	696 (фізикохімічні) та 1514 (пріоритетні)	рН (1), ХСК (22), БСК5 (3), амоній-іони (1), розчинений кисень нижче норми (2), ортофосфати (5), СПАР (3), залізо (4) хлориди

					(24), сульфати (24), мінералізація (24), марганець (19), антрацен (1) - перевищення ЕНЯтах, нікель (перевищення ЕНЯср в двох пунктах)
р. Турунчук	1	1	12	348 (фізикохімічні) та 757 (пріоритетні)	рН (3), ортофосфати (3), залізо (2), ХСК (22), БСК5 (4),), марганець (10), антрацен (1)- перевищення ЕНЯтах, а також перевищення ЕНЯср по флуорантену
Дністровський лиман*	2	2	12	1514 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), хлориди (22), сульфати (12), мінералізація (22), перевищення середньорічних ЕНЯср - флуорантен та октилфеноли (4-(1,1, 3,3-тетраметилбутил)фенол)
р. Кучурган	1	1	12	348 (фізикохімічні) та 757 (пріоритетні)	рН (4), розчинений кисень нижче норми (3), ортофосфати (10), СПАР (2), залізо (7), ХСК (11), БСК 5 (2), марганець (11), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12) , антрацен (1- перевищення ЕНЯтах

Басейн р. Дунай					
р. Дунай*	8	8	96	2088 (фізикохімічні) та 6056 (пріоритетні)	рН (1), розчинений кисень нижче норми (1), ортофосфати (13), СПАР (1), залізо (13) ХСК (8), БСК 5 (11), марганець (65), перевищення ЕНЯтах, кадмій (3), антрацен (1)
водосховище Ялпуг*	2	2	24	696 (фізикохімічні) та 1514 (пріоритетні)	рН (2), ортофосфати (5), залізо (1), ХСК (14), БСК 5 (15), хлориди (1), марганець (19), мінералізація (12)**
водосховище Кугурлуй*	1	1	12	757 (пріоритетні)	ХСК (11), БСК 5 (1), мінералізація (6)**
водосховище Китай*	1	1	12	757 (пріоритетні)	рН (3), ХСК (12), БСК 5 (12), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12)**
водосховище Кагул*	1	1	12	757 (пріоритетні)	ХСК (12), антрацен (1)- перевищення ЕНЯтах, кадмій (1) перевищення ЕНЯтах
водосховище Катлабуг*	2	2	24	1514 (пріоритетні)	рН (9), ХСК (24), БСК 5 (7), мінералізація (24), перевищення ЕНЯтах по показниках: антрацен (2), кадмій (1), нікель (2); а також перевищення ЕНЯср по нікелю у двох пунктах спостереження

р. Великий Ялпуг	1	1	12	348 (фіз.-хім.) та 757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), ортофосфати (7), залізо заг. (8), СПАР (2), ХСК (11), БСК 5 (2), марганець (12), хлориди (10), сульфати (9), мінералізація (12) **
р. Киргиз-Китай	1	1	12	348 (фіз.-хім.) та 757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), ортофосфати (7), залізо заг. (8), СПАР (2), ХСК (11), БСК 5 (2), марганець (12), хлориди (10), сульфати (9), мінералізація (12) **
р. Карасулак*	1	1	11	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), ХСК (12), БСК 5 (1), хлориди (11), сульфати (10), мінералізація (12), нікель (1) - перевищення ЕНЯтах та ЕНЯср
р. Нерушай*	1	1	12	757 (пріоритетні)	ХСК (12), БСК5 (2), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12), нітратіони (12)**
канал Дунай-Сасик	1	1	12	348 (фіз.-хім.) та 757 (пріоритетні)	рН (2), мінералізація (6), хлориди (6), сульфати (1), ортофосфати (3), ХСК (9), БСК5 (7), марганець (12), нікель (1) - перевищення ЕНЯтах та перевищення ЕНЯср
озеро Саф'яни*	1	1	12	757 (пріоритетні)	рН (1), розчинений кисень нижче норми (1), ХСК

					(12), БСК5 (8), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12), перевищення ЕНЯтах по показниках: антрацен (1), кадмій (1), нікель (1); а також перевищення ЕНЯср по нікелю та кадмію
Басейн річки Південний Буг					
р. Кодима	1	1	12	757 (пріоритетні)	нікель (1) - перевищення ЕНЯтах та перевищення ЕНЯср
Басейн річок Причорномор'я					
р. Каплань	1	1	12	348 (фіз.-хім.) та 757 (пріоритетні)	рН (3), розчинений кисень нижче норми (3), ортофосфати (3), залізо (2), нітрат-іони (1), ХСК (10), БСК5 (6), марганець (9), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12) антрацен (1)- перевищення ЕНЯтах, нікель (2); а також перевищення ЕНЯтах по нікелю
р. Чага	1	1	12	348 (фіз.-хім.) та 757 (пріоритетні)	рН (3), розчинений кисень нижче норми (3), ортофосфати (3), залізо (2), нітрат-іони (1), ХСК (10), БСК5 (6), марганець (9), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12) антрацен (1)- перевищення ЕНЯтах,

					нікель (2); а також перевищення ЕНЯтах по нікелю
р. Когильник*	2	2	24	348 (фіз.-хім.) та 1514 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (5), ортофосфати (3), залізо (3), амоній-іони (4), марганець (11), ХСК (23), БСК5 (6), хлориди (14), сульфати (24), мінералізація (24), нікель (перевищення ЕНЯср по двох пунктах спостереження)
р. Сарата*	2	2	24	348 (фіз.-хім.) та 1514 (пріоритетні)	рН (9), розчинений кисень нижче норми (7), ортофосфати (3), залізо (3), нітрит-іони (1), амоній-іони (10), нітрат-іони (2), ХСК (22), БСК 5 (17), хлориди (24), сульфати (24), марганець (11), мінералізація (24) кадмій (1) - перевищення ЕНЯтах, нікель - перевищення ЕНЯср по двох пунктах спостереження
р. Хаджидер*	2	2	24	348 (фіз.-хім.) та 1514 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (4), ортофосфати (6), залізо (1), ХСК (11), БСК 5 (3), хлориди (10), сульфати (12), мінералізація (12), марганець (12), кадмій (1) - перевищення ЕНЯтах, нікель (3), а також перевищення ЕНЯср по кадмію (пункт

					спостереження с. Чистоводне) та по нікелю у двох пунктах спостереження
Водосховище Сасик*	1	1	12	757 (пріоритетні)	хлориди (12), сульфати (4), мінералізація (12), кадмій (1), нікель (1) - перевищення ЕНЯтах, а також перевищення середньорічних ЕНЯср по ДДТ та нікелю
р. Алкалія*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), ХСК (10), БСК 5 (2), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12), нікель (1) - перевищення ЕНЯтах та перевищення ЕНЯср
р. Великий Куяльник*	1	1	12	757 (пріоритетні)	нікель (1)- перевищення ЕНЯтах та перевищення ЕНЯср (фіз.-хім. вимірювання не здійснювались Дунайською ГМО)
р. Малий Куяльник*	1	1	12	757 (пріоритетні)	ХСК (3), БСК 5 (2), хлориди (3), сульфати (3), мінералізація (3), нікель (1)- перевищення ЕНЯтах та перевищення ЕНЯср (фіз.-хім. вимірювання здійснювались Дунайською ГМО у 3 пробах води)

р. Тилігул*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (4), ХСК (7), БСК 5 (2), хлориди (3), сульфати (2), мініралізація (7)** (фіз.- хім. вимірювання здійснювались Дунайською ГМО у 7 пробах води)
Хаджибейський лиман*	1	1	24	1514 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), хлориди (22), сульфати (22), амоній-іони (3), мініралізація (22), бензо(б)флуорантен (1), нікель (2) - перевищення ЕНЯтах, а також перевищення ЕНЯср по нікелю (у двох пунктах спостереження) та октилфеноли (4-(1,1,3,3- тетраметил-бутил)- фенол) (фіз.-хім. вимірювання здійснювались Дунайською ГМО у 10 пробах води у пункті с. Алтестове та у пробах води в пункті м. Одеса)
Куяльницький лиман*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (6), хлориди (12), сульфати (12), мініралізація (12), амоній-іони (4), нікель (2) - перевищення ЕНЯтах та

					перевищення середньорічних ЕНЯср по нікелю та ди(2- етилгексил)- фталат
озеро Шагани*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12), амоній-іони (5), антрацен (1) - перевищення ЕНЯтах
озеро Алібей*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (6), хлориди (11), сульфати (11), мінералізація (11), амоній-іони (3)** (фіз.- хім. вимірювання здійснювались Дунайською ГМО у 11 пробах води)
озеро Бурнас*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12)**
Тилігульський лиман*	1	1	12	757 (пріоритетні)	розчинений кисень нижче норми (1), хлориди (12), сульфати (12), мінералізація (12), нітрат-іони (1)**

Земельні ресурси

Земельні ресурси Одеської області (3 331,4 тис. га) характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння.

Найбільшою є питома вага земель сільськогосподарського призначення – 2 588,18 тис. га (77,69 % території області), з них рілля – 2 077,04 тис. га (62,35 %).

Землі лісогосподарського призначення, ліси та інші лісо-вкриті площі займають 223,41 тис. га (6,71 %).

Землі водного фонду займають 210,74 тис. га (6,33 %).

Структура земельного фонду регіону

Таблиця 17

Категорія земель та види земельних угідь	2022		2023		2024	
	всього, тис.га	% до загальної площі території	всього, тис.га	% до загальної площі території	всього, тис.га	% до загальної площі території
1	6	7	6	7	10	11
Загальна територія, у т.ч.	3 331,38	100,00	3 331,38	100,00	3 331,38	100,00
1. Сільсько-господарські угіддя	2 588,22	75,56	2 588,22	75,56	2 588,18	75,56
рілля	2 077,04	62,34	2 077,04	62,34	2 077,04	62,34
перелоги	27,18	0,82	27,18	0,82	27,18	0,82
багаторічні насадження	82,29	2,47	82,29	2,47	82,29	2,47
сіножаті і пасовища	401,67	12,06	401,67	12,06	401,67	12,06
2. Ліси та інші лісовкриті площі	223,41	6,71	223,41	6,71	223,41	6,71
з них вкриті лісовою рослинністю	200,20	6,01	200,20	6,01	200,20	6,01
3. Забудовані землі	134,14	4,02	134,14	4,02	134,14	4,02
4. Відкриті заболочені землі	76,97	2,31	76,97	2,31	76,97	2,31
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	31,03	0,93	31,03	0,93	31,03	0,93
6. Інші землі	277,65	8,33	277,65	8,33	277,65	8,33

Всього земель (суша)	3 120,65	93,67	3 120,65	93,67	3 120,65	93,67
Території, що покриті поверхневими водами	210,73	6,33	210,73	6,33	210,73	6,33

6

Біорізноманіття. Рослинний світ.

Одеська область знаходиться у двох природних зонах: лісостепу і степу. Переважна більшість території області розташована у степовій зоні, лише на північному заході – у лісостеповій. Природна рослинність більшої частини області – степова.

Північна частина області розташована у лісостеповій зоні України. Тут зустрічаються лісові ландшафти. Найпоширенішими видами дерев є дуб, липа, клен, ясен, акація, вишня, черешня, верба, сосна та інші. Є лісова рослинність і на півдні, в плавнях дельти Дунаю, хоч і не займає там значних площ. В її складі переважають різні види верб. Серед них найбільш поширені верба біла та верба ламка.

З просуванням на південь з'являється більше степових видів, серед яких переважають трав'янисті види, що пристосовані до умов середнього зволоження та посухи. Спектр провідних родин складають айстрові, злакові, бобові, осокові, хрестоцвітні, лободові, гвоздичні, гречкові, зонтичні, шорстколисті тощо.

В районі Причорноморської низовини характерна лучна рослинність, що займає рівнинні ділянки прируслових та заплавних гряд і представлена угрупованнями болотистих, засолених, трав'яних боліт та болотистих лук. Болотна рослинність (очерет, рогіз) є характерним елементом плавнів Дунаю та приозерної рослинності. Солонцева та солончакова рослинність представлена досить незначними площами.

Значне місце у флорі області належить водній рослинності. Вона представлена невикоріненими вільно-плаваючими, викоріненими зануреними, викоріненими з плаваючими листками та повітряно-водними формами. Зазвичай зустрічаються тостера (морська трава), філофора (червона водорість), харові та інші водорості. В товщі води також численні дуже дрібні одноклітинні водорості (фітопланктон). Особливо розвинені діатомові водорості. Чисельність і біомаса планктонних

водоростей найбільш висока в поверхневому шарі води, досягає в літній період декількох десятків мільйонів клітин на літр води.

Область має велику кількість рослин, в тому числі рідкісні, які занесені до Червоної книги України. Із «червонокнижних» видів тут охороняються, зокрема, сальвінія плаваюча, водяний горіх плаваючий, плавун щитолистий, меч-трава болотна, зозулинець болотний, білоцвіт літній, гвоздика бессарабська, ковила дніпровська та інші.

Перелік видів тварин і рослин, які підлягають особливій охороні на території Одеської області, затверджений рішенням Одеської обласної ради від 18.02.2011 № 90-VI, налічує 292 види рослинного світу, з них 155 занесені до Червоної книги України.

Види рослин та грибів, що охороняються

Таблиця 34

Види рослин та грибів	2022	2023	2024
1	2	3	4
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону, од.	2 511	2 511	2 511
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	128	128	128
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі, од.	18	18	18
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори і фауни, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	4	4	4

Перелік видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території області (станом на 01.01.2025)

Таблиця 36

№	Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	Європейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7
1.	Хвощ великий – <i>Equisetum telmateja</i> Ehrh. (<i>E. Majus</i> Gars.)	–				
2.	Марсилія чотирилиста – <i>Marsilea quadrifolia</i> L.	+ (вразливий)	+			

3.	Пілюльниця куленосна (Кульківник куленосний) – <i>Pilularia globulifera</i> L.	+ (зникаючий)			+ V	
4.	Вужачка звичайна – <i>Ophioglossum vulgatum</i> L.					
5.	Сальвінія плаваюча – <i>Salvinia natans</i> (L.) All.	+ (неоцінений)	+			
6.	Гінкго дволопатеве – <i>Ginkgo biloba</i> L.	–				
7.	Ефедра двоколоскова – <i>Ephedra distachya</i> L.	–				
8.	Тис негній-дерево – <i>Taxus baccata</i> L.	–				
9.	Цибуля крапчаста – <i>Allium guttatum</i> Stev.	–				
10.	Цибуля Регеля – <i>Allium regelianum</i> A.Becker ex Iljin	+ (рідкісний)				
11.	Цибуля савранська – <i>Allium savranicum</i> Besser	+ (вразливий)				
12.	Цибуля Ієксандрина – <i>Allium sphaeropodum</i> Klokov	+ (вразливий)				
13.	Цибуля ведмежа (черемша) – <i>Allium ursinum</i> L.	+ (неоцінений)				
14.	Підсніжник Ельвеца – <i>Galanthus elwesii</i> Hook.f.	+ (вразливий)		+		
15.	Підсніжник білосніжний (п. звичайний) – <i>Galanthus nivalis</i> L.	+ (вразливий)		+		
16.	Білоцвіт літній – <i>Leucojum aestivum</i> L.	+ (вразливий)				
17.	Осінник Ієксандрина (Штернбергія Ієксандрина) – <i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. Et Kit.	+ (вразливий)		+		
18.	Віхалка гілляста – <i>Anthericum ramosum</i> L.	–				
19.	Белевалія сарматська – <i>Bellevalia sarmatica</i> (Pall. Ex Georgi) Woronow	–				
20.	Гіацинтік блідий – <i>Hyacinthella leucophaea</i> (K.Koch) Schur.	–				
21.	Гіацинтік Палласів – <i>Hyacinthella pallasiana</i> (Steven) Losinsk.	+ (вразливий)				
22.	Леопольдія тонкоцвіта – <i>Leopoldia tenuiflora</i> (Tausch) Heldr.	–				
23.	Гадюча цибулька занедбана – <i>Muscari neglectum</i> Guss. Ex Ten.	–				
24.	Рястка двозначна – <i>Ornithogalum amphibolum</i> Zahar.	+ (зникаючий)			+ I	
25.	Рястка Буше – <i>Ornithogalum boucheanum</i> (Kunth) Asch.	+ (неоцінений)				
26.	Рястка торочкувата – <i>Ornithogalum fimbriatum</i> Willd.	–				
27.	Рястка Коха – <i>Ornithogalum kochii</i> Parl. (<i>Ornithogalum gussonei</i> auct. Non Ten)	–				
28.	Рястка гірська – <i>Ornithogalum oreoides</i> Zahar.	+ (вразливий)				
29.	Рястка відігнута – <i>Ornithogalum refractum</i> Schlecht.	+ (вразливий)				
30.	Проліска дволиста – <i>Scilla bifolia</i> L. (<i>Scilla taurica</i> (Regel) Fuss)	–				

31.	Ряска горбата – <i>Lemna gibba</i> L.	–				
32.	Холодок Палласа – <i>Asparagus pallasii</i> Misch.	+ (вразливий)				
33.	Конвалія звичайна – <i>Convallaria majalis</i> L. (<i>C. latifolia</i> Mill.)	–				
34.	Купина пахуча – <i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce	–				
35.	Бульбокомиш морський – <i>Bolboschoenus maritimus</i> (L.) Palla [<i>Scirpus maritimus</i> L.]	–				
36.	Осока блискуча – <i>Carex liparocarpos</i> Gaud.	+ (зникаючий)				
37.	Осока житня – <i>Carex secalina</i> Willd. Ex Wahlenb.	+ (вразливий)				
38.	Меч-трава болотна – <i>Cladium mariscus</i> (L.) Pohl. S.l.	+ (вразливий)				
39.	Сашник чорніючий – <i>Schoenus nigricans</i> L.	–				
40.	Ситник Ієксандринесвата – <i>Juncus acutiflorus</i> L.	–				
41.	Брандушка різнобарвна – <i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker-Gawl.) Spreng.	+ (вразливий)				
42.	Пізноцвіт Ієксандрин – <i>Colchicum ancyrense</i> B.L.Burt.	+ (вразливий)				
43.	Пізноцвіт Фоміна – <i>Colchicum fominii</i> Bordz.	+ (вразливий)			+ V	
44.	Шафран Гейфелів – <i>Crocus heuffelianus</i> Herb.	+ (неоцінений)				
45.	Шафран сітчастий – <i>Crocus Iєксандрин</i> Steven ex Adams	+ (неоцінений)				
46.	Косарика черепащасті – <i>Gladiolus imbricatus</i> L.	+ (вразливий)	+			+ (I)
47.	Півники злаколисті – <i>Iris graminea</i> L.	–				
48.	Півники солелюбні – <i>Iris halophila</i> Pall.	–				
49.	Півники угорські – <i>Iris hungarica</i> Waldst. Et Kit.	–				
50.	Півники понтичні – <i>Iris pontica</i> Zapal.	+ (вразливий)				
51.	Півники карликові – <i>Iris pumila</i> L.	–				
52.	Півники рябі – <i>Iris Iєксандри</i> L.	–				
53.	Рябчик гірський – <i>Fritillaria Iєксанд</i> Hoppe	+ (зникаючий)	+			
54.	Рябчик руський – <i>Fritillaria ruthenica</i> Wikstr.	+ (вразливий)				
55.	Лілія лісова – <i>Lilium martagon</i> L.	+ (неоцінений)				
56.	Тюльпан бузький – <i>Tulipa hypanica</i> Klokov et Zoz	+ (вразливий)				
57.	Тюльпан дібровний – <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	+ (вразливий)				
58.	Тюльпан Шренка – <i>Tulipa schrenkii</i> Regel	+ (вразливий)				
59.	Чемериця чорна – <i>Veratrum nigrum</i> L.	–				
60.	Різуха морська – <i>Najas marina</i> L. (<i>N. major</i> All.)	–				

61.	Рдесник злаколистий – <i>Potamogeton gramineus</i> L.	–				
62.	Камка морська – <i>Zostera marina</i> L.	–	+			
63.	Камка мала – <i>Zostera noltii</i> Hornem.	–				
64.	Плодоріжка lexandrinesв (зозулинець lexandrinesва) – <i>Anacamptis laxiflora</i> (Lam.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase (<i>Orchis laxiflora</i> Lam.)	+ (вразливий)				
65.	Плодоріжка салепова (зозулинець lexand) – <i>Anacamptis morio</i> (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase (<i>Orchis morio</i> L.)	+ (вразливий)				
66.	Плодоріжка болотна (зозулинець болотний) – <i>Anacamptis palustris</i> (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase (<i>Orchis palustris</i> Jacq.)	+ (вразливий)				
67.	Булатка великоквіткова – <i>Cephalanthera damasonium</i> (Mill.) Druce	+ (рідкісний)				
68.	Зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний) – <i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó. S.l.	+ (вразливий)				
69.	Пальчатокорінник травневий – <i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes s.l.	+ (рідкісний)				
70.	Коручка чемерникоподібна (к. широколиста) – <i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz (<i>E. latifolia</i> (L.) All.)	+ (неоцінений)				
71.	Коручка болотна – <i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	+ (вразливий)				
72.	Коручка пурпурова – <i>Epipactis purpurata</i> Smith	+ (рідкісний)				
73.	Гніздівка звичайна – <i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	+ (неоцінений)				
74.	Зозулинець шоломоносний – <i>Orchis militaris</i> L.	+ (вразливий)				
75.	Любка дволиста – <i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich. (<i>Orchis bifolia</i> L.)	+ (неоцінений)				
76.	Любка lexandrinesва – <i>Platanthera chlorantha</i> (Cust.) Rchb.	+ (неоцінений)				
77.	Золотобородник цикадовий – <i>Chrysopogon gryllus</i> (L.) Trin.	(вразливий)				
78.	Пирий бессарабський – <i>Elytrigia bessarabica</i> (Sávul. & Rayss.) Procul.	–				
79.	Пирий ковилолистий – <i>Elytrigia stipifolia</i> (Czern.ex Nevski) Nevski	+ (неоцінений)			+ V	
80.	Келерія молдавська – <i>Koeleria moldavica</i> M.Alexeenko	–			+ I	
81.	Перлівка lexandrinesв – <i>Melica chrysolepis</i> Klokov	–			+ I	
82.	Ковила шорстка – <i>Stipa asperella</i> Klokov et Ossycznjuk	+ (недостатньо відомий)				
83.	Ковила дніпровська – <i>Stipa borysthenica</i> Klokov et Prokudin	+ (вразливий)				

84.	Ковила волосиста – <i>Stipa capillata</i> L.	+ (неоцінений)				
85.	Ковила пухнастолиста – <i>Stipa dasyphylla</i> (Czern. Ex Lindem.) Trautv.	+ (вразливий)				+ ®
86.	Ковила Лессінга – <i>Stipa lessingiana</i> Trin. Et Rupr.	+ (неоцінений)				
87.	Ковила травнева – <i>Stipa majalis</i> Klovov	+ (недостатньо відомий)				
88.	Ковила пірчаста – <i>Stipa pennata</i> L.	+ (вразливий)				
89.	Ковила найкрасивіша – <i>Stipa pulcherrima</i> K.Koch	+ (вразливий)				
90.	Ковила вузьколиста – <i>Stipa tirsia</i> Steven	+ (вразливий)				
91.	Ковила українська – <i>Stipa ucrainica</i> P.Smirn.	+ (неоцінений)				
92.	Рогіз Гросгеймів – <i>Typha grossheimii</i> Pobed. ~ <i>Typha domingensis</i> Pers.	–				
93.	Рогіз малий – <i>Typha minima</i> Funk.	+ (зникаючий)	+			
94.	Рогіз Шутлеворта – <i>Typha schuttleworthii</i> Koch et Sond.	–	+			
95.	Дуднік болотний – <i>Angelica palustris</i> (Bess.) Hoffm	–	+			
96.	Морквіниця прибережна – <i>Astrodaucus littoralis</i> (M.Bieb.) Drude	+ (вразливий)				
97.	Бюфонія дрібноквіткова – <i>Bufonia tenuifolia</i> L. (<i>B. Parviflora</i> Griseb.)	–				
98.	Ласкавець тонкий – <i>Bupleurum tenuissimum</i> L.	+ (вразливий)				
99.	Миколайчики приморські – <i>Eryngium maritimum</i> L.	–				
100.	Ферула східна – <i>Ferula orientalis</i> L.	–	+			
101.	Ферула татарська – <i>Ferula tatarica</i> Fisch. Ex Spreng	–				
102.	Палімба солончакова – <i>Palimbia salsa</i> (L. F.) Besser	+ (вразливий)				
103.	Жабриця Ієхандринес – <i>Seseli peucedanifolium</i> Besser	–				
104.	Деревій Нейльрейха – <i>Achillea neilreichii</i> A.Kerner	–				
105.	Відкаслик татарниколистий, дев'ятисил татарниколистий – <i>Carlina onopordifolia</i> Besser ex Szafer, Kulcz. Et Pawl.	+ (вразливий)				
106.	Волошка Бессера – <i>Centaurea besseriana</i> DC.	–				
107.	Волошка руська – <i>Centaurea ruthenica</i> Lam.	–				
108.	Волошка савранська – <i>Centaurea savranica</i> Klok.	–				
109.	Сугайник угорський – <i>Doronicum hungaricum</i> Rchb.f.	+ (рідкісний)				
110.	Цмин пісковий – <i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	–				
111.	Любочки дунайські – <i>Leontodon danubialis</i> Jacq.	–				

112.	Короличка пізня – <i>Leucanthemella serotina</i> (L.) Tzvelev.	+	(зникаючий)			
113.	Рапонтикум серпієвидний – <i>Rhaponticum serratuloides</i> (Georgi) Bobrov	–				
114.	Жовтозілля дніпровське – <i>Senecio borysthenticus</i> (DC.) Andr. Ex Czern.	–			+ R	
115.	Козельці дніпровські – <i>Tragopogon borysthenticus</i> Artemcz.	–			+ I	
116.	Козельці українські – <i>Tragopogon ucrainicus</i> Artemcz.	–			+ R	
117.	Вільха клейка або чорна – <i>Alnus glutinosa</i> (L.) P.Gaerth. (A. <i>Vulgaris</i> Pers.)	–				
118.	Вільха сіра – <i>Alnus incana</i> (L.) Moench.	–				
119.	Геліотроп середній – <i>Heliotropium intermedium</i> Andr.	–			+ I	
120.	Громовик Липського – <i>Onosma lipskyi</i> Klokov	–				
121.	Чередник зонтичний – <i>Rindera umbellata</i> (Waldst. & Kit.) Bunge	–				
122.	Дзвоники скупчені – <i>Campanula glomerata</i> L. (C. <i>polessica</i> Wissjul.)	–				
123.	Дзвоники персиколісті – <i>Campanula persicifolia</i> L.	–				
124.	Бурачок Борзи – <i>Alyssum borzaeanum</i> Nyár.	+	(вразливий)			
125.	Бурачок чашечкоплодий – <i>Alyssum calycocarpum</i> Rupr.	–				
126.	Бурачок Ієксандрин – <i>Alyssum savranicum</i> Andr.	+	(зникаючий)		+ I	
127.	Катран шершавий – <i>Crambe aspera</i> M.Bieb.	+	(вразливий)		+ R	
128.	Катран морський – <i>Crambe lexandr</i> L. (C. <i>Pontica</i> Stev. Ex Rupr., пом. Nud.)	+	(вразливий)			
129.	Катран пірчастонадрізанний – <i>Crambe pinnatifida</i> W.T.Aiton	+	(вразливий)			
130.	Катран понтійський – <i>Crambe pontica</i> Steven ex Rupr. { <i>Crambe lexandr</i> auct. Non L.}	–				
131.	Катран татарський – <i>Crambe tataria</i> Sebeók	+	(вразливий)			
132.	Двонасінник скельний – <i>Hornungia petraea</i> (L.) Rchb.	–				
133.	Багатонасінник лежачий – <i>Hymenolobus procumbens</i> (L.) Nuttall	–				
134.	Вайда прибережна – <i>Isatis littoralis</i> Steven ex DC.	+	(вразливий)		+ I	
135.	Хрінниця сиваська – <i>Lepidium syvaschicum</i> Kleopow	+	(вразливий)			
136.	Редька приморська – <i>Raphanus maritimus</i> Sm. S.l.	+	(вразливий)			

137.	Шивереція подільська – <i>Schivereckia podolica</i> (Besser) Andr. Ex DC.	+	(неоцінений)				+	(I)
138.	Піщанка тонкостеблова – <i>Arenaria leptoclados</i> (Rchb.) Guss.		–					
139.	Піщанка чебрецелиста – <i>Arenaria serpyllifolia</i> L.		–					
140.	Піщанка Зоза – <i>Arenaria zozii</i> Kleop.		–				+	R
141.	Роговик Шмальгаузена – <i>Cerastium schmalhausenii</i> Pacz.		–				+	V
142.	Гвоздика Андржейовського – <i>Dianthus andrzejovskianus</i> (Zapal.) Kulc.		–					
143.	Гвоздика Ієхандрінес – <i>Dianthus bessarabicus</i> Klovov		+	(зникаючий)			+	R
144.	Гвоздика бузья – <i>Dianthus hypanicus</i> Andr.		+	(вразливий)	+			
145.	Гвоздика ланцетна – <i>Dianthus lanceolatus</i> Stev. Ex Reichenb		–				+	I
146.	Пустельниця головчаста – <i>Eremogone cephalotes</i> (M.Bieb.) Fenzl		+	(рідкісний)			+	I
147.	Лециця скупчена – <i>Gypsophila glomerata</i> Pall. Ex Adam		+	(вразливий)				
148.	Остудник шорсткий – <i>Herniaria hirsuta</i> L.		–					
149.	Кольраушія пагононосна – <i>Kohlrauschia prolifera</i> (L.) Kunth.		–					
150.	Мінуарція Білика – <i>Minuartia bilykiana</i> Klok.		–				+	V
151.	Мінуарція бузья – <i>Minuartia hypanica</i> Klovov ~ <i>Minuartia hybrida</i> aggr.		–					
152.	Мерингія бузья – <i>Moehringia hypanica</i> Grynj et Klovov		+	(рідкісний)				
153.	Ушанка полинкова – <i>Otites artemisetorum</i> Klovov		–				+	R
154.	Загнітник головчастий – <i>Paronychia cephalotes</i> (M.Bieb.) Besser		–					
155.	Смілка бузья, зорянка південнобузья – <i>Silene hypanica</i> Klovov.		+	(вразливий)			+	R
156.	Курай туполистий – <i>Salsola mutica</i> C.A.Mey.		+	(вразливий)				
157.	Глінус лядвенцевидний – <i>Glinus lotoides</i> L.		–					
158.	Бруслина карликова – <i>Euonymus nana</i> M.Bieb.		+	(вразливий)				
159.	Кушир підводний – <i>Ceratophyllum submersum</i> L.		–					
160.	Кушир донський – <i>Ceratophyllum tanaiticum</i> Sapieg.		–				+	R
161.	Фумана лежача – <i>Fumana procumbens</i> (Dunal) Gr. Et Godr.		–					
162.	Сонцєвіт звичайний – <i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.		–					
163.	Валеріана лікарська – <i>Valeriana officinalis</i> L.		–					
164.	Валеріана висока, в. болотна – <i>Valeriana exaltata</i> J.C.Mikan		–					
165.	Валеріана пагононосна – <i>Valeriana stolonifera</i> Czern.		–					

166.	Альдрованда пухирчаста – <i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.	+ (рідкісний)	+			
167.	Молочай прибережний – <i>Euphorbia paralias</i> L.	+ (вразливий)				
168.	Молочай щибриковидний – <i>Euphorbia peplis</i> L.	–				
169.	Молочай густоволохатоплодий – <i>Euphorbia valdevillosocarpa</i> Arvat et Nyár.	+ (зникаючий)				
170.	Астрагал дніпровський – <i>Astragalus borysthenicus</i> Klokov	+ (рідкісний)			+ R	
171.	Астрагал шерстистоквітковий – <i>Astragalus dasyanthus</i> Pall.	+ (вразливий)			+ I	+ ®
172.	Астрагал безстрілковий – <i>Astragalus exscapus</i> L.	+ (рідкісний)				
173.	Астрагал козлятникоподібний – <i>Astragalus galegiformis</i> L.	–				
174.	Астрагал сизий – <i>Astragalus glaucus</i> M.Bieb.	+ (вразливий)				
175.	Астрагал Геннінга – <i>Astragalus henningii</i> (Steven) Boriss.	+ (рідкісний)			+ R	
176.	Астрагал південнобузький – <i>Astragalus hypanicus</i> Krytzka	–				
177.	Астрагал одеський – <i>Astragalus odessanus</i> Besser	+ (рідкісний)				
178.	Астрагал понтійський – <i>Astragalus ponticus</i> Pall.	+ (вразливий)				
179.	Карагана скіфська – <i>Caragana scythica</i> (Kom.) Pojark.	+ (вразливий)			+ R	
180.	Зіновать Кречетовича – <i>Chamaecytisus kreczetoviczii</i> (Wissjul.) Holub	–			+ R	
181.	Зіновать Ліндемана – <i>Chamaecytisus lindemannii</i> (V.Krecz) Klaskova.	–			+ R	
182.	Зіновать Пачоського – <i>Chamaecytisus paczoskii</i> (V.Krecz.) Klásk.	+ (рідкісний)				
183.	Зіновать Рошеля – <i>Chamaecytisus rochelii</i> (Wierzb.) Rothm.	+ (рідкісний)				
184.	Дрік скіфський – <i>Genista scythica</i> Pacz.	+ (неоцінений)				
185.	Дрік чотиригранний – <i>Genista tetragona</i> Besser	+ (зникаючий)	+		+ I	+ ®
186.	Солодка гола – <i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	+ (неоцінений)				
187.	Солодушка великоквіткова – <i>Hedysarum grandiflorum</i> Pall.	–				
188.	Чина ряба – <i>Lathyrus venetus</i> (Mill.) Wohlf.	+ (вразливий)				
189.	Буркун піщаний – <i>Melilotus arenarius</i> Grecescu	–				
190.	Вовчуг проміжний – <i>Ononis arvensis</i> L (<i>O. intermedia</i> C.A. Mey. Ex Rozy)	–				
191.	Вовчуг заступаючий – <i>Ononis procurrens</i> Wallr.	–				
192.	Сокироносиця струнка (В'язіль стрункий) – <i>Securigera elegans</i>	+ (вразливий)				

	(Pančić) Lassen					
193.	Тетрагонолобус морський – <i>Tetragonolobus maritimus</i> (L.) Roth.	–				
194.	Конюшина пухирчаста – <i>Trifolium vesiculosum</i> Savi	–				
195.	Кендир венетський (кендир сарматський) – <i>Trachomitum venetum</i> (L.) Woodson s.l.	+ (вразливий)				
196.	Обвійник грецький – <i>Periploca graeca</i> L.	–				
197.	Плавун щитолістий – <i>Nymphoides peltata</i> (S.G.Gmel.) Kuntze	+ (вразливий)				
198.	Змієголовник Рюйша – <i>Dracocephalum ruyschiana</i> L.	+ (неоцінений)	+			
199.	Залізник гібридний – <i>Phlomis hybrida</i> Zelen.	–			+ R	
200.	Чебрець прибережний – <i>Thymus littoralis</i> Klokov et Des.-Shost.	+ (вразливий)				
201.	Льон ієхандринес – <i>Linum basarabicum</i> (Savul. Et Rayss) Klokov ex Juz.	+ (неоцінений)				
202.	Льон жовтий – <i>Linum flavum</i> L.	–				
203.	Льон лінійнолистий – <i>Linum linearifolium</i> Jáv.	–				
204.	Плакун ієхандринес – <i>Lythrum melanospermum</i> Savul. & Zachar.	–				
205.	Водяний горіх плаваючий – <i>Trapa natans</i> L. S.l.	+ (неоцінений)	+			
206.	Глечики жовті – <i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith	–				
207.	Латаття біле – <i>Nymphaea alba</i> L.	–				
208.	Латаття сніжно-біле – <i>Nymphaea candida</i> C. Presl	–				
209.	Ясен білоцвітий – <i>Fraxinus ornus</i> L.	–				
210.	Півонія тонколиста – <i>Paeonia tenuifolia</i> L.	+ (вразливий)	+			
211.	Ряст Маршалла – <i>Corydalis marschalliana</i> (Pall. Ex Willd.) Pers.	–				
212.	Ряст Пачоського – <i>Corydalis paczoskii</i> N.Busch	–				
213.	Ряст ущільнений – <i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.	–				
214.	Мачок жовтий – <i>Glaucium flavum</i> Crantz.	–				
215.	Кермечник злаколистий – <i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss.	+ (вразливий)			+ I	+ (I)
216.	Кермек дунайський – <i>Limonium danubiale</i> Klokov	–				
217.	Китятки молдавські – <i>Polygala moldavica</i> Kotov	–				
218.	Щавель сітчатий – <i>Rumex halacsyi</i> Rech	–				
219.	Щавель багновий – <i>Rumex palustris</i> Smith	–				
220.	Щавель український – <i>Rumex ucrainicus</i> Fisch. Ex Spreng	–			+ V	

221.	Молочка приморська – <i>Glaux maritima</i> L.	–				
222.	Первоцвіт весняний – <i>Primula veris</i> L.	–				
223.	Оставник одеський (гімносpermій одеський) – <i>Gymnospermium odessanum</i> (DC.) Takht.	+ (вразливий)				+ (I)
224.	Горицвіт весняний – <i>Adonis vernalis</i> L.	+ (неоцінений)		+		
225.	Горицвіт волзький – <i>Adonis wolgensis</i> Steven ex DC.	+ (неоцінений)				
226.	Анемона лісова – <i>Anemone sylvestris</i> L.	–				
227.	Ломиніс цілолистий – <i>Clematis integrifolia</i> L.	–				
228.	Сон великий – <i>Pulsatilla grandis</i> Wender.	+ (вразливий)	+			
229.	Сон розкритий – <i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. S.l. (<i>P. latifolia</i> Rupr.)	+ (неоцінений)	+			
230.	Сон лучний (С. чорніючий) – <i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. S.l.	+ (неоцінений)				
231.	Жостір фарбувальний – <i>Rhamnus tinctoria</i> Waldst. Et Kit.	+ (рідкісний)				
232.	Виноград лісовий – <i>Vitis sylvestris</i> C.C.Gmel.	–				
233.	Мигдаль степовий, бобчук – <i>Amygdalus nana</i> L.	–				
234.	Глід Попова – <i>Crataegus popovii</i> Chrshan.	–				
235.	Глід український – <i>Crataegus ucrainica</i> Pojark.	–			+ R	
236.	Слива молдавська – <i>Prunus moldavica</i> Kotov ~ <i>Prunus spinosa</i> L.	–				
237.	Шипшина двошипна – <i>Rosa diacantha</i> Chrshan. (<i>Rosa heteracantha</i> Chrshan., non Kar. & Kir.)	–				
238.	Берека (горобина берека) – <i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz.	+ (неоцінений)				
239.	Таволга зарубчаста – <i>Spiraea crenata</i> L. (<i>S. crenifolia</i> C.A.Mey.)	–				
240.	Таволга звіробоелиста – <i>Spiraea hypericifolia</i> L.	–				
241.	Ясенець білий – <i>Dictamnus albus</i> L.	+ (рідкісний)				
242.	Клокичка периста – <i>Staphylaea pinnata</i> L.	+ (рідкісний)				
243.	Пухирник малий – <i>Utricularia minor</i> L.	+ (вразливий)				
244.	Повстянка дніпровська (цимбохазма дніпровська) – <i>Cymbochasma borysthenica</i> (Pall. Ex Schlecht.) Klokov et Zoz	+ (рідкісний)				
245.	Наперстянка великоцвіта – <i>Digitalis grandiflora</i> Mill.	–				
246.	Льонок бессарабський – <i>Linaria bessarabica</i> Kotov	+ (недостатньо відомий)			+ I	
247.	Франкенія припорошена – <i>Frankenia pulverulenta</i> L.	+ (вразливий)				+ ®
248.	Кропива київська – <i>Urtica kioviensis</i> Rogov	–			+ V	

249.	Фіалка біла – <i>Viola alba</i> Besser	+ (рідкісний)				
250.	Фіалка Лавренка – <i>Viola lavrenskoana</i> Klok.	–				
251.	Вошерія прибережна – <i>Vaucheria litorea</i> Hoffm.-Bang. Et C. Ag.	+ (рідкісний)				
252.	Ектокарпус стручковатий – <i>Ectocarpus siliculosus</i> (Dillw.) Lyngb. Var. <i>hiemalis</i> (Crouan ex Kjellm.) Gallardo = (<i>E. Hiemalis</i> (Crouan ex Kjellm.) Kjellm.)	+ (вразливий)				
253.	Пілайела прибережна – <i>Pylaiella littoralis</i> (L.) Kjellm.	+ (рідкісний)				
254.	<i>Leathesia difformis</i> (L.) Aresch.	–				
255.	Стилофора ніжна – <i>Stilophora tenella</i> (Esper) P.C. Silva = <i>S. Rhizodes</i> (Turn.) J. Agardh	+ (вразливий)				
256.	Пунктарія хвиляста – <i>Punctaria tenuissima</i> (C. Agardh) Grev. = (<i>Desmotrichum undulatum</i> (J. Agardh) Reinke)	+ (рідкісний)				
257.	Пунктарія широколиста – <i>Punctaria latifolia</i> Grev.	+ (рідкісний)				
258.	Петалонія зостеролисна – <i>Petalonia zosteriofolia</i> (Reinke) Kuntze	+ (вразливий)				
259.	Кладостефус кільчастий – <i>Cladostephus verticillatus</i> (Lightf.) C.Ag.	+ (рідкісний)				
260.	Сфацелярія карликова – <i>Sphacelaria nana</i> Nägeli ex Kütz. = <i>S. Saxatilis</i> Kuck.) Sauv.)	–				
261.	Діктиота дихотомічна – <i>Dictyota dichotoma</i> (Huds) J.V. Lamour.	+ (вразливий)				
262.	<i>Cystoseira barbata</i> C.Ag.	–				
263.	Хроодактилон розгалужений – <i>Chroodactylon ramosum</i> (Thwait.) Hausg. = (<i>Asterocytis lexan</i> (Thwait) Gobi)	+ (рідкісний)				
264.	Хроодактилон Волле – <i>Chroodactylon wolleanum</i> Hansg. (<i>Asterocystis wolleana</i> (Hansg.) Lagerh.)	+ (рідкісний)				
265.	<i>Stylonema alsidii</i> (Zanardinii) K.M. Drew. = (<i>Goniotrichum elegans</i> (Chauv.) Zanard.)	+ (рідкісний)				
266.	Родохортон пурпуровий – <i>Rhodochorton purpureum</i> (Lightf.) Rosenv.	+ (рідкісний)				
267.	Евпородон короткогострокінцевий – <i>Dasyopsis apiculata</i> (C. Ag.) Zinova, 1967	+ (вразливий)			-	
268.	Батрахоспермум Ієксандринесвата – <i>Batrachospermum gelatinosum</i> (L.) D.C.	+ (рідкісний)				
269.	Немаліон глистоподібний – <i>Nemalion helminthoides</i> (Vellay) Batters	+ (зникаючий)				
270.	Гельмінтора розчепірена – <i>Helminthora divaricata</i> (C.Ag.) J. Ag.	+ (вразливий)				
271.	Полісіфонія Ієксандринес – <i>Polysiphonia spinulosa</i> Grev., 1841	+ (вразливий)			-	
272.	Пейсонелія Дуби – <i>Peyssonnelia dubyi</i> Crouan	–				

273.	Філофора lexandrines – <i>Phyllophora pseudoceranoides</i> (S.G. Gmel.) Newroth et R.A. Taylor	+ (зникаючий)				
274.	<i>Phyllophora crispa</i> (Hudson) P.S. Dixon	–				
275.	<i>Phyllophora lexandr</i> (<i>Coccotylus truncates</i>) (Pallas) M.J.Wynne and J.N.Heine	–				
276.	Лофосифонія повзуча – <i>Lophosiphonia reptabunda</i> (Suhr.) Kylin	+ (рідкісний)				
277.	Калітамніон зернистий – <i>Callithamnion granulatum</i> (Ducluz.) C. Ag.	+ (вразливий)				
278.	Монострома неясна – <i>Monostroma obscurum</i> (Kütz.) J. Ag.	–				
279.	Кладофора Хутчінса – <i>Cladophora hutchinsiae</i> (Dillw.) Kütz.	–				
280.	Больбоколеон волосоподібний – <i>Bolbocoleon piliferum</i> Pringsh.	–				
281.	Ентероморфа азовська – <i>Enteromorpha maeotica</i> Pr.–Lavr., 1945	+ (рідкісний)				
282.	Стигеоклоніум пучкуватий – <i>Stigeoclonium fasciculare</i> Kütz., 1847	+ (вразливий)				
283.	Кладофора lexandrin – <i>Cladophora vadorum</i> (Aresch.) Kütz., 1849	+ (рідкісний)				
284.	Кладофора далматська – <i>Cladophora dalmatica</i> Kütz., 1843	+ (рідкісний)				
285.	Феофіла деревоподібна – <i>Phaeophila dendroides</i> (P. L. Et H. M. Crouan) Batters (<i>Ectochaete leptochaete</i>)	–				
286.	Хара сивіюча – <i>Chara canescens</i> Desv. Et Loisel in Loisel, 1810	+ (рідкісний)				
287.	Зморшок степовий – <i>Morchella steppicola</i> Zer.	+ (рідкісний)				
288.	Гриб-зонтик дівочий – <i>Macrolepiota puellaris</i> (Fr.) Mos.	+ (рідкісний)				
289.	Цетрарія степова – <i>Cetraria steppae</i> (Savicz) Cogt	+ (вразливий)				
290.	Неофусцелія lexandrinesвата – <i>Neofuscelia rysssolea</i> (Ach.) Essl.	+ (вразливий)				
291.	Торнабеа щитоподібна – <i>Tornabea scutellifera</i> (With.) J. R. Laundon	+ (рідкісний)				
292.	Ксантопармелія камчадальська – <i>Xanthoparmelia camtschadalis</i> (Ach.) Hale	+ (вразливий)				
у	Усього	156	17	4	36	10

Тваринний світ

Фауна Одеської області різноманітна і представлена 1 500 видами безхребетних та більше 400 видами хребетних тварин.

Серед лісової фауни найчисельнішими є зайці-русаки, а степової – хом'як, ховрашок, тушканчик. Водяться також лосі, козулі, дикі кабани і кози, лисиці, борсуки, куниці, видри, єнотоподібні собаки та багато видів лісових птахів. На незамерзаючих ділянках Південного Бугу зимують лебеді, дикі гуси та качки.

Найчисельнішою та найважливішою як в природоохоронному, так і екологічному плані групою хребетних тварин області є птахи. Зареєстровано більше 320 видів птахів, серед них зустрічаються рідкісні види, як то: великий та малий баклан, сіра, руда, мала та велика білі чаплі, квак, крячки річковий пелікан рожевий та кучерявий, орлан-білохвіст та інші.

Серед земноводних найбільш чисельними є озерна та їстівна жаби, звичайна квакша та дунайський тритон, а серед плазунів – болотна черепаха, звичайний вуж, прудка ящірка.

Із ссавців особливий інтерес викликає єдиний представник ластоногих Чорного моря – тюлень-монах, окремі особини якого траплялися в українській частині дельти Дунаю на території Дунайського біосферного заповідника. У Чорному морі розповсюджені популяції дельфінів.

Із навколоводних звірів – мешканці прісних водойм: інтродуковані ондатра та єнотоподібний собака, а також рідкісні «червонокнижні» – горностаї, річкова видра, європейська норка. В плавнях зрідка зустрічається кіт лісовий.

Починаючи з 2020 року в Одеській області громадська організація Rewilding Ukraine займається відновленням екосистем в дельті Дунаю та в Тарутинському степу за фінансової підтримки гранту Європейського фонду повернення щодо диких тварин Rewilding Europe. Метою проекту стало повернення природного випасу в дельту Дунаю шляхом заселення трав'янистих тварин, таких як водяні буйволи, європейські лані, лісові олені. До Тарутинського степу завезене стадо куланів, ланей, оленів благородних. Попри воєнні дії роботи продовжувались у 2024 році. На сьогодні багато тварин адаптувалися та дали потомство. Це допомагає створити та підтримувати багатий на біорізноманіття напіввідкритий мозаїчний ландшафт з луками, водоймами та різноманітними рослинами, зменшити ризик виникнення пожеж та стимулює екотуризм в регіоні.

Стосовно ведення мисливського господарства необхідно зазначити, що в області зареєстровано 40 користувачів мисливських угідь, за якими закріплено 2,5 млн га угідь. З початку військової агресії РФ проти України використання мисливських тварин на території області не здійснювалось.

За даними зимових обліків чисельності основних видів мисливських тварин їх кількість зросла за останні кілька років приблизно на 72 %, а хижих хутрових м'ясоїдних тварин на 75 % за рахунок відсутності будь якого полювання. На високому рівні залишається чисельність хижих і шкідливих тварин, таких як: вовк, лисиця, єнотоподібна собака, борсук, шакал. Які сприяють розповсюдженню сказу і наносять велику шкоду не лише мисливському, а й сільському господарству.

Щодо іхтіофауни, то в річках і озерах водяться лящ, судак, сом, щука, сазан, окунь та інші види риб. Розводять товстолобика, білого амура, сазана.

В акваторії Дунаю зустрічаються види риб, занесені до Європейського Червоного списку: шип, атлантичний осетер, чорноморський та дунайський лосось, умбра, стерлядь, пічкур дунайський довговусий, йорж смугастий, білуга (найбільша серед риб, що мешкають в прісних водах) і інші. З промислових видів найціннішими є осетрові та дунайський оселедець.

Стосовно ведення рибного господарства в області необхідно зазначити, що рибогосподарська діяльність здійснюється за такими напрямками:

- промисловий вилов водних біоресурсів згідно укладених договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах;
- в умовах Режиму спеціального товарного рибного господарства ;
- аквакультура.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією, військовими та прикордонниками введено заборону виходу плавзасобів суден флоту рибного господарства для здійснення промислового вилову водних біоресурсів у Чорному морі, Малому Аджаликському лимані, південній частині Дністровського лиману, частково річці Дністер, Шаболатському лимані, Тузловській групі лиманів, частково в р. Дунай та на озері Сасик.

Види тваринного світу, що охороняються

Таблиця 38

Види тваринного світу	2022	2023	2024
Загальна кількість видів фауни на території регіону, од.*	521	521	521
% до загальної чисельності видів України*	63	63	63
Види фауни, занесені до Червоної книги України, од.	135	135	135
Види фауни, занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори і фауни, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	59	59	59
Види флори, занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція), од.	160	160	160
Види, занесені до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	282	282	282

Види, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	93	93	93
Види, що охороняються відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS), од.	10	10	10

Примітка За інформацією Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

Перелік видів тварин, що охороняються, в регіоні (станом на 01.01.2025)

Таблиця 39

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Меризія азовська – <i>Moerisia maeotica</i> (Ostroumow, 1896)	+ (зникаючий)							
2	Оліндіас несподіваний <i>Olindias inexpectata</i> (Ostroumov, 1896)	+ (вразливий)							
3	Археобдела каспійська – <i>Archaeobdella esmonti</i> Grimm, 1876	+ (вразливий)							
4	Трохета потайна – <i>Trocheta subviridis</i> Dutrochet, 1817	+ (зникаючий)							
5	Глотківка Щоголева – <i>Erpobdella stschhegolewi</i> (Lukin et Epstein, 1960)	+ (вразливий)							
6	П'явка аптечна – <i>Hirudo lexand</i> Carena, 1820	+ (вразливий)							
7	Брахінекта лякаюча – <i>Branchinecta ferox</i> (M. Milne-Edwards, 1840)	+ (недостатньо відомий)							
8	Бранхіонекта східна – <i>Branchinecta orientalis</i> G.O. Sars, 1901	+ (зникаючий)							
9	Бранхінектела середня – <i>Branchinectella media</i> (Schmankewitsch 1873)	+ (вразливий)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Бранхінела колюча – <i>Branchinella spinosa</i> (H. Milne-Edwards, 1840)	+ (вразливий)							
11	Ніфарг середній – <i>Niphargoides intermedius</i> (Carausu, 1943)	+ (вразливий)							
12	Мізида аномальна – <i>Hemimysis anomala</i> Sars, 1907	+ (зникаючий)							
13	Мізида Варпаховського – <i>Katamysis warpachowskyi</i> Sars, 1893	+ (зникаючий)							
14	Іфігенела шаблінська – <i>Iphigenella shablensis</i> (Carausu, 1943)	+ (вразливий)							
15	Іфігенела колючконога – <i>Iphigenella acanthopoda</i> Sars, 1896	+ (зникаючий)							
16	Іфігенела Андрусєва – <i>Iphigenella andrussovi</i> (Sars, 1896)	+ (вразливий)							
17	Рак-самітник – <i>Diogenes pugilator</i> (Roux, 1828)	–							
18	Трав'яний краб – <i>Carcinus mediterraneus</i> Czerniavsky, 1884	+ (рідкісний)							
19	Кам'яний краб – <i>Eriphia verrucosa</i> Forskal, 1775	+ (зникаючий)							
20	Ксанто пореса – <i>Xantho poressa</i> (Oliv, 1792)	+ (нез'ясований)							
21	Мармуровий краб – <i>Pachygrapsus marmoratus</i> (Fabricius, 1793)	+ (рідкісний)							
22	Кольпоциклоп шипуватий – <i>Colpocyclops longispinosus</i> (Monchenko, 1977)	+ (вразливий)							
23	Мухоловка звичайна – <i>Scutigera coleoptrata</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
24	Палінгенія довгохвоста – <i>Palingenia</i>	+ (зникаючий)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>longicauda</i> (Olivier, 1791)								
25	Лютка темна – <i>Lestes macrostigma</i> (Eversmann, 1836)	–						+ (VU)	
26	Стрілка Ліндена – <i>Erythromma lindenii</i> (Selys, 1840)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
27	<i>Coenagrion ornatum</i> Selys, 1850	–						+ (NT)	
28	<i>Coenagrion scitulum</i> (Rambur, 1842)	–						+ (LC)	
29	Дозорець-імператор – <i>Anax imperator</i> Leach, 1815	+ (вразливий)						+ (LC)	
30	<i>Sympetrum depressiusculum</i> (Selys, 1841)	–						+ (VU)	
31	Бабка перев'язана – <i>Sympetrum pedemontanum</i> (Allioni, 1776)	+ (вразливий)						+ (LC)	
32	Емпуза смугаста – <i>Empusa fasciata</i> Brullè, 1836	+ (вразливий)						+ (VU)	
33	Ірис плямистокрилий – <i>Iris polystictica</i> (Fischer – Waldheim, 1833)	+ (рідкісний)							
34	Боліварія короткокрила – <i>Bolivaria brachyptera</i> (Pallas, 1773)	+ (вразливий)						+ (VU)	
35	Пилкохвіст український – <i>Poecilimon ukrainicus</i> Bey-Bienko, 1951	+ (вразливий)							
36	Дибка степова – <i>Saga pedo</i> (Pallas, 1771)	+ (рідкісний)						+ (VU)	
37	Коник-товстун степовий – <i>Callimenus multituberculatus</i> (Fischer-Waldheim, 1833)	+ (зникаючий)						+ (EN)	
38	Кошеніль польська – <i>Porphyrophora polonica</i> (Linnaeus, 1758).	+ (недостатньо відомий)							
39	<i>Aphelocheirus aestivalis</i> (Fabricius 1794)	–							
40	Стрибун Бессера – <i>Cephalota besseri</i> (Dejean, 1826)	+ (рідкісний)							
41	Стрибун Нордмана – <i>Cicindela nordmanni</i>	–							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Chaudoir, 1848								
42	<i>Cicindela contorta</i> Fischer von Waldheim, 1828	–							
43	<i>Cicindela trisignata</i> Dejean, 1822	–							
44	Красотіл пахучий – <i>Calosoma sycophanta</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (VU)	
45	Турун Ештрайхера – <i>Carabus estreicheri</i> (Fischer von Waldheim, 1822)	+ (вразливий)							
46	Жужелиця Шевролата – <i>Parazuphium chevrolati</i> (Castelnau 1833)	+ (рідкісний)							
47	Жужелиця дама – <i>Carterus dama</i> (Rossi, 1792)	+ (рідкісний)							
48	<i>Agabus biguttatus</i> (Olivier, 1795)	–							
49	<i>Agabus didymus</i> (Olivier, 1795)	–							
50	<i>Agabus fuscipennis</i> (Paykull, 1798)	–							
51	<i>Agabus paludosus</i> (Fabricius, 1801)	–							
52	<i>Platambus maculatus</i> (Linnaeus, 1758)	–							
53	<i>Rhantus grapii</i> (Gyllenhal, 1808)	–							
54	<i>Rhantus latitans</i> Sharp, 1882	–							
55	<i>Rhantus exsoletus</i> (Forster, 1771)	–							
56	<i>Colymbetes striatus</i> (Linnaeus, 1758)	–							
57	<i>Dytiscus circumcinctus</i> Ahrens, 1811	–							
58	<i>Dytiscus marginalis</i> Linnaeus, 1758	–							
59	<i>Hydroporus obscurus</i> Sturm, 1835	–							
60	<i>Herophydrus musicus</i> (Klug, 1834)	–							
61	<i>Hydaticus grammicus</i> (Germar, 1827)	–							
62	<i>Hydroporus discretus</i> Fairmaire et Brisout,	–							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1859								
63	<i>Hydroporus memnonius</i> Nicolai, 1822	–							
64	<i>Hydroporus palustris</i> (Linnaeus, 1761)	–							
65	<i>Hydroporus pubescens</i> (Gyllenhal, 1808)	–							
66	<i>Hydroporus tristis</i> (Paykull, 1798)	–							
67	<i>Hygrotus enneagrammus</i> (Ahrens, 1833)	–							
68	<i>Hygrotus pallidulus</i> (Aube, 1850)	–							
69	<i>Hygrotus parallelogrammus</i> (Ahrens, 1812)	–							
70	<i>Hygrotus quinquelineatus</i> (Zetterstedt, 1828)	–							
71	<i>Hygrotus versicolor</i> (Schaller, 1783)	–							
72	<i>Ilybius chalconatus</i> (Panzer, 1796)	–							
73	<i>Ilybius similis</i> Thomson, 1856	–							
74	<i>Laccophilus hyalinus</i> (De Geer, 1774)	–							
75	<i>Nebrioporus ceresyi</i> (Aubè, 1838)	–							
76	<i>Haliphus flavicollis</i> Sturm, 1834	–							
77	<i>Haliphus fulvicollis</i> Erichson, 1837	–							
78	<i>Haliphus fulvus</i> (Fabricius, 1801)	–							
79	<i>Haliphus furcatus</i> Seidlitz, 1887	–							
80	<i>Haliphus heydeni</i> Wehcke, 1875	–							
81	<i>Haliphus immaculatus</i> Gerhardt, 1877	–							
82	<i>Haliphus lineaticollis</i> (Marsham, 1802)	–							
83	<i>Haliphus maculatus</i> Motschulsky, 1860	–							
84	<i>Haliphus obliquus</i> (Fabricius, 1787)	–							
85	<i>Haliphus sibiricus</i> Motschulsky, 1860	–							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
86	<i>Haliplus variegatus</i> Sturm, 1834	–							
87	<i>Haliplus zacharenkoi</i> Gramma et Prisny, 1973	–							
88	<i>Hygrobia hermanni</i> (Fabriciusm 1775)	–							
89	<i>Aulonogyrus concinnus</i> (Klug, 1834)	–							
90	<i>Gyrinus caspius</i> Ménéttriés, 1832	–							
91	<i>Gyrinus paykulli</i> Ochs, 1937	–							
92	<i>Gyrinus suffriani</i> Scriba, 1855	–							
93	<i>Orectochilus villosus</i> (O.F. Müller, 1776)	–							
94	Волохатий стафілін – <i>Emus hirtus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
95	<i>Ocupus brunnipes</i> (Fabricius, 1781)	–							
96	<i>Ocupus tenebricosus</i> (Gravenhorst, 1846)	–							
97	Стафілін Плігінського – <i>Tasgius pliginskii</i> (Bernhauer, 1915)	+ (вразливий)							
98	Стафілін Сольського – <i>Tasgius solskyi</i> (Fauvel, 1875)	–							
99	Жук-олень – <i>Lucanus cervus</i> Linnaeus, 1758	+ (рідкісний)						+ (NT)	
100	Больбелязм однорогий – <i>Bolbelasmus unicornis</i> (Scrank, 1789)	+ (вразливий)							
101	Жук-самітник – <i>Osmoderma barnabita</i> (Motschulsky, 1845)	+ (вразливий)						+ (NT)	
102	<i>Elater ferrugineus</i> Linnaeus, 1758	–						+ (NT)	
103	Євритерія золотиста – <i>Eurythyrea aurata</i> (Pallas, 1776)	+ (рідкісний)							
104	Плоскотілка червона – <i>Cucujus cinnabarinus</i> (Scopoli, 1763)	+ (вразливий)						+ (NT)	
105	<i>Cerocoma schaefferi</i> (Linnaeus, 1758)	–							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
106	<i>Cerocoma schreberi</i> (Fabricius, 1781)	–							
107	<i>Epicauta rufidorsum</i> (Goeze, 1777)	–							
108	<i>Mylabris fabricii</i> Sumakov, 1924	–							
109	Морімус темний – <i>Morimus funereus</i> (Mulsant, 1863)	+ (вразливий)						+ (EN)	
110	Вусач-червонокрил Келлера – <i>Purpuricenus kaehleri</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
111	Вусач земляний хрестоносець – <i>Dorcadion equestre</i> (Laxmann, 1770)	+ (вразливий)							
112	Вусач мускусний – <i>Aromia moschata</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
113	<i>Clytra atraphaxidis</i> (Pallas, 1773)	–							
114	<i>Exosoma collare</i> (Hummel, 1825)	–							
115	Левкомігус білосніжний – <i>Leucomigus lexandrin</i> (Pallas, 1771)	+ (рідкісний)							
116	Брахіцерус зморшкуватий – <i>Brachycerus sinuatus</i> (Olivier, 1807)	+ (невизначений)							
117	<i>Brachycerus foveicollis</i> Gyllenhal, 1833	–							
118	Велетенський мурашиний лев західний – <i>Acanthaclisis occitanica</i> (Villers, 1789)	+ (зникаючий)							
119	Мантіспа штирійська – <i>Mantispa styriaca</i> (Poda, 1761)	+ (рідкісний)							
120	Махаон – <i>Papilio machaon</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
121	Подалірій – <i>Iphiclides podalirius</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
122	Поліксена – <i>Zerynthia polyxena</i> ([Denis et Schiffermuller], 1775)	+ (вразливий)						+ (LC)	
123	Мнемозина – <i>Parnassius mnemosyne</i>	+ (вразливий)						+ (NT)	

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	(Linnaeus, 1758)								
124	Зегрис Евфема – <i>Zegris eupheme</i> (Esper, 1805)	+ (зникаючий)						+ (NT)	
125	Аврора біла – <i>Euchloe ausonia</i> (Hübner, [1804])	+ (вразливий)						+ (LC)	
126	Люцина – <i>Hamearis lucina</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
127	Сатир залізний – <i>Hipparchia statilinus</i> (Hufnagel, 1766)	+ (рідкісний)						+ (NT)	
128	Чорнушка Фегея – <i>Proterebia afra</i> (Fabricius, 1787)	+ (вразливий)						+ (LC)	
129	Томарес Ногеля – <i>Tomares nogelii</i> (Herrich-Schaffer, 1851)	+ (вразливий)						+ (VU)	
130	Синявець Пилаон – <i>Plebeius pylaon</i> (Fisher von Waldheim, 1832)	+ (вразливий)						+ (NT)	
131	Синявець Бавій – <i>Pseudophilotes bavius</i> (Eversmann, 1832)	+ (вразливий)						+ (LC)	
132	Бражник мертва голова – <i>Acherontia atropos</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
133	Бражник дубовий – <i>Marumba quercus</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	+ (рідкісний)							
134	Бражник скабіозовий – <i>Hemaris tityus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
135	Бражник Прозерпіна – <i>Proserpinus proserpina</i> (Pallas, 1772)	+ (рідкісний)							
136	Сатурнія велика – <i>Saturnia pyri</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	+ (вразливий)							
137	Сатурнія мала – <i>Eudia pavonia</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
138	Сатурнія середня – <i>Eudia spini</i> ([Denis & Schiffermuller], 1775)	+ (зникаючий)							
139	Сатурнія руда – <i>Aglia tau</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)							
140	Стрічка-карка блакитна – <i>Catocala fraxini</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)							
141	Стрічка-карка орденська малинова – <i>Catocala sponsa</i> (Linnaeus, 1767)	+ (рідкісний)							
142	Каптурниця пишна – <i>Cucullia magnifica</i> (Freyer, 1840)	+ (рідкісний)							
143	Каптурниця срібляста – <i>Cucullia argentina</i> (Fabricius, 1787)	+ (рідкісний)							
144	Каптурниця срібна – <i>Cucullia argentea</i> (Hufnagel, 1766)	+ (рідкісний)							
145	Совка сокиркова – <i>Periphanes delphinii</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)							
146	Пістрянка весела – <i>Zygaena laeta</i> (Hübner, 1790)	+ (зникаючий)							
147	Пахіцефус степовий – <i>Pachycephus cruentatus</i> (Eversmann, 1847)	+ (зникаючий)							
148	Архірилея чорна – <i>Archirillea inopinata</i> Silvestri, 1920	+ (рідкісний)							
149	Сколія-гігант – <i>Megascolia maculata</i> (Drury, 1773)	+ (неоцінений)							
150	Дисцелія зональна – <i>Discoelius zonalis</i> (Panzer, 1801)	+ (рідкісний)							
151	Аноплій самарський – <i>Anoplius samariensis</i> (Pallas, 1771)	+ (рідкісний)							
152	Амофіла сарептська – <i>Ammophila</i>	+ (рідкісний)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>sareptana</i> Kohl, 1884								
153	Церцеріс горбкуватий – <i>Cerceris tuberculata</i> (Villers, 1787)	+ (рідкісний)							
154	Стіз двокрапковий – <i>Stizus bipunctatus</i> (F. Smith, 1856)	+ (рідкісний)							
155	Стіз смугастий – <i>Stizus fasciatus</i> (Fabricius, 1781)	+ (рідкісний)							
156	Стізод тризубий – <i>Stizoides tridentatus</i> (Fabricius 1775)	+ (рідкісний)							
157	Сфекс рудуватий – <i>Sphex funerarius</i> Gussakovskij, 1934	+ (неоцінений)							
158	Ляпра анафемська – <i>Larra anathema</i> (Rossi, 1790)	+ (неоцінений)							
159	Мелітурга булавовуса – <i>Melitturga clavicornis</i> (Latreille, 1806)	+ (вразливий)							
160	Дазипода шипоносна – <i>Dasypoda spinigera</i> Kohl, 1905	+ (рідкісний)							
161	Бджола-тесляр звичайна – <i>Xylocopa valga</i> Gerstaecker, 1872	+ (рідкісний)							
162	Бджола-тесляр фіолетова – <i>Xylocopa violacea</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
163	Бджола-тесляр райдужна – <i>Xylocopa iris</i> (Christ, 1791)	+ (зникаючий)							
164	Джміль моховий – <i>Bombus muscorum</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
165	Джміль пахучий – <i>Bombus fragrans</i> (Pallas, 1771)	+ (зникаючий)							
166	Джміль глинистий – <i>Bombus argillaceus</i>	+ (вразливий)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Smith, 1854								
167	Джміль лезус – <i>Bombus laesus</i> Morawitz, 1875	+ (вразливий)							
168	Джміль оперезаний – <i>Bombus zonatus</i> Smith, 1854	+ (рідкісний)							
169	Ліометопум звичайний – <i>Liometopum microcephalum</i> (Panzer, 1798)	+ (рідкісний)							
170	Ктир гігантський – <i>Satanas gigas</i> Eversmann, 1855	+ (вразливий)							
171	Ктир шершенеподібний – <i>Asilus crabroniformis</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
172	<i>Calyptraea chinensis</i> (Linnaeus, 1758)	–							
173	Турикаспія лінкта – <i>Turricaspia lincta</i> Milashevich, 1908	+ (рідкісний)							
174	<i>Turricaspia triton</i> (Eichwald, 1838)	–							
175	<i>Turricaspia variabilis</i> (Eichwald, 1838)	–							
176	<i>Euxinipyrgula grigorievi</i> (Alexenko et Starobogatov, 1987)	–							
177	<i>Ovatella myosotis</i> (Draparnaud, 1801)	–							
178	<i>Anisus strauchianus</i> (Clessin, 1886)	–							
179	<i>Lymnaea glutinosa</i> (Muller, 1774)	–							
180	<i>Aplexa hypnorum</i> (Linnaeus, 1758)	–							
181	<i>Euomphalia strigella</i> (Draparnaud, 1801)	–							
182	<i>Helix lutescens</i> (Rossmässler, 1837)	–							
183	Устриця їстівна – <i>Ostrea edulis</i> Linnaeus, 1758	+ (вразливий)							
184	Гіпаніс левіускула – <i>Hypanis laeviuscula</i> (Milachevitch, 1916)	+ (вразливий)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
185	Гіпаніс складчастий – <i>Hypanis plicata</i> (Milashevitch, 1916)	+							
186	<i>Plagiocardium simile</i> (Milachevitch, 1909)	–							
187	<i>Neopisidium moitesserianum</i> (Paladilhe, 1866)	–							
188	<i>Galactella lactea</i> (Linnaeus, 1758)	–							
189	<i>Unio crassus</i> Philipsson in Retzius, 1788	–							
190	Мінога українська – <i>Eudontomyzon mariae</i> Berg, 1931	+						+	+
191	Осетер шип – <i>Acipenser nudi-ventris</i> Lovetzky, 1828	+		+				+	+
192	Стерлядь прісноводна – <i>Acipenser ruthenus</i> Linnaeus, 1758	+	+	+				+	+
193	Осетер атлантичний – <i>Acipenser sturio</i> Linnaeus, 1758	+		+				+	+
194	Осетер російський – <i>Acipenser gueldenstaedti</i> Brandt et Ratzeburg, 1833	+	+	+				+	+
195	Севрюга звичайна – <i>Acipenser stellatus</i> Pallas, 1771	+	+	+				+	+
196	Білуга звичайна – <i>Huso huso</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+				+	+
197	Ялець звичайний – <i>Leuciscus leuciscus</i> (Linnaeus, 1758)	+						+	+
198	Вирезуб причорноморський – <i>Rutilus frisii</i> (Nordmann, 1840)	+	+					-	+
199	Бистрянкa російська – <i>Alburnoides rossicus</i> Berg, 1924	+	+					+	+
200	Шемая чорноморська – <i>Alburnus</i>	+	+					+	+

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Європейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>sarmaticus</i> Freyhot et Kottelat, 2007								
201	Марена звичайна – <i>Barbus barbus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+	+
202	Марена дніпровська – <i>Barbus borysphenicus</i> Dybowski, 1862	+ (зникаючий)						+	
203	Карась звичайний, карась золотий – <i>Carassius carassius</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+	+
204	Умбра звичайна – <i>Umbra krameri</i> Walbaum, 1792	+ (рідкісний)	+					+	
205	Лосось чорноморський – <i>Salmo labrax</i> Pallas, 1814	+ (зникаючий)						+	+
206	Лосось дунайський, головатиця – <i>Hucho hucho</i> Linnaeus, 1758	+ (зникаючий)	+					+	+
207	Минь річковий – <i>Lota lota</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)							
208	Кефаль рамада – <i>Liza ramada</i> (Risso, 1827)	+ (рідкісний)							
209	Морський чорт європейський – <i>Lophius piscatorius</i> Linnaeus, 1758	+ (вразливий)							
210	Зеус звичайний – <i>Zeus faber</i> Linnaeus, 1758	+ (рідкісний)							
211	Морська голка товсторила – <i>Syngnathus variegatus</i> Pallas, 1814	+ (вразливий)							
212	Морська голка тонкорила – <i>Syngnathus tenuirostris</i> Rathke, 1837	+ (вразливий)							
213	Морський коник довгорилий – <i>Hippocampus guttulatus</i> Cuvier, 1829	+ (вразливий)	+	+					+
214	Тригла жовта – <i>Chelidonichthys lucerna</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
215	Лаврак європейський – <i>Dicentrarchus labrax</i> (Linnaeus, 1758)	+ (неоцінений)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
216	Кам'яний окунь зебра – <i>Serranus scriba</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
217	Судак морський – <i>Sander marinus</i> (Cuvier, 1828)	+ (зникаючий)						+	+
218	Судак волзький, берш – <i>Sander volgensis</i> (Gmelin, 1789)	+ (зникаючий)	+					+	+
219	Чоп звичайний – <i>Zingel zingel</i> (Linnaeus, 1766)	+ (рідкісний)	+					+	+
220	Чоп малий – <i>Zingel streber</i> (Siebold, 1863)	+ (рідкісний)	+					+	+
221	Перкарина чорноморська – <i>Percarina demidoffii</i> Nordmann, 1840	+ (рідкісний)						-	
222	Йорж Балона – <i>Gymnocephalus baloni</i> Holcik et Hensel, 1974	+ (неоцінений)	+					+	+
223	Йорж носар – <i>Gymnocephalus acerinus</i> (Guldenstadt, 1774)	+ (зникаючий)						-	+
224	Йорж смугастий – <i>Gymnocephalus schraester</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)	+					+	+
225	Пагель червоний – <i>Pagellus erythrinus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (недостатньо відомий)							
226	Горбань темний – <i>Sciaena umbra</i> Linnaeus, 1758	+ (рідкісний)	+						
227	Умбріна світла, горбань світлий – <i>Umbrina cirrosa</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)	+						
228	Гребінчастий губань золотистий – <i>Ctenolabrus rupestris</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)							
229	Риба-присосок європейська – <i>Lepadogaster lepadogaster</i> (Bonnaterre, 1788)	+ (рідкісний)							
230	Риба-присосок товсторила - <i>Lepadogaster candollei</i> Risso, 1810	+ (рідкісний)							

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
231	Короткопера риба-присосок двоплямиста – <i>Diplecogaster bimaculatus</i> (Bonnaterre, 1788)	+	(рідкісний)						
232	Піскара сіра – <i>Callionymus risso</i> Lesueur, 1814	+	(рідкісний)						
233	Піскара бура – <i>Callionymus pusillus</i> Delaroche, 1809	+	(рідкісний)						
234	Бичок паганель – <i>Gobius paganellus</i> Linnaeus, 1758	+	(рідкісний)						
235	Бичок Букчича – <i>Gobius bucchichi</i> Steindachner, 1870	+	(рідкісний)						
236	Бичок-каспіосома каспійський – <i>Caspiosoma caspium</i> (Kessler, 1877)	+	(рідкісний)						
237	Бичок-пуголоволочок Браунера – <i>Benthophiloides brauneri</i> Beling et Iljin, 1927	+	(рідкісний)						+
238	Бичок-пуголовок зірчастий – <i>Benthophilus stellatus</i> (Sauvage, 1874)	+	(рідкісний)						
239	Тритон дунайський – <i>Triturus dobrogicus</i> (Kiritzescu, 1903)	+	(вразливий)					+	(NT)
240	Тритон звичайний – <i>Lissotriton vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	–						+	(LC)
241	Ропуха сіра або звичайна – <i>Bufo bufo</i> (Linnaeus, 1758)	–						+	(LC)
242	Кумка червоночерева – <i>Bombina bombina</i> (Linnaeus, 1761)	–						+	(LC)
243	Квакша звичайна – <i>Hyla arborea</i> (Linnaeus, 1758)	–						+	(LC)
244	Часничниця звичайна – <i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768)	–						+	(LC)
245	Жаба гостроморда – <i>Rana arvalis</i> Nilsson,	–						+	(LC)

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1842								
246	Ящурка різнобарвна – <i>Eremias arguta</i> Pallas, 1773	–						+ (NT)	
247	Ящірка кримська – <i>Podarcis taurica</i> (Pallas 1814)	–						+ (LC)	
248	Ящірка зелена – <i>Lacerta viridis</i> (Laurenti, 1768)	+ (вразливий)						+ (LC)	
249	Мідянка звичайна – <i>Coronella austriaca</i> Laurenti, 1768	+ (вразливий)						+ (LC)	
250	Полоз жовточеревий, каспійський – <i>Hierophis caspius</i> (Gmelin, 1789)	+ (вразливий)						+ (LC)	
251	Полоз сарматський, палласів – <i>Elaphe sauromates</i> (Pallas, 1814)	+ (вразливий)						+ (LC)	
252	Полоз лісовий, ескулапів – <i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768)	+ (зникаючий)						+ (LC)	
253	Гадюка Нікольського – <i>Vipera nikolskii</i> Vedmederja, Grubant et Rudaeva, 1986	+ (рідкісний)						+ (LC)	
254	Пелікан кучерявий – <i>Pelecanus crispus</i> (Bruch, 1832)	+ (зникаючий)			+	+		+ (VU)	
255	Баклан малий – <i>Phalacrocorax pygmaeus</i> (Pallas, 1773)	+ (зникаючий)						+ R *	
256	Чапля жовта – <i>Ardeola ralloides</i> (Scopoli, 1769)	+ (рідкісний)				+			
257	Косар – <i>Platalea leucorodia</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
258	Коровайка – <i>Plegadis falcinellus</i> (Linnaeus, 1766)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
259	Лелека чорний – <i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus,	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1758)								
260	Казарка червоноголова – <i>Rufibrenta ruficollis</i> (Pallas, 1769)	+ (вразливий)						+ R *	
261	Лебідь-кликун – <i>Cygnus cygnus</i> (Linnaeus, 1758)	–			+	+		+ (LC)	
262	Огар – <i>Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
263	Галагаз – <i>Tadorna tadorna</i> (Linnaeus, 1758)	–			+	+		+ (LC)	
264	Нерозень – <i>Anas strepera</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
265	Шилохвіст – <i>Anas acuta</i> (Linnaeus, 1758)	–			+	+		+ (LC)	
266	Широконоска – <i>Anas clypeata</i> (Linnaeus, 1758)	–						+ (LC)	
267	Чернь червонодзьоба – <i>Netta rufina</i> (Pallas, 1773)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
268	Чернь білоока – <i>Aythya nyroca</i> (Guldenstadt, 1770)	+ (вразливий)			+	+		+ (NT)	
269	Гоголь – <i>Bucephala clangula</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
270	Крех середній – <i>Mergus serrator</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
271	Скопа – <i>Pandion haliaeetus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)							
272	Шуліка чорний – <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	+ (вразливий)						+ (LC)	
273	Лунь польовий – <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
274	Лунь степовий – <i>Circus macrourus</i> (S.G.Gmelin, 1771)	+ (зникаючий)						+ (NT)	
275	Лунь лучний – <i>Circus pygargus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
276	Підорлик великий – <i>Aquila clanga</i> (Pallas, 1811)	+ (рідкісний)						+ (VU)	
277	Могильник – <i>Aquila heliaca</i> (Savigny, 1809)	+ (рідкісний)							
278	Орлан-білохвіст – <i>Haliaetus albicilla</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)						+ R	
279	Балабан – <i>Falco cherrug</i> (Gray, 1834)	+ (вразливий)						+ (EN)	
280	Сапсан – <i>Falco peregrinus</i> (Tunstall, 1771)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
281	Боривітер степовий – <i>Falco naumanni</i> (Fleischer, 1818)	+ (зникаючий)						+ (VU)	
282	Журавель сірий – <i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
283	Журавель степовий – <i>Anthropoides virgo</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
284	Деркач – <i>Crex crex</i> (Linnaeus, 1758)	–			+	+		+ (NT)	
285	Дрохва – <i>Otis tarda</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)						+ (VU)	
286	Хохітва – <i>Tetrax tetrax</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)						+ (NT)	
287	Лежень – <i>Burhinus oedichnemus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (неоцінений)						+ (LC)	
288	Кулик-сорока – <i>Haematopus ostralegus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)				+		+ (LC)	
289	Пісочник великий – <i>Charadrius hiaticula</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
290	Пісочник малий – <i>Charadrius dubius</i> (Scopoli, 1786)	–			+	+		+ (LC)	
291	Пісочник морський – <i>Charadrius alexandrinus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
292	Кулик-довгоніг – <i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
293	Чоботар – <i>Recurvirostra avosetta</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
294	Коловодник ставковий – <i>Tringa stagnatilis</i> (Bechstein, 1803)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
295	Баранець великий – <i>Gallinago media</i> (Latham, 1787)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
296	Кульон тонкодзьобий – <i>Numenius tenuirostris</i> (Vieillot, 1817)	+ (зникаючий)			+	+		+ (CR)	
297	Кульон великий – <i>Numenius arquata</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
298	Кульон середній – <i>Numenius phaeopus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
299	Дерихвіст лучний – <i>Glareola pratincola</i> (Linnaeus, 1766)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
300	Дерихвіст степовий – <i>Glareola nordmani</i> (Nordmann, 1842)	+ (зникаючий)			+	+			
301	Чорноголовий реготун – <i>Larus ichthyaethus</i> (Pallas)	+ (зникаючий)			+	+		+ (LC)	
302	Крячок чорнодзьобий – <i>Gelochelidon nilotica</i> (Gmelin, 1789)	–			+	+		+ (LC)	
303	Крячок каспійський – <i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas, 1770)	+ (вразливий)			+	+		+ (LC)	
304	Крячок малий – <i>Sterna albifrons</i> (Pallas, 1764)	+ (рідкісний)			+	+		+ (LC)	
305	Голуб-синяк – <i>Columba oenas</i> (Linnaeus, 1758), LC	+ (вразливий)						+ (LC)	
306	Пугач – <i>Bubo bubo</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
307	Сова болотяна – <i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)	+ (рідкісний)						+ (LC)	

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
308	Совка – <i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
309	Сипуха – <i>Tyto alba</i> (Scopoli, 1769)	+ (зникаючий)						+ (LC)	
310	Жовна зелена – <i>Picus viridis</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)						+ (LC)	
311	Жайворонок малий – <i>Calandrella cinerea</i> (Gmelin, 1789)	–						+ (LC)	
312	Сорокопуд червоноголовий – <i>Lanius senator</i> (Linnaeus, 1758), LC	+ (рідкісний)						+ (LC)	
313	Сорокопуд сірий – <i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758), LC	+ (рідкісний)						+ (LC)	
314	Шпак рожевий – <i>Sturnus roseus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
315	Золотомушка жовточуба – <i>Regulus regulus</i> (Linnaeus, 1758)	–						+ (LR/LC)	
316	Скеляр строкатий – <i>Monticola saxatilis</i> (Linnaeus, 1766)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
317	Синиця біла – <i>Parus cyanus</i> (Pallas, 1770)	+ (рідкісний)						+ (LC)	
318	Вівсянка чорноголова – <i>Emberiza melanocephala</i> Scopoli, 1769	+ (рідкісний)						+ (LC)	
319	Кутора мала – <i>Neomys anomalus</i> (Cabrera, 1907)	+ (рідкісний)	+					+ (LC)	+
320	Нічниця гостровуха – <i>Myotis blythii</i> (Tomes, 1857)	+ (вразливий)	+				+	+ (NT)	
321	Нічниця Наттерера – <i>Myotis nattereri</i> (Kuhl, 1817)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
322	Нічниця вусата – <i>Myotis mystacinus</i> (Kuhl, 1817)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
323	Нічниця водяна – <i>Myotis daubentonii</i> (Kuhl, 1817)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Європейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
324	Вухань звичайний – <i>Plecotus auritus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
325	Вухань австрійський – <i>Plecotus austriacus</i> (Fischer, 1829)	+ (рідкісний)	+				+	+ (LC)	+
326	Вечірниця руда – <i>Nyctalus noctula</i> (Schreber, 1774)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
327	Вечірниця велетенська – <i>Nyctalus lasiopterus</i> (Schreber, 1780)	+ (зникаючий)	+				+	+ (DD)	+
328	Нетопир звичайний – <i>Pipistrellus pipistrellus</i> (Schreber, 1774)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
329	Нетопир середземноморський – <i>Pipistrellus kuhlii</i> (Kuhl, 1819)	+ (вразливий)	+				+	+ (LC)	+
330	Ховрах одеський – <i>Spermophilus odessanus</i> Nordmann, 1840	+ (неоцінений)						+ (NT)	+
331	Хом'як звичайний – <i>Cricetus cricetus</i> (Linnaeus, 1758)	+ (неоцінений)	+					+ (LC)	+
332	Хом'ячок сірий – <i>Cricetulus migratorius</i> (Pallas, 1773)	+ (недостатньо відомий)						+ (LC)	+
333	Горностай – <i>Mustela erminea</i> (Linnaeus, 1758)	+ (неоцінений)	+					+ (LC)	+
334	Норка європейська – <i>Mustela lutreola</i> Linnaeus, 1758	+ (зникаючий)	+					+ (EN)	+
335	Тхір степовий – <i>Mustela eversmanni</i> Lesson, 1827	+ (зникаючий)	+					+ (LC)	+
336	Тхір лісовий – <i>Mustela putorius</i> Linnaeus, 1758	+ (неоцінений)	+					+ (LC)	+
337	Видра річкова – <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758	+ (неоцінений)	+					+ (NT)	+
338	Кіт лісовий – <i>Felis sylvestris</i> Schreber, 1777	+ (вразливий)	+	+				+ (LC)	+
339	Афаліна – <i>Tursiops truncatus</i> (Montagu,	+ (рідкісний)	+	+				+ (DD)	+

№	Назва таксону	Червона книга України	Берн-ська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EURO-BATS	Євро-пейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1821)								
340	Дельфін звичайний (білобочка) – <i>Delphinus delphis</i> Linnaeus, 1758	+ (неоцінений)	+	+				+ (DD)	+
341	Морська свиня (азовка) – <i>Phocoena phocoena</i> (Linnaeus, 1758)	+ (вразливий)	+					+ (VU)	+
Усього		244	38	10	31	33	10	156	46

Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд області (далі – ПЗФ) має в своєму складі 131 територію та об'єкт, загальна площа яких, становить 166 978,4471 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 5,01 %.

За категоріями об'єкти ПЗФ Одеської області представлені наступним чином: 1 біосферний заповідник (Дунайський біосферний заповідник НАН України), 3 національних природних парки (далі – НПП) (Нижньодністровський, «Тузловські лимани», «Куяльницький»), 1 зоопарк, 1 ботанічний сад, 2 регіональних ландшафтних парки (далі – РЛП) («Ізмаїльські острови», «Тилігульський»), 45 заказників, 25 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 49 пам'яток природи і 4 заповідних урочища.

1.	"Петрівський"	загально - зоологіч ні		340,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада, Красносільське лісництво кв. 1-5, урочище "Петрівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500
2.	"Острів Зміїний"			232,00	Ізмаїльський район, о. Зміїний	Одеське обласне комунальне підприємство «Острівне»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
	Разом:			572,00			
1.	"Савранський ліс"	ланд- шафтні		8397,00	Подільський район, Савранське лісництво, кв. 1-40, Слюсарівське лісництво, кв.1-3, 5-16, 19-71, Осичанське лісництво, кв.1-34	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанови Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500, від 07.01.1985 №5
2.	"Озеро Картал"			2141,20	Ізмаїльський район, Ренійська міська територіальна громада за межами сіл Орлівка та Новосільське	Ренійська міська рада	Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019
3.	"Озеро Кагул"			1411,00	Ізмаїльський район, Ренійська міська територіальна громада, за межами сіл Орлівка, Нагірне та міста Рені	Ренійська міська рада	Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019
	Разом:			11949,20			

1.	"Коса стрілка"	орніто-логічні		394,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада, біля с. Курісове (Петрівка), Петрівський державний аграрний технікум	Петрівський державний аграрний технікум	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500, від 07.01.1985 №5
	Разом:			394,00			
1.	"Дальницький"	ботанічні		1204,00	Одеський район, Великодолинське лісництво кв. 1-15, урочище «Дальницьке»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500
2.	"Староманзирський"			227,00	Болградський район, Бородінська селищна територіальна громада, Бородинське лісництво, кв.1-2, урочище «Старий Манзир» та територія біля. Лісне "Аксакал"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 №500 , Указ Президента України від 02.01.2022 №6/2022
3.	"Долинський"			815,00	Подільський район, Долинське лісництво кв. 24-30, 35-45, 47-51, 53-59, 61, урочище «Глибокий яр»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
4.	"Павлівський"			403,00	Роздільнянський район, Павлівське лісництво кв. 50-58, урочище «Соша»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Указ Президента України від 09.12.1998 №1341/98
	Разом:			2649,00			
	Разом по заказчикам:			15 564,2			
		Пам'ятки природи					

1.	"Михайлопільський яр"	ботанічна		5,50	Березівський район, Коноплянська сільська територіальна громада, біля села Михайлопіль	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»**	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 21.03.1984 №139
2.	Одеські катакомби	геологічна		4,67	м. Одеса, вул. Картамишівська, 27/29	Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова	Розпорядження Ради Міністрів Української РСР від 07.08.1963 №1180-Р
	Разом:			10,17			
		Ботанічні сади					
1.	Ботанічний сад ОНУ			16,00	м. Одеса, Французький бульвар, 48/50, 87	Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 22.07.1983 №311
	Разом:			16,00			
		Зоологічні парки					
1.	Одеський зоологічний парк			6,50	м. Одеса, Новоціпний ряд, 25	Одеська міська рада	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 22.07.1983 №311
	Разом:			6,50			
		Парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва					
1.	"Кардамичівський"			49,00	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Новоселівська сільська рада), Великомихайлівське лісництво, кв. 75, урочище Кардамичево	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 29.01.1960 №105
	Разом:			49,00			

	Всього загальнодержавного значення			19 об'єктів 127 170,7567 га			
		Території та об'єкти ПЗФ місцевого значення					
		Регіональні ландшафтні парки					
1.	"Ізмаїльські острови"			1366,00	Ізмаїльський район, острови дельти Кілійського гирла р. Дунай: Татару, Великий Даллер, Малий Даллер	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
2.	"Тилігульський"			13954,00	Березівський та Одеський райони	Одеська обласна рада	Рішення Одеської обласної ради від 25.11.1997 №176-XXII
	Разом:			15320,00			
		Заказники					
1.	"Верхній ліс"	ланд-шафтні		380,00	Березівський район, Іванівська селищна територіальна громада (Северинівська сільська рада), Северинівське лісництво, кв. 9-17	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	"Заводовський"			93,00	Березівський район, Раухівська селищна територіальна громада (Заводівська сільська рада), Березівське лісництво, кв. 3-5, урочище "Заводовка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493

3.	"Фрасино"			421,00	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Стоянівська і Комарівська сільські ради), на відстані 20 км від смт. Великомихайлівка, Великомихайлівське лісництво, кв. 1-8, урочище "Фрасино"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
4.	"Діброва болотного дуба"			21,40	Одеський район, Ясківська сільська територіальна громада (Троїцька сільська рада), Біляївське лісництво, кв. 9, д. 22, 26, 29, 32, 34, 35	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	"Шептереди"			1016,00	Роздільнянський район, Захарівська (Йосипівська) сільська рада, Павлівське лісництво кв. 23-42, урочище «Шептереди»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1978 №742, від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
6.	"Діброва Могилевська"			45,00	Болградський район, Бородінська селищна територіальна громада (Лісненська сільська рада), Бородинське лісництво, кв.3, урочище «Могилевське»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

7.	"Осинівський"			531,00	Березівський район, Ширяївська селищна територіальна громада (Осинівська сільська рада), Осинівське лісництво, кв. 13-20	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
8.	"Діброва Манзирська"			101,00	Болградський район, Бородинська селищна територіальна громада (Лісненська сільська рада), Бородинське лісництво, кв.4, урочище «Манзирське»	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
9.	"Лиманський"			65,00	Білгород- Дністровський район, Старокозацька сільська територіальна громада (Семенівська сільська рада), Старокозацьке лісництво, кв. 7-8	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
10.	"Березівський"			1534,00	Подільський район, Кодимська міська територіальна громада, Будейське лісництво, кв. 76-106, урочище "Березівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1040-V
11.	"Бендзарський ліс"			30,00	Подільський район, Балтська міська територіальна громада (Бендзарівська сільська рада), урочище "Бендзарський ліс"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI

12.	"Даничево"			354,00	Подільський район, Піщанська сільська територіальна громада (Піщанська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 47-51	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI
13.	Новомиколаївський			315,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада (Новомиколаївська сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI
14.	"Каїрівський"			150,00	Березівський район, Курісовська сільська територіальна громада (Каїрівська сільська рада), Красносільське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496- XXI
15.	"Тополине"			68,00	Болградський район, Болградське лісництво, кв. 28	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII
16.	"Виноградівка"			297,00	Болградський район, Болградське лісництво, кв. 25-27	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII
17.	"Лунг"			1452,85	Ізмаїльський район, Саф'янівська сільська територіальна громада (Старонекрасівська, Багатянська, Кислицька сільські ради)	Аграрний рибогосподарський кооператив "Придунайська нива"	Рішення Одеської обласної ради від 09.02.2001 №263-XXIII, від 29.12.2004 №551-IV
18.	"Лузанівський ліс"			116,6680	Одеський район, Фонтанська сільська територіальна громада (Крижанівська і Фонтанська сільські ради), Красносільське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 06.06.2008 №541-V

19.	"Баранівський ліс"			385,00	Ізмаїльський район, Ізмаїльська міська територіальна громада, м. Ізмаїл, Ізмаїльське лісництво, кв. 1-9 та 13- 17, урочище "Баранівка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №799-V, від 17.12.2021 №372-VIII
20.	"Чогодарівський"			46,65	Березівський район, Чогодарівська сільська громада, с. Чогодарівка	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №665-V
21.	"Тарутинський степ"			5200,00	Болградський район, Бородинська селищна територіальна громада (Веселодолинська сільська рада)	Бородінська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 26.04.2012 №445-VI
22.	"Селіванівський"			80,00	Подільський район, Ананьївська міська територіальна громада (Ананьївська Перша сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 09.11.2012 №631-VI
23	"Ряснопіль"			50,00	Березівський район, Новокальчевська сільська територіальна громада	Новокальчевська сільська рада, Державний навчальний заклад "Березівський професійний аграрний ліцей"	Рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 №374-VIII
24	"Схили до Лунга"			11,21	Ізмаїльський район, Саф'янівська сільська територіальна громада	Саф'янівська сільська рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII
25	"Коло глея"			45,00	Одеський район, Овідіопольська селищна територіальна громада	Овідіопольська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII
26	"Чигринська балка"			579,18	Березівський район, Раухівська селищна територіальна громада	Раухівська селищна рада	Рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII

	Разом:			13 387,9614			
1.	"Жовтневий"	ентомол огічні		15,00	Болградський район, Василівська сільська територіальна громада (Жовтнева сільська рада)	Василівська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682
2.	"Коритнівський"			25,00	Подільський район, Балтська міська громада, біля с. Коритне	Балтська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682
	Разом:			40,00			
1.	"Сосновий ліс"	лісовий		8,40	Подільський район, Слюсарівське лісництво, кв.74, д. 6,7,8,9	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
	Разом:			8,40			
1.	"Лісничівка"	ботанічн і		3176,00	Подільський район, Лісничівське лісництво, кв. 1-52	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	"Ліски"			107,00	Ізмаїльський район, Вилківська міська територіальна громада (Вилківська міська рада), Вилківське лісництво, кв. 7, д. 1-18	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1978 №742, від 01.10.1993 №496-XXI
3.	"Костянська балка"			28,00	Роздільнянський район, Роздільнянська міська територіальна громада (Кіровська сільська рада) і Одеський район, Дачненська сільська територіальна громада (Єгорівська сільська рада)	Роздільнянська міська рада, Дачненська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №666-V

4.	"Калинівський"			92,00	Одеський район, Візирська сільська територіальна громада (Калинівська сільська рада)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
5.	"Новопавлівський"			118,43	Березівський район, Старомаяківська сільська територіальна громада (Миколаївська сільська рада)	Старомаяківська сільська рада	Рішення Одеської обласної ради від 26.04.2012 №446-VI
	Разом:			3521,43			
1.	"Тилігульський пересип"	орніто- логічний		390,00	Одеський, Юженська міська територіальна громада (Сичавська сільська рада), пересип Тилігульського лиману і прилегла акваторія лиману й моря	Регіональний ландшафтний парк "Тилігульський"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
	Разом:			390,00			
	Разом по заказчикам:			16 712,398			
Пам'ятки природи							
1.	Джерело "Кішево"	гідро- логічні		0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада, с. Кам'яне	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
2.	Джерело "Гайдамацька криниця"			0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада (Савранська селищна рада), Осичанське лісництво, кв. 13, вид. 21	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

3.	Джерело "Огруд"			0,01	Подільський район, Савранська селищна територіальна громада (Дубинівська сільська рада), с. Дубинове	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
4.	Джерело "Канава"			0,20	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 30, діл. 11	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	Джерело "Слобідка"			0,20	Подільський район, Слобідське лісництво, урочище "Слобідка", кв. 34, вид. 13	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
6.	Джерело "Зустріч"			0,20	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 8, вид. 2	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
Разом:				0,63			
1.	"Гребеники"	геологіч на		0,30	Роздільнянський район, Великомихайлівська селищна територіальна громада (Гребениківська сільська рада)	Великомихайлівська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
Разом:				0,30			
1.	Діброва "Арцизька"	ботанічн і		2,00	Болградський район, Арцизька міська територіальна громада (Арцизька міська рада), Арцизьке лісництво, кв. 7, діл.6	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

2.	"Віковий дуб"			0,02	Подільський район, Піщанська сільська територіальна громада (Гербинська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 9, діл. 2	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
3.	"Перша діброва червоного дуба"			1,70	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 16, вид. 4	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
4.	"Діброва Лабушна"			0,60	Подільський район, Балтська міська територіальна громада (Козацька сільська рада), Лісничівське лісництво, кв. 65, діл. 15, урочище "Лабушне"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	"Друга діброва червоного дуба"			1,30	Подільський район, Кодимське лісництво, кв. 17, вид. 11	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
6.	"Віковий дуб"			0,15	м. Одеса, пров. Матросова, 1/3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
7.	"Пушкінський платан"			0,01	м. Одеса, Приморський бульвар, 1	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

8.	"Новоіванівський"			2,00	Болградський район, Арцизька міська територіальна громада, с. Новоіванівка, Новоіванівське лісництво	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
9.	"Суворовський"			1,00	м. Одеса, вул. Героїв оборони Одеси, 92-а	Благодійна організація "Школа ОР-CAMEAX"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
10.	"Акація біла"			0,015	м. Одеса, сквер ім. Старостіна	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
11.	"Акація біла"			0,02	м. Одеса, ріг вулиць Старопортофранківськ ої і Розкидайлівської	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
12.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, вул. Пастера, 13	Одеська національна наукова бібліотека	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
13.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, санаторій "Одеса"	Санаторій "Одеса"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
14.	"Гінкго більоба"			0,02	м. Одеса, сквер ім. Мечникова	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
15.	"Дуб білий"			0,02	м. Одеса, Обсерваторний пров., 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI

16.	"Суворовський"			0,20	м. Одеса, Фонтанська дорога, 25	Благодійний фонд "Дитяче село АСТР"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
17.	"Дуб звичайний"			0,04	м. Одеса, Обсерваторний пров., 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
18.	"Дуб звичайний"			0,02	м. Одеса, вул. Ясна, 4	ТОВ "Прімадом"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
19.	"Дуб звичайний"			0,02	м. Одеса, Фонтанська дорога, 30/32	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
20.	"Кедр річковий»"			0,02	м. Одеса, санаторій ім. В.П. Чкалова, Французький бульвар, 85	Державний заклад "Спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій імені В.П. Чкалова"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 № 493
21.	"Каштан кінський"			0,015	м. Одеса, вул. Гаванна, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
22.	"Каштан кінський"			0,01	м. Одеса, вул. Новосільського, 70	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
23.	"Липа американська"			0,02	м. Одеса, вул. Отрадна, 3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
24.	"Платан західний"			0,02	м. Одеса, сквер ім. Старостіна	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493

25.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Пале-Рояль	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
26.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Пале-Рояль	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №494
27.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, Сабанєєв міст, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234
28.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
29.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
30.	"Платан західний"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
31.	"Софора японська плакуча"			0,01	м. Одеса, сквер Оперного театру	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

32.	"Тис ягідний"			0,02	м. Одеса, Обсерваторний пров., 3	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
33.	"Тополя канадська"			0,015	м. Одеса, вул. Дюківська, 12	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
34.	"Тополя канадська"			0,02	м. Одеса, вул. Торгова, 17	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, від 02.10.1984 №493
35.	"Казковий"			0,6152	Подільський район, Куяльницька сільська територіальна громада, смт. Борщі, вул. Польова, 1	Борщівська загальноосвітня школа-садок №2 I-III ступенів	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1039-V
36.	"Тополя чорна"			0,20	м. Одеса, Шампанський пров. (напроти котельної)	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
37.	"Слюсарівський віковий дуб"			0,02	Подільський район, Слюсарівське лісництво, кв.36, вид. 4	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради від 23.02.2007 №183-V
38.	"Дуб Лемме"			0,011	м. Одеса, вул. Чорноморська, 6	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1042-V
39.	"Липа Лемме"			0,014	м. Одеса, вул. Чорноморська, 4	Комунальне підприємство "Міськзелентрест"	Рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1042-V
40.	"Груша адамівська"			0,01	Березівський район, Іванівська селищна територіальна громада, с. Адамівка	гр. Салоїд М.І.	Рішення Одеської обласної ради від 09.11.2012 №630-VI
	Разом:			10,2552			
	Разом по пам'яткам:			11,1852			
Парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва							
1.	Парк ім. Шевченко	Т.Г.		44,3597	м. Одеса, вул. Маразліївська, 1	Одеська міська рада Комунальне підприємство "Парки Одеси"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської

							обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2009 №860-V
2.	«Парк «Дюківський сад»			26,6653	м. Одеса, вул. Розкидайлівська, 56	Одеська міська рада ТОВ "Центр "Катюша"	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 29.05.2009 №860-V
3.	Савицький парк			19,326	м. Одеса, вул. Млинова, 32-б	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 № 667-VIII
4.	Парк "Міський сад"			1,86	м. Одеса, вул. Дерибасівська, 22	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
5.	Парк Лузанівка (колишній Парк ім. Котовського)			25,77	м. Одеса, Миколаївська дорога, 172-а	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI, зміни внесені рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 №667-VIII, рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 № 667-VIII
6.	Дендропарк "Перемоги"			48,9205	м. Одеса, просп. Шевченка, 14	Одеська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської

							обласної ради від 29.05.2015 №1370-VI
7.	Дендропарк "Студентський"			4,25	м. Одеса, вул. Левітана, 46-б	Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу Одеської національної академії харчових технологій	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 03.12.1983 №682, рішення Одеської обласної ради від 16.06.2017 №418-VII
8.	Парк санаторію ім. Чкалова			18,00	м. Одеса, Французький бульвар, 85	Державний заклад «Спеціалізований (спеціальний) санаторій імені В.П. Чкалова» Міністерства охорони здоров'я України	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
9.	Парк інституту ім. В.П. Філатова			6,0945	м. Одеса, Французький бульвар, 49/51	Державна установа "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова" Академії медичних наук України	Рішення Одеської обласної ради від 14.11.2008 №667-V
10.	Парк "Аркадія"			10,17	м. Одеса, Французький бульвар, 40	Державний заклад «Український медичний Центр реабілітації матері та дитини» Міністерства охорони здоров'я України	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, від 01.10.1993 №496-XXI
11.	Парк санаторію ім. Горького			8,28	м. Одеса, Фонтанська дорога, 165	Дочірнє підприємство "Клінічний санаторій ім. Горького" Закритого акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України "Укрпрофоздоровниця"	Рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №798-V
12.	Парк "Дністер"			10,00	Одеський район, Біляївська міська територіальна громада, м. Біляївка, водопровідна станція Дністер	Біляївська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
13.	Парк дитячого санаторію "Хаджибей"			32,60	Одеський (Біляївський) район, Нерубайська сільська територіальна громада с. Холодна	Державний заклад «Дитячий спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій «Хаджибей»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від

					Балка, дитячий санаторій "Хаджибей", к. 2		02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №800-V
14.	Болградський міський сад			19,10	Болградський район, Болградська міська територіальна громада, м. Болград, узбережжя озера Ялпуг	Болградська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, зміни внесено рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 №667-VIII
15.	"Міський сад"			1,50	Ізмаїльський район, Ізмаїльська міська територіальна громада, м. Ізмаїл, просп. Незалежності	Ізмаїльська міська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 20.03.2009 №802-V
16.	"Червоноармійський дендропарк"			55,00	Болградський район, Кубейська сільська територіальна громада с. Кубей (Червоноармійське)	Кубейська сільська рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 29.12.1979 №764, від 02.10.1984 №493
17.	"Валекруч-Негай"			936,00	Болградський район, Кубейська сільська територіальна громада с. Кубей (Червоноармійське)	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
18.	"Сергіївський"			18,00	Подільський (Котовський) район, Куяльницька сільська територіальна громада, Подільське (Котовське) лісництво, кв. 37-53, урочище "Валекруч-Негай"	Сергіївська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI
19.	"Коханівка"			260,00	Білгород-Дністровський район, Сергіївська селищна територіальна громада, смт. Сергіївка	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493

20.	"Ракуловський парк"			4,10	Подільський (Ананьївський) район, Ананьївська міська територіальна громада, біля с. Коханівка, Ананьївське лісництво, кв. 24-30, урочище "Посадка"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 28.03.1973 №125, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
21.	"Мар'їн гай"			48,00	Подільський (Балтський) район, Піщанська сільська територіальна громада (Шляхівська сільська рада), Піщанське лісництво, кв. 62, д. 14, урочище "Ракулянський парк"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
22.	"Гетманівський дендропарк"			2,40	Березівський (Миколаївський) район, Андрієво-Іванівська сільська територіальна громада, с. Андрієво-Іванівка, Андрієво-Іванівське лісництво, кв. 16, 18, урочище "Мар'їн гай"	Савранська селищна рада	Рішення виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих від 18.05.1972 №234, рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 02.10.1984 №493
23.	"Юннатський"			1,20	Подільський (Савранський) район, Савранська селищна територіальна громада (Савранська селищна рада), с. Гетьманівка	Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання	Розпорядження Одеської обласної ради від 02.06.1997 №18/Р-97
24.	"Дендропарк "Таїровський"			24,40	м. Одеса, вул. Тініста, 2, Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання	Таїровська селищна рада, ННЦ "Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова, ДП "Дослідне господарство "Таїровське"	Рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 №373-VIII

	Разом:	1625,996					
Заповідні урочища							
1.	"Чабанка"	1662,00			Подільський (Кодимський) район, Будейське лісництво, кв. 1-36	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493, рішення Одеської обласної ради від 24.02.2010 №1041-V
2.	"Байтали"	1753,00			Подільський (Ананьївський) район, Ананьївська міська територіальна громада, біля с. Жеребкове, Жеребківське лісництво, кв. 7-31, урочище "Байтали"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
3.	"Кішево"	2844,00			Подільський (Балтський) район, Піщанська сільська територіальна громада (Гербинська сільська рада), Піщанське лісництво, кв.1-46, урочище "Кішево"	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення виконкому Одеської обласної ради народних депутатів від 30.12.1980 №795, від 02.10.1984 №493
4.	"Дністровські плавні"	8377,00			Одеський (Біляївський та Білгород-Дністровський) район, Біляївське лісництво, кв. 20, 23-24, 26-31, землі запасу Одеського (Білгород-Дністровського) району	Філія «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»	Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI, рішення Одеської обласної ради від 02.12. 2022 №488-VIII
	Разом:	14 636					
	Всього місцевого значення	112 об'єктів 48 940,9726 га					
	Всього загальнодержавного та місцевого значення	131 об'єкт 176 111,7293 га					

На територіях та об'єктах ПЗФ охороняються більше 194 видів представників рослинного і 382 види тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

У північних районах заповідні території представляють переважно дубово-ясеневі і соснові ділянки лісу, паркові насадження колишніх панських маєтків, де ще збереглися історико-культурні об'єкти (парк «Гетьманівський» у смт. Гетьманівка).

На півдні - це гирлові ділянки найбільших рік України Дунаю і Дністра з їх своєрідним ландшафтом і унікальною острівною системою та мережа причорноморських лиманів (Тилігульський лиман, Тузловська група лиманів (Шагани-Алібей-Бурнас), водосховище Сасик, придунайські озера Кугурлуй і Картал). Ці території включені до світової мережі водно-болотних угідь міжнародного значення, первісні природні комплекси яких зберігаються в Дунайському біосферному заповіднику НАН України, Нижньодністровському НПП, НПП «Тузловські лимани», РЛП «Ізмайльські острови» і «Тилігульський», заказнику місцевого значення «Лунг».

На заповідних територіях дельти Дунаю зустрічаються 63 % птахів, зареєстрованих на території України та 42 види птахів, занесених до Червоної книги України і Європейського Червоного списку.

Відповідно до міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі у Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Рамсарської та Бернської конвенцій, Законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Департаментом проводилась робота щодо створення нових заповідних об'єктів. У 2024 році створено:

- ландшафтний заказник місцевого значення «Чигринська балка» площею 579,18 га на території Раухівської селищної ради Березівського району, рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Схили до Лунга» загальною площею 11,2134 га на території Саф'янівської сільської територіальної громади Ізмайльського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Коло глея» загальною площею 45 га на території Овідіопольської селищної територіальної громади Одеського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII.

У 2024 році до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України направлено проєкт створення НПП «Буджацький степ» площею 9 729,72 га на території Болградського району Одеської області для підготовки відповідного указу Президента.

Перелік цінних природних територій, що резервуються для створення нових або розширення існуючих об'єктів природно-заповідного фонду

Таблиця 47

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
Указ Президента України від 10.03.1994 №79/94 «Про резервування для наступного заповідання цінних природних територій»	Ялпуг	34000	Ізмаїльський район	-
	Катлабуг			
	Кугурлуй			
	Кагул			
	Китай			
Рішення Одеської обласної ради народних депутатів від 01.10.1993 №496-XXI «Про заходи по збереженню і розвитку природно-заповідного	Жеребково	30,0	Подільський район	-
	Мардарівський	200,0	Подільський район	-
	Онуфрієво	60,0	Подільський район	-
	Арцизький	25,0	Болградський район	-
	Главани	25,0	Болградський район	-
	Делени	25,0	Болградський район	-
	Долинівка	20,0	Болградський район	-
	Киргиз	100,0	Болградський район	-
	Павлівка	25,0	Болградський район	-
	Хомське	20,0	Болградський район	-

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
фонду області»	Молога	500,0	Білгород-Дністровський район	-
	Будацький	5000,0	Білгород-Дністровський район	-
	Озеро Путрино	1600,0	Одеський район	-
	Кучурганський	2000,0	Одеський район	-
	Березівський	25,0	Березівський район	-
	Демидове	500,0	Березівський район	-
	Залізничний	20,0	Березівський район	-
	Роздол	25,0	Березівський район	-
	Садове	20,0	Березівський район	-
	Тилігульські балки	100,0	Березівський район	-
	Катлабузькі плавні	6000,0	Ізмаїльський район	-
	Китай	3000,0	Ізмаїльський район	-
	Іллічівський	50,0	м. Чорноморськ	-
	Пожарня	100,0	Подільський район	-
	Новодофинівський	50,0	Одеський район	-
	Першотравневий	100,0	Одеський район	-
	Аджалик	700,0	Одеський район	-
	Лунча	50,0	Подільський район	-
	Мензаг	40,0	Подільський район	-
	Нестоїта	50,0	Подільський район	-
	Стражник	100,0	Подільський район	-
	Стримба	50,0	Подільський район	-
	Фросино	50,0	Подільський район	-
	Черешня	50,0	Подільський район	-
	Ягорлик	1200,0	Подільський район	-
	Любашівські балки	50,0	Подільський район	-

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
	Кодима Любашівський	400,0	Подільський район	-
	Тилігул Любашівський	300,0	Подільський район	-
	Ісаєво	50,0	Березівський район	-
	Великодолинська балка	125,0	Одеський район	-
	Грибівка	100,0	Одеський район	-
	Роксолани	200,0	Одеський район	-
	Сухий лиман	800,0	Одеський район	-
	Кучурган	100,0	Роздільнянський район	-
	Понятівка	50,0	Роздільнянський район	-
	Схили р.Свина	50,0	Роздільнянський район	-
	Бурдівка	500,0	Роздільнянський район	-
	Придунайські ліси	200,0	Ізмаїльський район	-
	Кучурганський	12000,0	Ізмаїльський район	-
	Острів Репіда	10000,0	Ізмаїльський район	-
	Кагул	2000,0	Ізмаїльський район	-
	Бородинський	50,0	Болградський район	-
	Новотарутинський перший	80,0	Болградський район	-
	Новотарутинський другий	80,0	Болградський район	-
	Петрівка	100,0	Болградський район	-
	Підгірне	100,0	Болградський район	-
	Дюльненський	50,0	Болградський район	-
	Когильник	200,0	Білгород-Дністровський район	-

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
	Кошарський	50,0	Роздільнянський район	-
	Добичева балка	100,0	Березівський район	-

Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами

В Одеській області створені потужності з оброблення небезпечних відходів. ТОВ «НВК «Укрекопром» та ТОВ «Утільвторпром» здійснюють господарську діяльність з управління небезпечними відходами на підставі отриманих ліцензій на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Всього експлуатується 1 демеркурізаційна установка та 2 комплекси по термічному знешкодженню небезпечних відходів ТОВ «НВК «Укрекопром» та 1 комплекс по термічному знешкодженню небезпечних відходів ТОВ «Утільвторпром». Але, існуючих потужностей недостатньо. Система збору та оброблення небезпечних відходів не розвинута в сільській місцевості.

На території Одеської області розташовані 556 місць розміщення побутових відходів, які експлуатуються з порушеннями вимог природоохоронного законодавства.

Системами вилучення та знешкодження біогазу оснащена тільки на Одеському міському звалищі ТПВ «Дальницькі кар'єри» балансоутримувачем якого є ТОВ «КЛІАР СІТІ», де побудована станція дегазації полігону, яка експлуатується ТОВ «КЛІАР ЕНЕРДЖІ», та здійснює збір та організований відвід (примусове вилучення) біогазу.

За даними звітності за формою 1-ТПВ обсяг зібраних та захоронених побутових відходів склав за 2021 рік - 503 718 т, за 2022 рік - 625 490 т, за 2023 рік - 830 226 т.

В Одеській області налічується 91 підприємство, які здійснюють операції з оброблення побутових відходів (збір, перевезення та захоронення на звалищах).

Стаціонарні пункти роздільного збирання відходів, сміттєперевантажувальні станції, сміттєсортувальні станції в Одеській області відсутні.

З метою формування та впровадження інфраструктури управління відходами 15 листопада 2023 року між Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, обласною державною адміністрацією та органами місцевого самоврядування підписано Меморандум щодо реалізації Національного проєкту будівництва заводів з управління відходами на території Одеської області з обранням 7 локацій.

В рамках угоди розпочато виконання заходів: підготовлено технічне завдання на виконання відповідного інвестиційного проєкту «Участь регіональних та місцевих органів влади в провадженні законодавства ЄС у сферах захисту навколишнього природного середовища в частині формування належної системи управління відходами та розвитку інфраструктурних проєктів в Одеській області» та направлено на розгляд членам робочої групи з питань розроблення Регіонального плану управління відходами в Одеській області до 2030 року, здійснено аналіз обсягів утворення на території області побутових відходів, прораховані оптимальні місця розміщення модулів з управління відходами та ведеться підготовка землепорядної документації для відведення земельних ділянок під їх розміщення.

За період воєнного стану в Україні внаслідок збройної агресії російської федерації на території області було пошкоджено/зруйновано 739 об'єктів житлової забудови, 17 об'єктів соціальної інфраструктури, 7 навчальних закладів, 18 об'єктів критичної інфраструктури та інші об'єкти. Обсяг утворених відходів від руйнування складає 138 485,24 т.

За наданою районними державними адміністраціями місцями тимчасового зберігання відходів руйнувань в області визначені частини існуючих звалищ побутових відходів, які не зайняті побутовими відходами. В Одеській області відсутні суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють оброблення відходів від руйнувань або будівельних відходів.

Динаміка основних показників поведінки з відходами I-IV класів небезпеки, тис. т (за формою статзвітності № 1-відходи)

Таблиця 54

№ з/п	Показники	2022	2023	2024
1	2	3	4	5
1	Утворено відходів I- IV класів небезпеки,	195,1	193,9	*

2	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	0,7	0,9	*
3	Утилізовано відходів I- IV класів небезпеки,	10,8	3,6	*
4	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	7,2	2,7	*
5	Спалено відходів I- IV класів небезпеки,	39,9	32,7	*
6	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	4,6	2,1	*
7	Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти відходів I- IV класів небезпеки,	480,9	513,6	*
8	в т. ч. відходів I-III класів небезпеки	0,0	0,0	*

Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки

Таблиця 56

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г – надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В - небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б – помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А – мало небезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Березівський район	-	-	138	17	-	-	-	-
	Білгород-Дністровський район	-	-	93	7	-	-	-	-
	Болградський район	-	-	74	4	-	-	-	-
	Ізмаїльський район	-	-	43	2	-	-	-	-
	Одеський район	-	-	35	11	-	-	-	-
	Подільський район	-	-	129	6	-	-	-	-
	Роздільнянський район	-	-	48	0	-	-	-	-
Усього				560	47				

Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ) (на 01.01.2025)

Таблиця 57

№ з/п	Назва адміністративно – територіальної одиниці (область, район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од
	2	3	4	5
1.	Березівський район	55	120	2
2.	Білгород-Дністровський район	0	84	5
3.	Болградський район	15	73	-
4.	Ізмаїльський район	0	47	7
5.	Одеський район	3	41	6
6.	Подільський район	32	117	2
7.	Роздільнянський район	7	48	4
Усього		112	530	26

Інфраструктура утилізації та оброблення відходів

Таблиця 58

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)*	Пункти приймання/збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на утилізацію, од., *	Пункти та установки централізованого знешкодження медичних відходів, од., *
1	2	3	4	5
Березівський район	-	-	-	-
Білгород-Дністровський район	-	-	3	-
Болградський район	-	-	-	-
Ізмаїльський район	3	-	7	4
Одеський район	-	-	4	1
Подільський район	-	-	-	-
Роздільнянський район	-	-	-	-
Усього	3	-	14	5

Радіаційна безпека

Експлуатація атомних електростанцій та пунктів захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ)

Таблиця 62

№ з/п	Назва одиниці адміністративно-територіальної одиниці (область, район), назва АЕС та підприємства	Кількість ядерних та радіаційно-небезпечних об'єктів (усього), од.	АЕС		Підприємства, що здійснюють захоронення радіоактивних відходів (РАВ)		
			кількість реакторів, од.	радіаційний фон в 30-ти км зоні АЕС, мкЗв/год	кількість ПЗРВ, од.	кількість РАВ, м³ загальна активність, Бк	радіаційний фон на території ПЗРВ, мкЗв/год
1	2	3	4	5	6	7	8
-	ДСП «Об'єднання «Радон», Одеська міжобласна філія	1	-	-	-	РРВ (рідкі радіоактивні відходи) 183 м³/ 9,48Е+10 Бк ВДІВ (відпрацьовані джерела іонізуючого випромінювання без біозахисту) 19529 од./4,10Е+13 Бк ТРВ (тверді радіоактивні відходи) у	0,09-5,25

						тому числі ДІВ у біозахисті 525,40 м ³ / 1,47E+16Бк	
	Одеська міжобласна філія ДСП «ОБ'ЄДНАНН Я «РАДОН»	1	-	-	1	-	< 0,3

Використання джерел іонізуючого випромінювання (ДІВ)

Таблиця 63

№ з/п	Власник ДІВ	Адреса власника ДІВ	Примітка
1	2	3	4
1.	ДП "Одеський регіональний центр стандартизації, метрології та сертифікації"	65014, Одеська обл., місто Одеса, вул. Чорноморська, будинок 10	-
2.	ПАТ "Підприємство по виробництву медичних виробів з полімерних матеріалів "ТЕМОПЛАСТ"	67700, Одеська обл., місто Білгород-Дністровський, вул. Маяковського, будинок 57	-
3.	КНП "Одеський регіональний клінічний протипухлий центр" Одеської обласної ради"	65055, Одеська обл., місто Одеса, вул. Нежданової, будинок 32	-
4.	КНП "Одеська обласна клінічна лікарня" Одеської обласної ради	65117, Одеська обл., місто Одеса, вул. Академіка Заболотного, будинок 26	-
5.	АТ "Одеський припортовий завод"	65481, Одеська обл., місто Южне, вул. Заводська, будинок 3	-
6.	Відокремлений підрозділ – Одеська митниця	65078, Одеська обл., місто Одеса, вул. Лип Івана та Юрія, будинок 21А	-

Корисні копалини

Інформація у сфері надрокористування

Система моніторингу геологічного середовища.

Відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1174, Держгеонадра серед іншого організовує і координує роботу з моніторингу мінерально-сировинної бази, геологічного середовища та підземних вод і відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля», від 13.06.2024 № 684 «Деякі питання функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем», від 13.06.2024 № 685 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу геологічного середовища» та від 19.09.2018 № 758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» і є суб'єктом державної системи моніторингу довкілля (зокрема

підземні води, масиви підземних вод). Зазначені роботи виконують регіональні геологічні підприємства та дочірні підприємства ПрАТ НАК «Надра України» на замовлення Держгеонадр. За результатами останньої інвентаризації по території Одеської області обліковується 36 спостережних пунктів державної мережі моніторингу підземних вод.

Демографічна ситуація

Оперативна чисельність наявного населення на 01.01.2025 становила 2 495 900 осіб.

В умовах російського воєнного вторгнення в Україну Одеська область продовжує приймати внутрішньо переміщених осіб.

Всього на обліку з 2014 року по сьогоднішній день перебувають 220 698 внутрішньо переміщених осіб, в тому числі 49 400 дітей. З початку повномасштабного вторгнення до Одеської області перемістилося 180 336 осіб з яких 41 226 дітей.

Державну допомогу сьогодні отримують понад 50 тисяч осіб.

На 01.10.2025 в наявних місцях компактного поселення проживає 475 внутрішньо переміщених осіб.

Продовжується робота щодо забезпечення додаткових місць для розміщення ВПО, відкриття нових та дообладнання існуючих МТП.

В області створено Координаційні центри підтримки цивільного населення при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 83 територіальних громадах.

Також в області створено ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 43 територіальних громадах.

На 01.10.2025 в Одеській області за даними Єдиного державного реєстру ветеранів зареєстровано 68 944 особи з них: 72 029 учасників бойових дій; 7 393 особи з інвалідністю внаслідок війни; 6 543 члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; 2 651 член сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України; 5 осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; 4 957 учасників війни.

Стан здоров'я населення.

За останні роки відбулося оновлення мережі лікувально-профілактичних закладів Одеської області. На 01.10.2024 загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 150. З них:

- першого рівня надання медичної допомоги – 64 заклади, серед яких 51 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 307 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини та 289 фельдшерсько-акушерських пунктів та фельдшерських пунктів;

- другого рівня – 51 заклад серед яких центральні, багатопрофільні, міські та районні лікарні;

- третього рівня – 15 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування, з яких:

- 1 диспансер;

- 4 центрів;

- 1 станція переливання крові;

- 3 спеціалізованих будинки дитини;

- 2 психіатричні лікарні;

- 1 багатопрофільний шпиталь ветеранів;

- 3 лікарні (дитяча, обласна клінічна, обласний клінічний медичний центр).

Інші заклади – 20 закладів (санаторії, заклади МОЗ України, навчальні заклади).

Надають медичну допомогу 7 678 лікарів, 10 685 фізичних осіб середнього медичного персоналу, 6 488 молодшого медичного персоналу.

Екстрену медичну допомогу в області надають 186 бригад екстреної медичної допомоги КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради.

Воєнний стан формує нові пріоритетні виклики в сфері охорони здоров'я, пов'язані, як з новими видами тілесних ушкоджень, появою мінно-вибухових травм, вогнепальних поранень та контузій, колосальним навантаженням психологічного характеру в умовах гострого дефіциту кадрового потенціалу та збільшення потреб населення у психологічній підтримці, реабілітації та соціальному супроводі.

У контексті медичної підтримки одним з пріоритетів протягом останніх двох років стала медична реабілітація. Протягом найближчого часу найбільш потрібними будуть санаторно-курортне лікування, протезування, лікування складних травм/хвороб за кордоном, лікування акубаротравми (контузії) та ПТСР, психологічна реабілітація не лише осіб, що безпосередньо постраждали від повномасштабної агресії російської федерації проти України, а й членів їх родин. Для забезпечення населення якісною реабілітаційною допомогою у надкластерних та майже всіх кластерних закладах функціонують реабілітаційні відділення.

В рамках реформування системи МСЕК в закладах охорони здоров'я створено і функціонують 62 експертних команди з оцінки повсякденного функціонування особи.

Протягом 9 місяців 2025 року зареєстровано зниження рівня захворювання на туберкульоз на 9,5% в порівнянні з аналогічним періодом 2024 року, показник захворюваності на туберкульоз склав 56,03% на 100 тис. населення.

Підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, зокрема туберкульозу, ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів проводиться на постійній основі шляхом виступів фахівців в медіа та висвітлення інформації на інтернет-ресурсах спеціалізованих закладів охорони здоров'я, Центру контролю та профілактики хвороб.

З метою створення імунного прошарку населення проводяться заходи з активного пропагування необхідності проведення планової імунопрофілактики для дитячого та дорослого населення. Нажаль, нестабільне забезпечення імунобіологічними препаратами (зокрема живої вакцини для профілактики поліомієліту) негативно впливає на рівень виконання плану профілактичних щеплень.

Стан здоров'я населення Одеської області значною мірою залежав не лише від медичних факторів, а й від екологічних умов, що формують якість життя людей.

Високий рівень захворюваності на інфекційні хвороби, такі як туберкульоз, грип та кишкові інфекції, свідчить про значні виклики у сфері охорони здоров'я. Особливо гострою є проблема ко-інфекції ТБ/ВІЛ, яка залишається однією з найпоширеніших у регіоні.

Важливу роль у погіршенні здоров'я населення відіграє забруднення навколишнього середовища. Атмосферне повітря містить велику кількість шкідливих речовин через викиди промислових підприємств та велику кількість транспорту, що призводить до зростання захворювань дихальної системи та серцево-судинних хвороб. Водні ресурси, особливо річка Дністер, яка забезпечує водопостачання для значної частини області, страждають від забруднення промисловими та побутовими стоками. Це підвищує ризик поширення кишкових інфекцій та інших захворювань, пов'язаних із якістю води. Не менш серйозною проблемою є виснаження ґрунтів, яке впливає на сільське господарство та якість харчових продуктів. Порушення сівозміни, використання хімічних добрив та забруднення земель негативно позначаються на здоров'ї мешканців області. До цього додається проблема сміттєзвалищ та неналежного поводження з відходами, що спричиняє додаткове забруднення повітря, води та ґрунтів. Ситуацію ускладнюють наслідки війни, зокрема підлив Каховської ГЕС, що спричинив

масштабну екологічну катастрофу. Забруднення водойм і ґрунтів, збільшення кількості токсичних речовин у довкіллі можуть мати довготривалі наслідки для здоров'я людей.

З метою реалізації заходів Програми заплановано будівництво, розширення та реконструкцію об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» з врахуванням правового режиму воєнного стану підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності:

Відповідно до частини першої ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

У результаті реалізації заходів Програми можна очікувати такі результати:

- пропаганда та впровадження у виробництво досягнень науки і передового досвіду, сучасних технологій;
- збереження родючості ґрунтів;
- збільшення площ органічних сільськогосподарських земель, нарощування обсягів виробництва органічної продукції;
- підвищення безпеки руху під час забезпечення високої швидкості, комфорту та економічності перевезень; підвищення екологічності та енергоефективності транспортних засобів.
- зменшення величини втрат теплоти будівель і витрат на потреби опалення в середньому на 15-20%;
- розширення мережі енергетичної інфраструктури з використанням відновлюваних джерел енергії;
- до 10% економії енергоресурсів за рахунок енергоефективної поведінки споживачів;
- до 20% скорочення енергоспоживання за рахунок налагодження енергоефективної експлуатації об'єктів;
- зменшення викидів CO₂ за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів.
- забезпечення питною водою жителів Болградського та Ізмайльського районів;
- встановлення систем доочищення питної води;
- впровадження енергозберігаючих технологій;
- збереження та популяризація пам'яток культури Одеського регіону, підвищення спроможності існуючих інституцій у сфері культури та покращення туристичного потенціалу області;
- збільшення площі природно-заповідного фонду Одеської області;
- збільшення надходження екологічного податку на 5%;
- зменшення забруднення підземних водоносних горизонтів шляхом тампонажу артезіанських свердловин, які є потенційно покинутими – 3%;
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ на 20,0%.
- встановлення додаткових пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря;
- раціональне використання природних ресурсів та регульоване здійснення господарської діяльності у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- остаточне вивезення непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин і як наслідок зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище від небезпечних хімічних речовин.

При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, як наслідок – зменшення негативного впливу на здоров'я населення. При цьому не очікується негативного впливу на природоохоронні території, зокрема об'єкти природно-заповідного фонду Одеської області, території Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

На основі аналізу визначені основні екологічні проблемними Одеської області:

➤ *Забруднення атмосферного повітря стаціонарними і пересувними джерелами.* В останні роки відмічається збільшення обсягу викидів стаціонарними джерелами. Майже 3/4 усіх викидів забруднюючих речовин нашого регіону спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, – підприємствами переробної промисловості.

Залишається гострою проблема забруднення повітря пересувними джерелами, і особливо, автомобільним транспортом. Надходження шкідливих речовин від автотранспорту домінують над викидами від стаціонарних джерел, і становить 72 % від загальної кількості забруднюючих речовин, що надходять в атмосферне повітря. Надходження шкідливих речовин від пересувних джерел домінували над викидами від стаціонарних джерел майже в усіх районах та містах області. Майже 40% загальної кількості викинутих забруднюючих речовин від транспорту перепадає на місто Одесу.

Підвищення рівня забруднення атмосферного повітря відмічається вздовж автомагістралей та у великих містах. Концентрація забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та на ґрунті перевищує граничнодопустимі рівні у 5-7 разів. Населення міст області зазнає ризику розвитку хвороб, пов'язаних із забрудненням повітря. Таке становище формується у результаті наступних складових: значне зростання кількості автотранспорту; незадовільний технічний стан автотранспорту через його значний вік; низька якість пального; відсутність оптимальних транспортних розв'язок (транзитний транспорт проходить через міста, що значно збільшує їх загазованість); наявність на території області великої кількості АЗС (призначених для заправлення бензином та дизельним паливом).

➤ *Зношеність доріг місцевого значення.* Більшість автодоріг Одеської області перебувають у незадовільному стані.

➤ *Виснаження та втрата родючості ґрунтів.* Спостерігається тенденція зниження збору урожаю зернових та зернобобових культур та соняшнику на 5-7% щорічно через недотримання системи сівозмін, недостатнє внесення органічних та мінеральних добрив, порушення технології вирощування сільгоспкультур, погіршення стану основних агроландшафтів.

➤ *Забруднення і засмічення навколишнього середовища побутовими відходами.* Відсутність належної системи санітарної очистки населених пунктів, яка б забезпечувала регулярний вивіз і знешкодження побутових відходів та низька екологічна свідомість населення призводить до утворення великої кількості несанкціонованих сміттєзвалищ. Гострою проблемою є питання незадовільного стану майже всіх полігонів та порушень правил їх експлуатації відповідно до норм чинного законодавства. За даними реєстру Департаменту екології та природних ресурсів Одеської ОДА в області функціонує 622 МВВ. Такі об'єкти спричиняють негативний вплив на довкілля та на стан здоров'я населення прилеглих територій локально, функціонують переважно з порушенням санітарно-екологічних норм за відсутності проектно-конструкторської документації. Надмірна кількість МВВ на території області спричиняє виведення із господарського обігу зазначених площ земель, а їх невеликі потужності – неможливості використання сучасних технологій поводження з відходами. Сміттєзвалища не відповідають нормам екологічної безпеки та потребують реконструкції відповідно до нормативно-правових актів. Сортивальні лінії та інші технології з перероблення твердих побутових відходів в Одеській області відсутні.

➤ *Відсутність проектів встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду.*

На даний час проекти землеустрою з організації та встановлення меж виготовлені та затверджені в установленому порядку для 65 об'єктів ПЗФ. На території області функціонують наступні парки: НПП «Нижньодністровський», НПП «Тузовські лимани», НПП «Куяльницький», РЛП «Тилігульський», Дунайський біосферний заповідник НАН України, із них межі встановлені лише частково (на 2200 га) Дунайського біосферного заповідника НАН України. Також межі встановлені для ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Савранський ліс». Всі інші до теперішнього часу межі не встановили та не винесли у натуру. Потребують виготовлення зазначених проектів 17 об'єктів загальнодержавного значення та 47 місцевого значення.

➤ *Погана туристична інфраструктура на землях рекреації.* Розвиток туристичної галузі гальмується через: недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази в галузі туризму; недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури; недостатню кількість засобів розміщення, насамперед готелів 3-4 та 5 зірок, які відповідають міжнародним стандартам та сертифікаційним вимогам; невідповідний стан багатьох об'єктів туристичного показу, історико-культурних пам'яток та музеїв стримує зростання туристичних відвідувань регіону та створення нових туристичних маршрутів; недостатню забезпеченість професійними кадрами в галузі туризму.

➤ *Недостатність кваліфікованих кадрів, особливо в сільській місцевості.* Зростання трудової міграції, втрата трудових ресурсів, низка заробітна плата та відсутність соціальних гарантій (житла) призводить до низької забезпеченості кадрами в галузях культури, медицини, освіти.

➤ *Недостатній рівень екологічної освіти та інформування населення,* екологічної свідомості суспільства, що є важливим аспектом у вирішенні проблеми збереження природних ресурсів є освіта людей в області навколишнього середовища, екологічне виховання всього населення, а особливо підростаючого покоління.

➤ *Відсутність містобудівної документації з актуальними вихідними даними* (унеможливлення розвитку населених пунктів та регіону в цілому, неправомірне використання земель).

➤ *Зношеність мереж та технічного устаткування.* Значна частина водопровідно-каналізаційних споруд області (насосних станції та насосних агрегатів, очисних споруд та водоканалізаційних мереж) відпрацювала нормативний строк експлуатації, що призводить до підвищених витрат електричної енергії та збільшення собівартості перекачування води і стоків. Загальна протяжність водопровідних мереж області становить 9,13 тис. км, з яких у зношеному та аварійному стані перебуває близько 39 відсотків їх загальної довжини. Протяжність каналізаційних мереж становить 1,88 тис. км, з яких потребують реконструкції більше 45 відсотків їх загальної довжини.

➤ *Незадовільний стан очисних споруд,* які потребують ремонту або реконструкції, а в деяких населених пунктах взагалі відсутність водовідведення та очисних споруд.

➤ *Забруднення водних басейнів.* Обсяг забруднених стічних вод, які скидаються у водні об'єкти складає 4,2 % від загальнодержавного показника. Обсяг скинутих неочищених стічних вод у поверхневі водні об'єкти Одеської області складає 41,95 млн. м³, цей показник з роками зростає у зв'язку з незадовільним станом наявних очисних споруд в населених пунктах Одеської області.

➤ *Недостатня кількість джерел водопостачання південних регіонів області та необхідність додаткової очистки таких вод.* Забезпечення населення Одеської області питною водою є однією з найбільш важливих проблем, розв'язати яку необхідно для збереження здоров'я, поліпшення умов проживання та підвищення рівня життя населення регіону. У 2020 – 2021 роках здійснювались роботи з розвитку систем водопостачання та водовідведення (капітальний ремонт, реконструкція та будівництво водопровідно-каналізаційних мереж, водопровідних і каналізаційних насосних станцій, артсвердловин, каналізаційних очисних споруд та резервуарів для накопичення чистої води).

➤ *Відсутність власних енергогенеруючих потужностей.* Одеська область є енергодефіцитною, 91% електроенергії імпортується (переважно із Дністровської ГЕС). Решта

електричної енергії надходить від сонячних електростанцій області та ТЕЦ. Серед міст найбільшим споживачем електрики є м. Одеса, серед районів – Одеський. Також, південні райони Одеської області, а саме опорна підстанція «Арциз» - підключена від Молдовської ДРЕС та не прив'язана до магістральних мереж ОЕС України.

➤ *Недостатній моніторинг.* Реалізація права людини на сприятливе для її здоров'я й добробуту навколишнє природне середовище є головною метою сталого розвитку України, у зв'язку з цим виникає необхідність в організації і подальшому вдосконаленні моніторингу довкілля та комплексному оцінюванні стану компонентів навколишнього природного середовища. Це дозволить підвищити ефективність заходів, що вживаються для запобігання, мінімізації та ліквідації небезпечних наслідків антропогенного навантаження. Основними недоліками існуючої системи моніторингу атмосферного повітря Одеської області на сьогодні є відсутність узгодженості та уніфікованості інформаційних технологій, недостатнє забезпечення мереж засобами інформаційного обміну і, як наслідок, недостатня оперативність у наданні інформації користувачам; відсутність єдиної комплексної мережі спостережень регіонального рівня, до складу якої мають входити мережі суб'єктів моніторингу, мережа автоматизованих постів та центр збору та обробки інформації за результатами моніторингу; недостатній рівень технічного та методичного забезпечення функціонування мереж спостережень.

Стан довкілля обумовлюється впливом на нього усіх суб'єктів природокористування. Відповідно, інтегрований еколого-економічний ефект природоохоронних заходів в області залежить від послідовності і результативності дій усіх суб'єктів господарської діяльності, а також від ефективності системи управління в цій сфері.

Необхідність вирішення екологічних проблем має бути передбачена у подальших діях органів державної влади та місцевого самоврядування, спрямованих на формування та реалізацію екологічної політики.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.91, зі змінами – редакція від 16.10.2020 р.), ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських рад у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Виконавчі органи міської ради у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції:

- а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад;
- б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідно міста, незалежно від форм власності та підпорядкування;
- в) організують розробку місцевих екологічних програм;
- д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами міста;
- е) організують збір, переробку, утилізацію і захоронення відходів на своїй території;
- є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів;
- ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;
- з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення;
- и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян;
- і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Виконавчі органи обласної ради можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію

між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.1995) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- ✓ постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002, зі змінами);
- ✓ постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996, зі змінами);
- ✓ ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- ✓ постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (№ 2024 від 18.12.1998, зі змінами).

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регулюються Законом України «Про охорону атмосферного повітря», Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими нормативно-правовими актами. Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря - постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300 від 13.03.2002, зі змінами).

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються ст. 25 Закону України «Про управління відходами».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати

висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

При проведенні СЕО проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області розглядались можливі шляхи вирішення екологічних проблем області, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики.

Цілі Програми кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначеними у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Законом України «Про природно-заповідний фонд України», Національним планом управління відходами до 2030 року, затверджене Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Концепцією загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки, Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, Паризькій угоді, ратифікованій Законом України №1469 від 14.07.2016 р., Регіональною комплексною програмою з охорони довкілля Одеської області на 2024 -2028 роки затверджена 30 листопада 2023 року № 1044/ А -2023, та іншими нормативно-правовими актами.

Таблиця 5.1

Екологічні проблеми	Цілі екологічної політики	Шляхи вирішення
1	2	3
Забруднення атмосферного повітря	чисте атмосферне повітря	- реалізація заходів енергозбереження, зменшення втрат теплової енергії при її транспортуванні до споживачів; - зменшення витрат енергетичних ресурсів; - розвиток альтернативної та відновлювальної енергетики; - підвищення екологічної культури і управління.
Забруднення вод	якісні водні ресурси	- збільшення доступу населення до централізованих систем водопостачання; - капітальний ремонт існуючих мереж водопостачання та водовідведення; - ремонт каналізаційних насосних станцій; - підвищення екологічної культури і управління.
Накопичення твердих побутових та промислових відходів	запровадження системи управління відходами	- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ; - підвищення обізнаності мешканців області щодо належного поводження з відходами, підвищення екологічної культури і управління.
Забруднення ґрунтів	невиснажені родючі ґрунти	- проведення інвентаризації земель в межах області; - підвищення раціонального використання земельних ресурсів області та їх подальше ефективне використання. - підвищення екологічної культури і управління.
Зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття	відновлене біологічне та ландшафтне різноманіття	- створення нових/відновлення існуючих туристичних об'єктів; - покращення туристичної привабливості області; - підвищення екологічної культури і управління - . Висадження вздовж дороги місцевих видів дерев та чагарників, що створюють "зелені" смуги. Вони слугують буферними зонами для захисту від шуму та забруднення, а також частково відновлюють порушені зв'язки між екосистемами; -збереження існуючого ландшафту; -збереження ґрунтів і деревних насаджень; -відновлення територій, які зазнали деградації в результаті будівництва, через висадку місцевих рослин та відновлення природних водотоків;
Зменшення площі зелених насаджень	озеленення території	- благоустрій та озеленення об'єктів; - підвищення екологічної культури і управління.

Високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	запроваджена система попередження надзвичайних ситуацій	- попередження надзвичайних ситуацій; - ознайомлення населення з можливими ризиками виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру; - підвищення екологічної культури і управління.
		-

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018, у даному розділі описуються наслідки довкілля, у тому числі для здоров'я населення - будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проекту на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації продуктами згорання палива та викидами пилу при проведенні земляних робіт і переміщенні автотранспорту в межах будмайданчику) і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі.

Вторинні наслідки – пряма повна або часткова зміна елементу навколишнього середовища, яка призведе до руйнування, зміни навколишнього середовища (наприклад, забруднення природних місць проживання нанесе шкоду видам фауни, які залежать від цього середовища проживання).

Під кумулятивними впливами розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому, видів людської діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови, і які б не виявилися в разі відсутності інших видів діяльності, крім самої планованої діяльності.

Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які, працюючи разом протягом тривалого періоду часу поступово накопичуються, підсумовуються згодом в одному і тому ж районі, можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

В цілому Програма не передбачає появу суттєвих негативних ризиків для здоров'я населення області та довкілля. Натомість Стратегічні цілі передбачають перспективне покращення ситуації для здоров'я та добробуту населення.

В рамках СЕО здійснена підсумкова оцінка ймовірного впливу Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на компоненти навколишнього природного середовища згідно з контрольним переліком індикаторів екологічного стану території. Результати проведеної оцінки наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Чи може реалізація Програми та Плану реалізації спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
1	2	3	4	5
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел	-	●	-	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел	-	●	-	+
3. Погіршення якості атмосферного повітря	-	●	-	+
4. Появу джерел неприємних запахів	-	-	●	-
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату	-	-	●	-
Водні об'єкти				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води	-	●	-	+
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)	-	●	-	+
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти	-	-	-	-
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню	-	-	-	+
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод	-	-	●	+
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)	-	-	●	-
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту	-	-	●	-
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону	-	-	●	+
14. Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод	-	-	●	-
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)	-	-	●	-
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів	-	-	●	-
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів	-	●	-	+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки	-	●	-	+

Чи може реалізація Програми та Плану реалізації спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
1	2	3	4	5
19. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки	-	●	-	+
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами	-	-	●	-
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів	-	-	●	-
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару	-	●	-	-
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів	-	-	●	-
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу	-	●	-	+
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури	-	-	●	-
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель	-	-	●	-
27. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями Програми та цілями місцевих громад	-	-	●	+
Біорізноманіття				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)	-	-	●	+
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві	-	-	●	-
30. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому	-	●	-	+
31. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин	-	-	●	-
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей	-	-	●	+
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини	-	-	●	+
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)	-	-	●	+
Населення та інфраструктура				
35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території	-	-	●	+

Чи може реалізація Програми та Плану реалізації спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
1	2	3	4	5
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі	-	-	●	+
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків	-	●	-	+
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень	-	●	-	+
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги	-	-	●	+
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей	-	-	●	-
Екологічне управління та моніторинг				
41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки	-	-	●	-
42. Погіршення екологічного моніторингу	-	-	●	-
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження	-	-	●	-
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва	-	-	●	+
Інше				
45. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів	-	●	-	+
46. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу	-	-	●	-
47. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії	-	-	●	+
48. Суттєве порушення якості природного середовища	-	-	●	+
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому	-	-	●	-
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?	-		●	-

Оцінка включає в себе величину та значення в якісному та кількісному відношенні, потенційних впливів Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2025 рік (прямих та непрямих, тимчасових або постійних, позитивних та негативних, короткострокових та довгострокових, транскордонних та кумулятивних).

Узагальнені результати оцінки потенційних впливів наведені в таблиці 6.2.

Таблиця 6.2

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна	природоохоронні території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ													
✓ підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах впровадження бюджетної децентралізації; ✓ підвищення ролі та відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розв'язанні актуальних проблем соціально економічного розвитку районів та територіальних громад області; ✓ створення умов для зменшення диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць; ✓ потреба у поліпшенні результатів господарювання у зв'язку з переорієнтацією ринків збуту продукції реального сектору економіки; ✓ проведення раціональної та ефективної податково-бюджетної політики, дотримання фінансової дисципліни; ✓ забезпечення фінансування та підтримки Сил оборони	0	0	0	0	0	0	0	0	IN/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0
РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ (Промисловість та підприємництво)													
✓ відновлення та стабілізація промислового виробництва усіх видів промислової діяльності з їх подальшим стабільним розвитком; ✓ розвиток існуючих та формування нових видів діяльності з вищою доданою вартістю; ✓ створення та розвиток індустріальних парків; ✓ модернізація та технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих технологій; ✓ підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, освоєння нових інноваційних видів високотехнологічної продукції; ✓ диверсифікація ринків збуту; ✓ підтримання державних важелів впливу на розвиток малого та середнього підприємництва; ✓ створення сприятливих умов для розвитку мікро- малого та середнього підприємництва, у	?	0	?	?	0	0	0	0	IN/ LT/ LO/ SI	0	?	?	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні	території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
✓ розроблення і впровадження системи заходів щодо захисту і відновлення логістичної інфраструктури; ✓ покращення залізничного та автомобільного сполучення в межах області та з сусідніми державами; ✓ розбудова пунктів пропуску, їх модернізація та розширення з метою прискорення проходження необхідних контрольних процедур через державний кордон, поліпшення якості сполучення та перетинання кордону; ✓ створення конкурентних умов роботи морських портів України, створення умов доступу приватних інвестицій для розвитку морських портів; ✓ відновлення повноцінного функціонування контейнерних ліній та поромного сполучення (суднозаходи в українські порти); ✓ розвиток напрямків залізничних, автомобільних та внутрішніх водних шляхів, включених до індикативних карт мережі TEN-T; ✓ підвищення технологічної спроможності організації мультимодальних перевезень, забезпечення злагодженого функціонування всіх частин ланцюга поставок з використанням декількох видів транспорту; ✓ забезпечення ефективно працюючого, доступного та безпечного ринку надання транспортних послуг; ✓ розвиток транспортної інфраструктури та оновлення рухомого складу транспорту; ✓ підвищення екологічності та енергоефективності транспортних засобів.	DI/ LT/ LO/ SI	?	DI/ LT/ LO/ SI	DI/ LT/ LO/ SI	?	?	DI/ LT/ LO/ SI	?	DI/ LT/ LO/ SI	?	DI/ LT/ LO/ SI	DI/ LT/ LO/ SI	IN / LT/ LO/ SI
РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ (Будівництво та житлова політика)													
✓ моніторинг стану забезпечення містобудівною документацією територіальних одиниць на регіональному та місцевому рівнях; ✓ вжиття заходів для отримання доступу уповноважених органів містобудування та архітектури до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – ЄДЕССБ),	DI/ O/	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/	0	0	DI/ O/	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні	території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
моніторинг стану його наповнення з присвоєнням адресам метаданих ЄДЕССБ; ✓ забезпечення розгляду проєктів містобудівної документації місцевого рівня (комплексних планів територіальних громад, генеральних планів населених пунктів (поєднаних з планами зонування), детальних планів територій); ✓ формування пропозицій для розроблення програм комплексного відновлення суміжних областей, надання вимог державних інтересів для їх подальшого урахування при розроблені проєктів містобудівної документації. ✓ будівництво, реконструкція та капітальний ремонт шкіл, дитячих садків, лікарень, амбулаторій тощо.	LO/ SI								LO/ SI			LO/ SI	
РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ (Дорожньо-транспортне господарство)													
✓ збільшення пропускної спроможності автодороги М-15 «Одеса – Рені», облаштування ділянки дороги Маяки-Удобне (середньострокова перспектива); ✓ нове будівництво мостового переходу через річку Дунай для забезпечення автомобільного сполучення між державами Україна, Румунія, Болгарія та Туреччина (Україна, с. Орлівка – Румунія, м. Ісакча); ✓ проведення будівельних робіт шляхом нового будівництва, капітального ремонту або реконструкції Р-72 Контрольно-пропускний пункт «Старокозаче»–Білгород-Дністровський, Т-16-15 Контрольно-пропускний пункт «Великопложке» – Новопетрівка – Цебрикове – Знам'янка – Березівка, Т-16-06 Контрольно-пропускний пункт «Виноградівка» – Болград – /М 15/ та Т-16-31 Контрольно-пропускний пункт «Табакі» – Болград – /М-15/; ✓ поліпшення транспортно-експлуатаційного стану мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та споруд на них, а саме: ✓ М-05 Київ – Одеса, М-14 Одеса – Мелітополь – Новоазовськ, М-28 Одеса – Южний – /М-14/ з під'їздами, Н-33 Одеса – Білгород-Дністровський – Монаші – /М-15/ з під'їздом до порту Чорноморськ та Р-55 Одеса – Вознесенськ – Новий Буг; ✓ добудова мостового переходу через Сухий лиман в	DI/ O/ LO/ SI	0	DI/ LT / LO/ SI	DI/ O/ LO/ SI	?	?	DI/ LT / LO/ SI	?	IN/ LT/ LO/ SI	0	DI/ O/ LO/ SI	DI/ O/ LO/ SI	DI/ O/ LO/ SI

[illegible]

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна	природоохоронні території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
✓ забезпечення масштабної, прозорої приватизації державної власності, оптимізації частки державного сектору економіки; ✓ забезпечення надходження коштів від приватизації та оренди державного майна; ✓ організація управління державною власністю.	0	0	0	0	0	0	0	0	IN/ MT/ LO/ SI	0	0	0	0
РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ (Управління об'єктами комунальної власності)													
✓ здійснення обліку майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Одеської області; ✓ здійснення контролю за своєчасною сплатою орендної плати орендодавцями об'єктів комунальної власності; ✓ розроблення та затвердження переліків показників ефективності роботи керівників, використання майна та коштів підприємств, установ і організацій; ✓ підвищення ефективності управління об'єктами комунальної власності.	0	0	0	0	0	0	0	0	IN/ MT/ LO/ SI	0	0	0	0
РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ (Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг)													
✓ підвищення рівня цифрової грамотності серед працівників обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, а також міських, сільських та селищних рад області; ✓ відкриття віддалених робочих місць центрів надання адміністративних послуг на території Одеської області; ✓ забезпечення підключення населених пунктів, де знаходиться хоча б один об'єкт соціальної інфраструктури, до мережі Інтернет через фіксований широкосмуговий доступ із використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку; ✓ забезпечення оперативної взаємодії між структурними підрозділами обласної державної	0	0	0	0	0	0	0	0	IN/ MT/ LO/ SI	0	0	0	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні	території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
✓ модернізація обладнання на насосних станціях та очисних спорудах з метою зниження енергоспоживання та оптимізації операційних витрат ✓ будівництво нових артезіанських свердловин та ремонт резервуарів для накопичення чистої води з метою зниження залежності від поверхневих джерел та створення резервних потужностей; ✓ забезпечення стабільного функціонування АТ «Одеська ТЕЦ».													
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА (Розвиток ринку праці та створення робочих місць)													
✓ забезпечення надання шукачам роботи своєчасних та якісних послуг, спрямованих на прискорення їх працевлаштування; ✓ надання якісних та своєчасних послуг внутрішньо переміщеним особам та ветеранам війни; ✓ сприяння зайнятості ветеранів війни – учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни; ✓ організація професійного навчання безробітних на базі професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі на базі державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості»; ✓ заохочення роботодавців до збереження існуючих та створення нових робочих місць; ✓ створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, шляхом надання мікрогрантів/грантів різним категоріям населення для започаткування або розвитку власного бізнесу.	0	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА (Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати)													
✓ налагодження ефективної співпраці відповідних територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади щодо здійснення контролю своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці, виконання	?	0	?	?	0	0	0	0	IN/ LT/	0	?	?	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні	території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі на базі державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості».													
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА (Підтримка внутрішньо переміщених осіб)													
✓ впровадження ефективних механізмів задоволення базових потреб ВПО та забезпечення доступу до послуг; ✓ посилення здатності громад сприяти адаптації ВПО та ефективно реагувати на нові виклики; ✓ забезпечення ВПО місцем тимчасового проживання; ✓ раціональне використання ресурсів громад і бюджетів усіх рівнів, а також підтримка осіб, які мають намір повернутися до покинутого місця проживання; ✓ виконання державних програм щодо забезпечення житлом ВПО.	0	0	0	0	0	0	0	0	IN/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0
ГУМАНІТАРНА СФЕРА (Охорона здоров'я)													
✓ забезпечення доступності та якості медичних послуг для населення області, переміщених осіб та ветеранів; ✓ реконструкція КНП «Одеська обласна клінічна лікарня»; ✓ Завершення будівництва нового лікувального корпусу КНП «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради»; ✓ підвищення рівня обізнаності населення з ключових питань збереження здоров'я: фізичного, ментального, репродуктивного; ✓ зміцнення матеріально-технічного та кадрового потенціалу закладів охорони здоров'я ✓ розвиток мережі центрів ментального здоров'я; ✓ розгалуження мережі реабілітаційних сервісів; ✓ раннє виявлення онкологічних, серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань та удосконалення системи надання медичної допомоги при цих захворюваннях, зниження рівня	0	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні	території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
✓ активізація роботи щодо розширення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей в усіх громадах області; ✓ забезпечення роботи єдиної інформаційно-аналітичної системи ЄІАС «Діти», ведення електронного банку даних дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, потенційних усиновителів, опікунів (піклувальників), прийомних батьків та батьків-вихователів; ✓ збільшення кількість усиновлення із закладів інституційного догляду, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу; ✓ повернення тимчасово евакуйованих (переміщених) за кордону дітей до сімейних форм виховання; ✓ запровадження та організація функціонування послуг патронату над дитиною, що надаватимуться сім'єю патронатного вихователя.	0	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI
ГУМАНІТАРНА СФЕРА (Культура)													
✓ відновлення пошкоджених внаслідок збройної агресії російської федерації проти України закладів культури та об'єктів культурної спадщини; ✓ цифрова трансформація у сфері культури: продовження роботи з цифровізації музейних колекцій, бібліотечних фондів та нематеріальної культурної спадщини, що забезпечує збереження, доступність та популяризацію культурної спадщини Одеського регіону; ✓ продовження роботи щодо розвитку української культури як основи консолідації української нації та зміцнення її ідентичності; ✓ створення умов для забезпечення населення доступом до якісних культурних послуг: реалізація флагманських проєктів «Культура без бар'єрів» та «Цифрова безбар'єрність» з метою забезпечення фізичної, інформаційної доступності закладів культури та мистецтва для всіх громадян, включаючи людей з інвалідністю.	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ГУМАНІТАРНА СФЕРА (Фізична культура і спорт)													
✓ розвиток системи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації, розвиток спорту ветеранів війни та адаптивних видів спорту; ✓ реалізація проєктів та заходів із залучення всіх верств населення до регулярних занять фізичною культурою і спортом; ✓ підтримка резервного спорту та спорту вищих досягнень.	0	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI
ГУМАНІТАРНА СФЕРА (Туристично-рекреаційна галузь)													
✓ позиціонування Одеської області як ключового туристичного центру Півдня України, що поєднує культурну спадщину, гастрономію, природні ресурси та сучасні туристичні сервіси. ✓ розвиток ветеранського туризму як соціально-реабілітаційного напрямку та створення Одещини як всеукраїнського центру ветеранського відновлення і відпочинку. ✓ підтримка та промоція місцевих громад, крафтових виробників, гастрономічних брендів і культурних ініціатив через туризм. ✓ формування позитивного іміджу туристичної Одещини через співпрацю з медійними особами, тревел-блогерами та гастроекспертами.	00	00	00	00	00	00	00	N/ T/ O/ I	N/ T/ O/ I	0	0	N/ T/ O/ I	0
ГУМАНІТАРНА СФЕРА (Розвиток громадянського суспільства)													
✓ забезпечення впровадження ефективних процедур участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики, вирішенні питань місцевого значення; ✓ створення належних умов для інституційного розвитку інститутів громадянського суспільства; ✓ стимулювання участі інститутів громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку Одеської області ✓ створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці.	0	0	0	0	0	0	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	0	0

Основні напрямки та головні цілі Програми	Повітря	Зміна клімату	Ґрунти і зміни у землекористуванні	Вода	Середовища існування, флора фауна природоохоронні території	Ландшафт	Культурна спадщина та матеріальні активи	Населення	Енергія	Шум	Відходи	Здоров'я та безпека	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1													

ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

✓ подальший розвиток заповідної справи в Одеській області з створення нових територій та об'єктів ПЗФ для збільшення екологічної мережі, створення належних умов охорони, збереження та розвитку існуючих об'єктів ПЗФ;
 ✓ реалізація державної політики у системі моніторингу довкілля на території Одеської області, зокрема державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря;
 ✓ розвиток системи управління відходами в Одеській області і сміттєпереробної інфраструктури;
 ✓ опрацювання питань фіксування збитків навколишньому природному середовищу на території області внаслідок військової агресії РФ, у т.ч. на території і об'єктах ПЗФ;
 ✓ координація реалізації в області державної політики з адаптації до зміни клімату;
 ✓ зменшення негативного впливу скидів з каналізаційних очисних споруд на стан водних ресурсів шляхом будівництва (реконструкції, ремонту) каналізаційних очисних споруд на території Одеської області;
 ✓ ліквідація джерел фактичного і потенціального забруднення довкілля відходами;
 ✓ опрацювання питань реалізації Планів управління водними ресурсами та Водної стратегії України на період до 2050 року;
 ✓ інформування громадськості про стан довкілля.

DI/ LT/ LO/ SI	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	0	0	DI/ LT/ LO/ SI	DI/ LT/ LO/ SI
-------------------------	---	---	-------------------------	---	-------------------------	---	---	-------------------------	---	---	-------------------------	-------------------------

Умовне позначення	Пояснення позначення
-	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму з застосуванням заходів
-	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
0	Немає впливу, або вплив нейтральний. Втручання не має ефекту, який можна було б довести, або такий вплив є незначним.
+	Помірний позитивний вплив.
++	Значний позитивний вплив.
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти навколишнього середовища, заплановану діяльність, або з інших причин
DI/IN	Прямий/Непрямий
LT	Довгостроковий (постійний 50-100 років)/
MT	Середньостроковий (10-15 років)/
ST	Короткостроковий (3-5 років)/
O	Випадковий (тимчасовий, 1 рік)
LO/RE	Місцевий/Регіональний
CU/SI/TR	Кумулятивний/Синергетичний/Транскордонний
AC	Випадкова подія

Керуючись стратегічними й оперативними цілями та на основі оцінок, представлених в табл. 6.1 і 6.2, можна зробити наступні висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми.

Клімат. Одним із найважливіших чинників змін природного характеру, що можуть вплинути на розвиток області в майбутньому, є зміна клімату. На жаль, Програма не враховує цей чинник, оскільки не передбачає розробку та реалізацію програм адаптації до зміни клімату.

Атмосферне повітря. Тимчасове забруднення навколишнього природного середовища (переважно атмосферного повітря) можливо під час ремонту доріг, що компенсується подальшим поліпшенням загального стану доріг, покращенням якості обслуговування потреб населення, зниженням аварійності та тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод; забезпеченню якісного сполучення між населеними пунктами області.

Потенційний вплив на атмосферне повітря в процесі реконструкції та капітального ремонту мереж водопостачання та водовідведення з наступним покращенням роботи системи водопостачання і водовідведення, зниженню втрат води; стабілізації роботи мереж.

Проведення благоустрою території населених пунктів області також передбачає тимчасовий незначний вплив на атмосферне повітря з подальшим використанням для потреб населення області.

Усі роботи, що потребують попередньої оцінки впливу на довкілля повинні проходити процедуру належним чином, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» з урахуванням правового режиму воєнного стану.

Водні ресурси. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води, проте, реалізація завдань оперативних цілей ймовірно може призвести до збільшення навантаження на водопровідні та каналізаційні системи, але внаслідок проведення запланованих робіт роботу систем водопостачання та водовідведення буде поліпшено та стабілізовано.

Усі роботи, що потребують попередньої оцінки впливу на довкілля повинні проходити процедуру належним чином, відповідно до Закону «Про Оцінку впливу на довкілля».

Відходи. В рамках реалізації Програми планується ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, що об'єктивно покращить сучасний стан території області; сприятиме очищенню окремих територій від стихійних звалищ та сміття.

Земельні ресурси. Внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Реалізація деяких завдань ймовірно може привести до змін у структурі земельного фонду, чинній або плановій практиці використання земель за результатами проведення інвентаризації земель в межах території області.

Як вже зазначалося, в рамках впровадження Програми передбачається реалізація заходів з будівництва та капітального ремонту закладів освіти, ремонту та утримання доріг; модернізації системи водопостачання і водовідведення деяких населених пунктів області та ін.

Основний вплив на ґрунти відбувається при підготовці території для будівельних робіт (порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, виїмка ґрунту при влаштуванні підземних конструкцій будівель, автошляхових покриттів, прокладання підземних мереж, відведення поверхневих стічних вод, а також родючого ґрунту для озеленення території. З метою зменшення впливу на ґрунтовий покрив доцільно вжити заходи:

- обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва.
- складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використання його при рекультивації, вертикального планування будівельного майданчику.
- всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.
- контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів.
- заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками;
- запобігання порушенню гідрологічного режиму земельних ділянок;
- забезпечення максимального збереження існуючих зелених насаджень;
- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

Біорізноманіття. Програмою не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ). Покращенню стану біорізноманіття може сприяти реалізація завдань збереження та відтворення зелених насаджень, розвиток організованих форм рекреації і туризму, формування та підвищення рівня екологічної культури та екологічної освіти населення області, збереженню традиційних форм раціонального природокористування і сталого розвитку природно-територіального комплексу.

З метою запобігання впливу на флору і фауну передбачається дотримання вимог Закону України «Про тваринний світ» та Закону України «Про рослинний світ».

У відповідності до вимог статей 9, 37, 39, 40 Закону України «Про тваринний світ» передбачається забезпечити:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів;
- надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;
- охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;
- недоторканість ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу.

У відповідності до вимог ст. 27 Закону України «Про рослинний світ» передбачається забезпечення здійснення заходів щодо збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу. Будівництво, введення в експлуатацію підприємств, споруд та інших об'єктів і застосування технологій, що викликають порушення стану та умов місцезростання об'єктів рослинного світу, засмічення, а також забруднення хімічними та іншими токсичними речовинами територій, зайнятих ними, забороняється.

Крім того, при реалізації заходів Програми повинні вживатись заходи щодо захисту земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від висушення, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними речовинами та від іншого несприятливого впливу.

Рекреаційні зони та культурна спадщина. Реалізація Програми не має призвести до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Реалізація оперативних цілей розвитку по створенню нових об'єктів туризму, туристичних, культурних продуктів та маршрутів сприятиме забезпеченню контролю за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини, популяризації культурної спадщини, у тому числі, в рамках програми планується: оновлення наявних об'єктів культури у відповідності до вимог часу; створення нових сучасних «зелених» зон, зон відпочинку та дозвілля на території області.

Населення та інфраструктура. Виконання завдань стратегічних цілей очікувано призведуть до покращення життя та стану здоров'я населення; підвищенню ефективності та якості освітніх послуг; покращенню надання соціальних послуг, в т.ч. для вразливих категорій громадян.

Екологічне управління, моніторинг та інше. Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки.

Ймовірність того, що реалізація цілей Програми призведе до можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Реалізація інших оперативних цілей Програми має більш організаційний характер, під час їх виконання не передбачається додаткового впливу на навколишнє природне середовище.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми (табл.7.1) ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі Звіту, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації конкретних заходів і проектів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

Таблиця 7.1

Середовище довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
1	2
Атмосферне повітря	- здійснення природоохоронних заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; - стимулювання заходів підвищення енергоефективності та енергозбереження у всіх галузях економіки; - жорсткий контроль за якістю пального, що постачається та реалізується в місті автозаправними станціями, його відповідність державним стандартам, а також заборона реалізації етильованого бензину. - розбудова системи моніторингу за станом атмосферного повітря
Води	- охорона, екологічне оздоровлення та відтворення водних об'єктів; - будівництво/реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
Земельні ресурси	- визначення напрямків розвитку населених пунктів, вдосконалення планувальної організації територій; - підвищення ефективності використання сільськогосподарських земель; - здійснення моніторингу містобудівної діяльності та ефективне використання вільних земельних ділянок для містобудівних потреб. - відновлення антропогенно змінених екосистем, консервації деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель
Лісові та біоресурси ресурси	- поліпшення санітарного стану зелених насаджень; - збільшення площі озеленення; - підвищення рівня лісистості, створення нових лісових культур - відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень
Природно-заповідний фонд та Смарагдова мережа	- збереження, відновлення і популяризація територій та об'єктів ПЗФ; - створення нових та/або розширення існуючих об'єктів ПЗФ; - підтримання чисельності та видової різноманітності флори та фауни області.
Поводження з відходами	- проведення інформаційних компаній щодо роздільного збору ТПВ; - ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ; - розбудова ефективної системи розбудови управління відходами в Одеській області, будівництво 7 заводів з переробки відходів, що забезпечать 100% охоплення території області послугами з управління побутовими відходами

Важливим засобом охорони атмосферного повітря є правове регулювання державного обліку усіх об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і на стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, видів і ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів.

Облік здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2001 № 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря». Державний облік включає: взяття на облік об'єктів, які справляють шкідливий вплив; ведення на об'єкті первинного обліку стаціонарних джерел, які справляють шкідливий вплив; складення державної статистичної звітності в галузі охорони атмосферного повітря за стаціонарними та пересувними джерелами; проведення інвентаризації викидів та обсягів забруднюючих речовин на зазначених об'єктах. Взяття на державний облік об'єктів здійснюється Міністерством екології та природних ресурсів України за критеріями, встановленими цим Міністерством за погодженням з Держкомстатом.

Для поліпшення якості атмосферного повітря та зменшення викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря насамперед має досягатися за рахунок скорочення обсягів виробництва промисловими підприємствами та переходу на роботу в режимі максимальної економії енергоресурсів.

Для зниження обсягів викидів від пересувних джерел необхідно обмежити експлуатацією технічно-застарілого автомобільного парку та використання палива низької якості, поліпшити стан доріг.

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час її реалізації, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік розробляється з урахуванням необхідності недопущення негативного впливу на території та об'єкти ПЗФ та забезпечення суворого дотримання їхнього охоронного режиму.

Усі роботи, що потребують попередньої оцінки впливу на довкілля, повинні проходити процедуру належним чином, відповідно до Закону «Про Оцінку впливу на довкілля», де будуть розглядатись та оцінюватись детальні наслідки від кожного виду діяльності, що плануються в рамках виконання Програми. При цьому, будь-яка діяльність, що суперечить встановленому режиму охорони територій та об'єктів ПЗФ, не може бути погоджена та включена до реалізації.

Усі заходи та проєкти, передбачені Програмою, повинні бути реалізовані відповідно до цільового призначення та режиму охорони конкретних об'єктів ПЗФ, встановленого Законом та положеннями про них (заповідники, національні природні парки, заказники, пам'ятки природи тощо).

При плануванні об'єктів господарської чи іншої діяльності, Програма повинна враховувати наявність охоронних зон навколо територій та об'єктів ПЗФ, де встановлюється спеціальний режим діяльності, що унеможливорює негативний вплив на заповідні об'єкти.

При реалізації Програми обов'язкове використання актуальних картографічних матеріалів та реєстрів, що містять чітке позначення меж територій та об'єктів ПЗФ, а також їхніх охоронних зон, для всіх етапів планування та реалізації.

Програмою забороняється планування будь-яких видів діяльності, які можуть призвести до погіршення стану природних комплексів та об'єктів, руйнування їхніх ландшафтів, зниження біорізноманіття або порушення режиму охорони територій ПЗФ.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік повинна безумовно забезпечити дотримання вимог Бернської конвенції та режиму територій Смарагдової мережі. Це вимагає запобігання, мінімізації або компенсації будь-якого негативного

впливу на дику флору та фауну, а також природні середовища існування, які є частиною європейської екологічної мережі.

Заходи Програми не повинні призводити до погіршення стану популяцій видів дикої флори та фауни, що включені до Додатків I, II та III Конвенції (особливо охоронювані та охоронювані види). Це вимагає ретельного аналізу потенційного впливу, особливо на місця розмноження, відпочинку та міграційних шляхів (наприклад, птахів, які мігрують узбережжям Чорного моря та лиманами Одещини). Будь-яка діяльність, що веде до руйнування або суттєвої деградації цінних природних оселищ, повинна бути виключена або мінімізована.

На території Одеської області існують об'єкти, які входять до Смарагдової мережі (наприклад, частини лиманів, прибережні та степові зони, які можуть збігатися з територіями ПЗФ). Програма зобов'язана ідентифікувати та врахувати межі всіх об'єктів Смарагдової мережі на території області.

При плануванні будь-яких проєктів (інфраструктурних, сільськогосподарських, туристично-рекреаційних), які можуть прямо чи опосередковано вплинути на об'єкти Смарагдової мережі, необхідно провести належну оцінку їхнього впливу, що має продемонструвати, що запланована діяльність не матиме значного негативного впливу на цілісність території Смарагдової мережі та на природні цінності, для яких вона була визначена.

Забороняється планування діяльності, яка може призвести до руйнування або погіршення стану оселищ та популяцій ключових видів, заради яких ці території були створені.

При розробці Програми слід використовувати актуальні карти територій Смарагдової мережі та зон поширення охоронюваних видів. Жоден захід, пов'язаний зі зміною землекористування або будівництвом, не повинен бути розташований на території Смарагдової мережі або в її безпосередній близькості, якщо не доведена його відсутність негативного впливу.

Вимоги щодо охорони оселищ та видів, визначених Бернською конвенцією та Смарагдовою мережею, мають бути обов'язково інтегровані в процес проведення Оцінки впливу на довкілля (ОВД) для конкретних проєктів, що впливають з Програми.

Сприяння Збереженню: Програма може включати заходи, спрямовані на підтримку та відновлення цінних оселищ (наприклад, водно-болотних угідь, степових ділянок), що сприятиме виконанню зобов'язань за Бернською конвенцією.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Метою Програми є подолання нових викликів, що постали перед країною в цілому та регіоном внаслідок повномасштабної війни, а саме: відновлення і розбудова транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурна модернізація та перезапуск економіки, повернення внутрішньо переміщених осіб, створення безпечних умов для їх проживання. Програма також передбачає заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини.

Програмою окреслені пріоритетні цілі, основні завдання та заходи економічного, соціального та культурного розвитку регіону на короткостроковий період.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття. Це означає що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку.

При «нульовому сценарії» не затверджується проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення.

Реалізація «оптимістичного сценарію», що передбачає затвердження та виконання Програми із врахуванням пропозицій і зауважень від громадськості та органів виконавчої влади дозволить врахувати додаткові запропоновані природоохоронні заходи, стабілізувати екологічну ситуацію та поліпшити стан навколишнього природного середовища, зменшити техногенне навантаження на складові довкілля, забезпечити збалансованість процесів використання і відтворення природних ресурсів та сформувати у жителів області екологічну культуру. Крім вищеперерахованого, однією з основних цілей Програми є покращення якості життя для населення області, тому врахування пропозицій від громадськості є особливо важливим.

У разі реалізації «реалістичного сценарію» будуть виконані лише ті заходи Програми, які матимуть необхідні обсяги фінансування через обласні цільові програми в залежності від реальних можливостей обласного бюджету. Цей сценарій може призвести до погіршення екологічної ситуації і продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів. Крім цього, рівень життя населення за основними показниками його оцінки може залишитися без змін. Не буде забезпечено виконання основних екологічних індикаторів Програми.

Оскільки серед пріоритетних цілей Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік є цілі, безпосередньо спрямовані на підтримку задовільного стану довкілля, то їх невиконання призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення Одеської області.

Тому, у разі не затвердження цієї Програми та не реалізації зазначених заходів не забезпечуватиметься досягнення цілей Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки. Не схвалення документа державного планування унеможливилює виконання природоохоронних заходів.

Ускладнень під час здійснення стратегічної екологічної оцінки не виникло.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Система моніторингу довкілля – це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам, передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, короткострокових (на один рік), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, необхідно визначити:

зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;

кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;

періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Контроль за виконанням Програми покладається постійні Комісії обласної ради. На підставі щорічного моніторингу показників (індикаторів) за оперативними цілями здійснюватиметься оцінка ефективності Програми, яка буде основою для внесення змін до плану Програми. Під час моніторингу оцінюється стан виконання кожного завдання та ступінь досягнення результатів.

Підсумки моніторингу підводяться один раз рік у вигляді звітів. Фіксуються та аналізуються:

- а) ступінь виконання кожного завдання проектах;
- б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- г) оцінка потреб у фінансуванні;
- д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Програма. Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів здійснюватиметься щоквартальний моніторинг виконання заходів, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Під час здійснення моніторингу оцінюється стан виконання кожного завдання Програми та ступінь досягнення результатів. На підставі щорічного моніторингу показників (індикаторів) за оперативними цілями здійснюватиметься оцінка ефективності Програми, яка буде основою для внесення змін до плану реалізації програми. Оцінюється стан виконання кожного завдання та ступінь досягнення результатів.

Відповідно до вимог «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля», у т.ч. для здоров'я населення, затвердженого Постановою КМУ від 16.12.2020 р. №1272 рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками - 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів документу державного планування);
- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками - 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів документу державного планування).

Моніторинг базується на розгляді індикаторів та аналізі досягнення запланованих цілей. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання заходів Програми.

Слід зазначити, що окремі індикатори дозволяють оцінити прямі наслідки впливу реалізації заходів Програми на довкілля, окремі – опосередковані.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування під час

прийняття рішень щодо планування комплексу природоохоронних заходів у майбутньому. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Моніторинг наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік заплановано проводити один раз на рік. Оскільки Програма розвитку є документом державного планування з обмеженим терміном дії, пропонується здійснювати моніторинг її виконання, обмежившись періодом починаючи з наступного року після прийняття Програми до кінця строку її дії. Базовий рік – 2026.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми економічного-соціального та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік наведені в таблиці нижче.

№ п/п	Індикатор (показник)	Одиниця вимірювання
1	2	3
Озеленення	Озеленення території області загального користування	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
	Збільшення площі лісових насаджень	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
Природоохоронні території	Рівень заповідності території області, площа територій з особливим статусом охорони	га від загальної площі області / % від загальної площі області
	Площа лісів	га від загальної площі області / % від загальної площі області
	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
	Площа територій екологічної мережі	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
Інші категорії землі	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання(сіножатей та пасовищ)	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
	Площа орних земель (ріллі)	га від загальної площі області/ % від загальної площі області
Санітарна очистка та благоустрій території області	Обсяг утворених ТПВ	т/рік
	Кількість виявлених несанкціонованих сміттєзвалищ	одиниць
	Загальна площа виявлених несанкціонованих сміттєзвалищ	га
Водопостачання та водовідведення	Площа ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ	га
	Охоплення території області центральною системою водопостачання	% від загальної кількості
	Охоплення території області центральною системою водовідведення	% від загальної кількості
	Обсяги забору та використання свіжої води	м³/рік
	Обсяги скидання очищених стічних вод у водні об'єкти	м³/рік
Транспорт	Кількість автоматизованих постів спостережень за якістю поверхневих вод	од.
	Реконструкція та будівництво доріг	км/рік (% від загальної кількості)
Стан здоров'я населення	Захворюваність дитячого та дорослого населення на хвороби органів дихання	кількість випадків/рік
	Природний приріст, скорочення (–) населення	осіб
Атмосферне повітря	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення	тонн
	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря (від стаціонарних джерел викидів)	тонн
	Викиди парникових газів (CO2)	тонн
	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин від пересувних джерел викидів	тонн
	Кількість автоматизованих постів спостережень за станом атмосферного повітря	од.
Енергозбереження та енергоефективність	Величина втрат теплоти будівель і витрат на потреби опалення	%
	Потужностей підприємств альтернативних джерел енергії	%

№ п/п	Індикатор (показник)	Одиниця вимірювання
1	2	3
	Зменшення викидів CO2 за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів	%

Організація моніторингу з використанням геоінформаційних систем (далі ГІС) Ефективним інструментом систематизації та контролю результатів заходів, що передбачаються для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування є організація моніторингу з використання геоінформаційної системи. Головними принципами моніторингу є: - системність; - тривалість та одноманітність контролювання з використанням відносно великого комплексу методів. Застосування різних критеріїв оцінювання якості довкілля має ґрунтуватися на перевазі вимог того методу, чий критерій жорсткіше. У результаті всіх вжитих заходів має бути побудована карта організації пунктів моніторингу на території, що підлягає детальному плануванню, та суміжних територій, що зазнають впливу. Вибірання цінних показників (забруднюючих речовин тощо) у складниках довкілля здійснюють з урахуванням специфіки об’єкту або території, нормативно-методичних документів, даних раніше проведених досліджень, статистичних даних, галузевих стандартів тощо. На етапі відбирання проб ґрунтів, води, повітря тощо та під час вимірювання рівнів шумового й світлового забруднення здійснити координатну прив’язку в спосіб фіксації місця розташування з використанням GPS–приймачів. Для координатної прив’язки використовують систему координат – WGS-84 з одиницею вимірювання десятковий градус. Координати місць відбирання проб зазначають у польовій та супровідній документації з розрядністю до 5-го десяткового знака включно. Для узагальнення картографічної інформації та створення тематичних карт обов’язковим є використання геоінформаційних систем та формування наборів векторних карт у вигляді файлів геопросторової інформації в поширених форматах даних (ESRI Shape, GeoPackage, Spatialite, GeoJSON тощо). Основні етапи моніторингу з використанням ГІС: - збирання вхідного матеріалу; вибирання чи створення геоінформаційної електронної карти; - наповнення електронної карти картографічною та атрибутивною інформацією польових досліджень; - ГІС-аналіз екологічної ситуації; - візуалізація вхідних даних та результатів.

На підставі проведеного аналізу, зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів та проєктів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров’я населення.

На підставі результатів державного статистичного спостереження проводити порівняльний аналіз фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками. У разі виявлення перевищень минулорічних показників проводиться аналіз на предмет зв’язку з реалізацією заходів та проєктів Програми. Крім того, заплановано проводити порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів Програми за всіма напрямками.

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

/за наявності/

В рамках реалізації документа державного планування (Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік) можливих транскордонних негативних наслідків не виявлено; відсутня потреба у транскордонних консультаціях.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ

/передбаченої пунктами 1-10, розраховане на широку аудиторію/

На основі аналізу існуючого стану довкілля були визначені основні екологічні проблемними Одеської області. Визначення ймовірності зміни поточного стану довкілля без здійснення планованої діяльності здійснювалось методом аналізу зміни показників забруднення основних факторів навколишнього середовища протягом останніх років.

Аналізуючи склад населення, територіальне розміщення, наявність вільних земельних угідь та перспективи розвитку економічного сектору області, можна зробити висновок, що активізація промисловості призведе до помірного впливу на стан навколишнього середовища.

З метою визначення потенційного негативного впливу на стан довкілля планової діяльності, а також можливих конфліктів з цілями екологічної політики, зазначеними в інших документах стратегічного характеру, були проаналізовані окремі розділи Програми. Така оцінка дозволила сформулювати ряд пріоритетних заходів щодо попередження, скорочення або зниження передбачуваних наслідків негативного впливу на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Стан навколишнього природного середовища сьогодні є однією з найгостріших соціально-економічних проблем, що прямо чи опосередковано стосується кожної людини і обумовлює актуальність впровадження на території Одеської області принципів та засад сталого розвитку, який враховує потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольнити їх потреби.

✚ Програма соціально економічного та культурного Одеської області на 2026 рік враховує принцип екологічної збалансованості і в цілому орієнтована на зменшення антропогенного впливу на довкілля.

✚ З огляду на достатньо складну екологічну ситуацію в області, обраний в Програмі сценарій розвитку не може розглядатися як найбільш оптимальний з точки зору зменшення впливу на довкілля. Разом з тим, з огляду на соціально-економічну ситуацію в області та існуючі фінансові можливості для реалізації Програми цей сценарій є найбільш реалістичним.

✚ Цілі Програми принципово узгоджуються з національними та регіональними екологічними цілями. Деякі цілі можуть бути краще узгоджені з національними та регіональними екологічними цілями на наступних етапах планування.

✚ Реалізація Програми не повинна призвести до появи суттєвих нових негативних впливів на довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги.

✚ Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Програма, та необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку області.

✚ Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

✚ Варто враховувати, що процес регіонального стратегічного планування не обмежується розробленням Програми та Звіту СЕО до неї. До Плану реалізації Програми будуть включені проектні пропозиції по окремим оперативним цілям. Тому необхідно буде провести екологічну оцінку цих проектних пропозицій.

✚ Порівняльний аналіз відповідності цілей Програми з іншими стратегічними документами державного планування показав, що Програма має еколого-економічне напруження, що вказує на позитивний вплив на довкілля та здоров'я жителів області у разі затвердження та реалізації передбачених цілей, завдань та заходів.

Заходи, які включені до Програми, стануть пріоритетними при фінансуванні як із місцевого бюджету, так і при надходженні цільових коштів із бюджетів вищого рівня.

Забезпечення дотримання режиму існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду є обов'язковою умовою при реалізації всіх запланованих заходів.

Моніторинг реалізації Програми буде здійснюватися один раз на рік. Результати будуть оприлюднюватися на офіційному сайті замовника документа державного планування Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації. Контроль за реалізацію Програми покладається на Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Програми соціально- економічного та культурного Одеської області на 2026 рік було проведено з урахуванням засад екологічної збалансованості, а її реалізація не сприятиме збільшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на заохочення економічного зростання та капіталовкладень у регіон, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме розвиток регіону, для якого є важливою якість життя нинішнього та майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік (проект документа державного планування).
2. Інформація з офіційного сайту Одеської обласної державної адміністрації. Режим доступу: <https://oda.odessa.gov.ua/>.
3. Інформація з офіційного сайту «Геопортал адміністративно-територіального устрою України». Режим доступу: <https://atu.gki.com.ua/ua/>
4. Інформація з офіційного сайту «Публічна кадастрова карта України». Режим доступу: <https://map.land.gov.ua/kadastrova-karta/>
5. Інформація з офіційного сайту «Геопортал Державний водний кадастр України». Режим доступу: <http://geoportal.davr.gov.ua:81/#waterSidebar>
6. Інформація з офіційного сайту Міністерства культури України. Режим доступу: <http://publicregistry.heritage.in.ua/>).
7. Екологічний паспорт Одеської області, 2023 рік. Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації. Режим доступу: https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/ekologichnyi-pasport-regionu-2023-rik_compressed.pdf
8. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році. Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації. Режим доступу: <https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/region-dopov-pro-stand-nps.pdf>
9. Атлас адміністративно-територіального устрою Одеської області, розроблений Міністерством розвитку громад та територій України – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1vxmKCr7fXStC-afp0aUUXHI0NONPMBew/view>.
10. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>
11. Зміни до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 29 грудня 2018 року № 465. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_465.pdf
12. Методичні рекомендації для проведення стратегічної екологічної оцінки: практичний посібник / Марушевський Г., Потапенко В. – Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2019. – 71 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pledgdg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/MP-CEO_web.pdf
13. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf
14. Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.07.2019 №260. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2019/nakaz_260.pdf.

Заява
про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки
проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку
Одеської області на 2026 рік

1. Замовник

Департамент економіки Одеської обласної державної адміністрації.

Адреса: 65032, м. Одеса, пр. Шевченка, 4.

Контактний телефон: (048)-71-89-574; (048)-71-89-491

E-mail: eko@od.gov.ua.

2. Вид та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2026 рік (далі – Програма) є документом державного планування регіонального рівня, яким визначаються пріоритетні напрями економічного, соціального та культурного розвитку Одеської області.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – SEO) Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі планування.

Метою SEO є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку Програми з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку Одеської області.

Програму розроблено з урахуванням завдань та положень документів державного планування, конвенціями та іншими міжнародними угодами природоохоронного спрямування, а саме:

- міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі у Конвенції про охорону біологічного різноманіття (Ріо-де-Жанейро, 1992), Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971), Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979);

- Національної економічної стратегії, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179;

- Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

- Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 30.03.2016 № 271-р;

- Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

- Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.10.2020 № 1567-р.

Передбачається, що основна робота органів влади регіону, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення стабільної роботи економіки в умовах воєнного (післявоєнного) періоду, у тому числі за рахунок реалізації комплексу заходів зі створення нових робочих місць через підтримку бізнесу, стимулювання залучення інвестицій, створення для мешканців регіону безпечних умов для життя, відновлення зруйнованої та пошкодженої виробничої, соціальної, інфраструктури та екосистем, подальший розвиток системи надання якісних та доступних освітніх, медичних, соціальних послуг, у тому числі внутрішньо переміщеним особам, сприяння соціальній адаптації захисників та захисниць України, що повертаються з війни, подальшої модернізації об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери.

Фінансування пріоритетних напрямів, у тому числі через місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням необхідності проведення першочергових робіт з відновлення зруйнованої та пошкодженої інфраструктури, реальних можливостей відповідних місцевих бюджетів, а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

3. Те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Програма охоплює усі види господарської діяльності: промисловий та агропромисловий комплекси; регуляторну політику та розвиток підприємництва; транспортну інфраструктуру та морегосподарський комплекс; житлово-комунальне господарство; енергозбереження та енергоефективність; дорожньо-транспортне господарство; соціальну-економічну та гуманітарну сфери (освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру і спорт та т.ін.); туристично-рекреаційну галузь; природокористування та безпеку життєдіяльності людини.

Для кожної з визначених стратегічних та оперативних цілей Програми розробляються відповідні завдання та заходи; за кожною оперативною ціллю розробляється низка заходів і проєктів, серед яких можуть бути проєкти, що, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про їх провадження.

4. Ймовірні наслідки

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) необхідно оцінити ймовірні наслідки реалізації Програми, зокрема, мають бути оцінені ймовірні наслідки:

а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення: Виконання СЕО передбачає аналіз та оцінку ймовірних наслідків та ризиків реалізації заходів, прийнятих у Програмі, як на окремі компоненти довкілля (грунти, поверхневі та підземні водні ресурси, атмосферне повітря, рослинний та тваринний світ), соціально-економічні умови розвитку території, а також на здоров'я населення;

б) для територій з природоохоронним статусом. Під час здійснення СЕО ймовірні наслідки від об'єктів інфраструктури, що пропонуються відповідно до Програми, на території з природоохоронним статусом відсутні;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Транскордонні наслідки реалізації рішень Програми для довкілля та здоров'я населення, не очікуються.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі, якщо документ державного планування не буде затверджено

Зважаючи на комплексність рішень проєкту Програми, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей Програми, призначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень та сценарії їх розвитку.

Загальною альтернативою Програми є гіпотетичний «нульовий» сценарій, при якому вищезазначена Програма не затверджується.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Для проведення СЕО буде використана наступна інформація: доповіді про стан довкілля; статистична інформація; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки; інша доступна інформація. Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

З огляду на стратегічний характер Програми, яка є головним документом економічного та соціального розвитку на регіональному рівні, ключове значення у виконанні СЕО такого документу є методи стратегічного аналізу.

Перш за все, буде використаний аналіз стратегічного планування, який передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування і дослідження нормативно-правових умов реалізації рішень Програми.

Застосування цільового аналізу при проведенні стратегічної екологічної оцінки дозволить встановити відповідність рішень Програми і загальним цілям охорони довкілля та забезпечення безпечного для здоров'я населення середовища існування, що встановлені на місцевому та регіональному рівнях.

Предбачається застосування аналізу вихідних даних стратегічного планування та можливості майбутнього розвитку, які мають вирішуватись відповідно до Програми.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Під час здійснення СЕО передбачається розглянути заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для довкілля, визначені законодавством. Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища. Відповідно до Закону використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог:

- а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;
- г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;
- д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;
- е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;
- є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття.

Також будуть враховані заходи щодо раціонального використання природних ресурсів, збереження особливо цінних та унікальних природних комплексів і забезпечення екологічної безпеки, передбачені іншими законодавчими актами у сфері охорони довкілля. Заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для здоров'я населення, визначатимуться відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Звіт про СЕО буде розроблюватися відповідно до ст. 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми, подаються до Департаменту економіки Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65032, м. Одеса, проспект Шевченка, 4, або на електронну поштову скриньку: eko@od.gov.ua.

Строк подання зауважень і пропозицій становить 10 календарних днів з дати опублікування Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки. Зауваження, надані поза межами визначеного строку, не приймаються та не розглядаються.